ΕΤΟΣ Α'-ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 45-ΔΡΑΧ. 3 ΣΑΒΒΑΤΟΝ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1939

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ - ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΜΟΥΣΙΚΗ - ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ - ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΘΕΟΔΩΡΟΣ Ν. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ ΓΡΑΦΕΙΑ: ΛΕΩΧΑΡΟΥΣ 19. - ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 20-837 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Ν. Θ. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ κ. Ν. ΛΑΣΚΑΡΗ

Είναι έκτὸς πάσης ἀμφιβολίας, ὅτι ἡ ἐπιτυχία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν διὰ τοῦ ἑλληνικοῦ θεάτρου ἀναπτέρωσιν τοῦ πατριωτικοῦ φρονήματος τῶν Ἑλλήνων πατριωτῶν.

Οἱ ἐν Ὀδησσῷ καὶ Βουκουρεστίῳ Ἑταῖροι τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι ἡ ἀπὸ σκηνῆς παρέλασις διαφόρων ἐπεισοδίων τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν ἱστορίας, καθὼς καὶ ἄλλων τοιούτων τῆς ξένης, θ' ἀνεπτέρωνε τὸ πατριωτικὸν αἴσθημα τῶν ὁμοφύλων των καὶ θὰ τοὺς παρώτρυνε νὰ μετά-

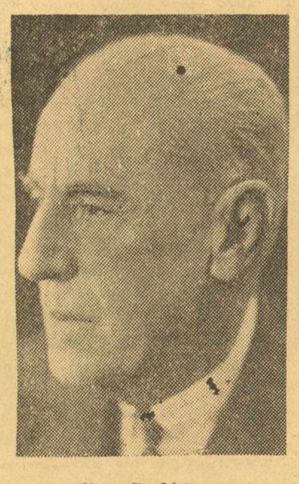

Ὁ κ. Ν. Λάσκαρης

σχωσι τοῦ ὑπερανθρωπίνου κινήματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔμελλον μετ' οὐ πολὺ ν' ἀποδυθῶσιν, ἀπεφάσισαν νὰ ἱδρύσουν εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἀναφερθείσας πόλεις ἑλληνικὴν σκηνήν καί, χωρὶς τὸ παράπαν νὰ ἐξωτερικεύσωσι τὸν σκοπόν των, διωργάνωσαν μετὰ πολλῆς περισκέψεως θεατρικὰς παραστάσεις, ἐπὶ τῷ σκοπῷ δῆθεν τῆς σπουδαζούσης νεολαίας. Ἐν Βουκουρεστίῳ ἰδίως ἡ τοιαύτη ἀπόφασις τῶν Φιλικῶν ἔλαβεν ἐντονώτερον χαρακτῆρα. Οἱ ἐκεῖ Ἑταῖροι, συνεννοηθέντες μετὰ τοῦ Ἰακώβου Ρίζου Ραγκαβῆ, ἀνεψιοῦ τοῦ τότε ἡγεμόνος Σούτσου, ὑπέδειξαν εἰς αὐτὸν τὴν ἀνάγκην ἱδρύσεως ἐθνικῆς σκηνῆς ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς Βλαχίας. Ὁ ἡγεμών, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀνεκοίνωσαν οἱ Ἑταῖροι τοὺς σκοπούς των, θεωρήσας λυσιτελέστατην ὑπὸ ἐθνικὴν ἔποψιν τὴν ὕπαρξιν ἑλληνικῆς σκηνῆς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, διέταξεν ἀμέσως νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ δέοντα, διορίσας συγχρόνως καὶ ἐποπτικὸν συμβούλιον τοῦ θεάτρου, μέλη τοῦ ὁποίου κατὰ καιροὺς ὑπῆρξαν ὁ Ποστέλνικος Ἰάκωβος Ρίζος Ραγκαβῆς, ὁ ποιητὴς Ἀθανάσιος Χριστόπουλος, ὁ Μιχαὴλ Χρισταρῆς, ὁ Λογοθέτης Γεώργιος Σερούϊος, ὁ Καμινάρης Σάββας ἡ Μπίμπασης, ὁ Γεώργιος Λεβούντης, ὁ ὁπλαρχηγὸς Γεωργάκης ὁ Ὀλύμπιος καὶ ὁ ἐπίσκοπος Βουζαίου Κωνστάντης.

Οἱ ὑποδείξαντες εἰς τὸν ἡγεμόνα Σοῦτσον τὴν πρόσληψιν τοῦ ἐπισκόπου Κωνστάντη ὡς μέλους τοῦ ἐποπτικοῦ συμβουλίου τοῦ θεάτρου, ἀποδεικνύονται καὶ ἐκ τούτου μεγάλοι νόες μετὰ περισκέψεως καὶ τὰ ὑλάχιστα διοργανοῦντες πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ των. Διότι, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ ὑπόδουλος Ἑλληνισμὸς προσέβλεπεν ὡς εἰς ἄγκυραν σωτηρίας εἰς τὸν χριστιανισμόν ὅστις, ὡς γνωστόν, ἀνέκαθεν εἶχε κηρυχθῆ πολέμιος τοῦ θεάτρου, ἡ σύστασις τοιούτου καὶ δὴ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἴσως ἠκούετο δυσμενῶς παρὰ τῷ χριστιανικῷ πληθυσμῷ τῆς Βλαχίας. Τοῦτο βεβαίως θέλοντες ν' ἀποφύγωσιν οἱ διὰ τοῦ θεάτρου φρονοῦντες ὅτι θὰ ἐξῆπτον τὰς καρδίας τῶν πατριωτῶν Ἑλλήνων, ὑπέδειξαν τὴν πρόσληψιν τοῦ ἐπισκόπου Βουζαίου ὅστις, σημειωτέον, εἶναι καὶ ὁ μόνος ἱερωμένος ὅστις ἀπετέλεσε ποτὲ μέλος θεατρικῆς ἐπιτροπῆς. Ἀξιοθαύμαστος οὐχ' ἧττον' εἶναι καὶ ὁ πατριωτισμὸς τοῦ ἐπισκόπου τούτου ὅστις, πρὸς οὐδὲν τιθέμενος, χαρὶν τοῦ ἱεροῦ κατὰ τὰς περιστάσεις ἐκείνας σκοποῦ τοῦ θεάτρου, τὰς διατάξεις τῆς τε ἐν Λαοδικείᾳ κατὰ τὸ 364 συνελθούσης Συνόδου καὶ τῆς ἐν Τρούλλῳ κατὰ τὸ 692, ἐδέχθη νὰ λάβῃ ἐνεργὸν ὑπὲρ τοῦ θεάτρου μέρος.

♣

Ἡ μεγαλειτέρα προσοχὴ τῶν διοργανωτῶν τοῦ θεάτρου ἐκείνου ἐδόθη, ὡς ἦτο ἐπόμενον, περὶ τὸν καταρτισμὸν τοῦ δραματολογίου, τὸ ὁποῖον φυσικῶς ἀπετελέσθη ἐξ ἔργων δυναμένων νὰ ἐμπνεύσωσιν εἰς τοὺς ἀκροατὰς ἐνθουσιασμὸν πρὸς τὸ παρασκευαζόμενον ἐν κρυπτῷ ἀπελευθερωτικὸν κίνημα, καὶ μῖσος πρὸς τοὺς τυράννους. Εἶχον δὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι διὰ τοιούτου ὑλικοῦ προπαρεσκεύαζον τὴν ἐν Δακίᾳ ἑλληνικὴν νεολαίαν διὰ τὴν ἐθνικὴν ἐξέγερσιν, ἥτις πολλαχόθεν ἠτοιμάζετο καὶ ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεξεδέχοντο βεβαίαν τὴν ἀποτίναξιν τοῦ βδελυροῦ ζυγοῦ.

Καὶ δὲν ἠπατήθησαν ἐν τῇ προαισθήσει αὐτῶν, καθόσον πάντες σχεδὸν οἱ θαμῶνες τοῦ μικροῦ ἐκείνου θεάτρου, ἀλλὰ καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ἠθοποιῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐν Ὀδησσῷ θεάτρου, ἀπετέλεσαν μετά τινα χρόνον τὸν Ἱερὸν ὄντως ἐκεῖνον Λόχον τῶν Μαυροφόρων καὶ ἀπέθανον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Δραγατσανίου.

«Ὁ ἐπιθυμῶν, λέγει ὁ Ρουμανος ἱστορικὸς Filimon, νὰ μάθῃ ἐὰν τὸ θέατρον ἐκεῖνο ἐκαρποφόρησεν ἢ ἂν ἐπετεύχθη ὁ σκοπὸς εἰς τὸν ὁποῖον ἀπέβλεπεν, ἂς ἐρωτήσῃ τὰ πεδία τοῦ ἐν Ρουμανίᾳ Δραγατσανίου καὶ τῆς τότε δούλης Ἑλλάδος καὶ ταῦτα ἀντὶ ἀπαντήσεως θὰ δείξωσιν εἰς αὐτὸν λαὸν ἐλεύθερον καὶ Βασίλεον νεωστὶ ἐγγραφέν ἐν τῷ χάρτῃ τῆς Εὐρώπης».

ΝΙΚ Ι. ΛΑΣΚΑΡΗΣ

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΑΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

...Κλεῖσε μές, στὴν ψυχη σου τὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ αἰσθανθῇς κάθε μεγαλεῖο...
Δ. ΣΟΛΩΜΟΣ
(Σύνθεσις τοῦ κ. Γ. ΓΡΗΓΟΡΗ)

ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΙ

ΤΟΥ κ. ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ

Ἡ φιλοπατρία καὶ ἡ ποίησις ἔχουν τὴν ἰδια ρίζα, ἀφοῦ χρειάζεται ἡ δύναμη τῆς φαντασίας γιὰ νὰ ἰδῇ κανένας ὄχι μόνο στὸν κόσμο τῆς ἰδέας ἀλλὰ καὶ στὸν κόσμο τῆς πραγματικότητας. Γιὰ νὰ ἐνεργήσῃ ὁ ἄνθρωπος σωστὰ πρέπει νὰ ἰδῇ ὁλοκληρωτικά, βαθειὰ καὶ πέρα.

Τί εἶναι φιλοπατρία; Θὰ μποροῦσε νὰ μὲ ρωτήσῃ κανένας ἁπλοϊκὸς ποὺ τοῦ ἀρέσουν οἱ ὁρισμοὶ τοῦ de la Palice ἢ κανένας πονηρὸς ποὺ φρονεῖ πὼς τ' ἀνθρώπινα συναισθήματα παλιώνουν κι' ἀποστατεύονται. Ἂν ἤμουν ὑποχρεωμένος νὰ τοῦ ἀποκριθῶ θὰ τοῦ ἔλεγα πὼς ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδας εἶναι ὅτι καὶ ἡ ἀγάπη τῆς ζωῆς. Ὁ ἄνθρωπος ζέρει πὼς εἶνε θνητός, ἀλλὰ τὸ ἐνστιχτό του βρίσκει ἀπαράδεχτην αὐτὴ τὴ σκέψη. Ὅσο ζῆ δὲν νοιώθει πὼς ὑπάρχει τέλος τῆς ζωῆς, θαρρεῖ πὼς εἶναι αἰώνιος καὶ ὁ πόθος του αὐτὸς πάντα, μέσα στοὺς αἰῶνες, ἔχει ριζοβολήσει στὴν ἰδέα τῆς οἰκογενείας, τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδας. Τὰ αἰσθήματα αὐτὰ εἶνε ἡ εὐγένεια, ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ ὑπεροχὴ τοῦ ἀνθρώπου. εἶναι σὰν φυσικὲς ἐνέργειες, ποὺ τοῦ δίνουν τὴ δύναμη νὰ ζήσῃ καὶ ν' ἀντικρύσῃ τὸν πόνο καὶ τὸν θάνατο.

Μιὰ φυσικὴ ἀγάπη δένει τὸν ἄνθρωπο μὲ τὴ γῆ ποὺ τὸν ἐγέννησε. Ἡ πατρίδα, γιὰ ὅσους νοιώθουν βαθειὰ τὴν ἀγάπη της, δὲν εἶναι μόνο μιὰ ἰδέα, μιὰ ἀρχή, ἕνα σύμβολο, εἶναι σὰν μιὰ ὕπαρξη πραγματικὴ καὶ ἡ νοσταλγία μοιάζει μὲ τὸν ἐρωτικὸ πόθο. Ὁ ἄνθρωπος ὅσο δυνατός, ὅσο μεγαλόψυχος, ὅσο βαθυστόχαστος κι' ἂν εἶναι, εἶναι πάντα ἕνα παιγνίδι στὰ χέρια τῆς Τύχης, καὶ ἡ ἐσωτερικὴ φλόγα κάθε στιγμὴ τρεμοσβύνει. Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος τὸν παρηγορεῖ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο ἰδανικό, γιατὶ καὶ ὁ ἴδιος καθρεφτίζεται στὸ σύνολο καὶ θαρρεῖ πὼς θὰ ἐπιζήσῃ στὶς ἐρχόμενες γενεές. Εἶναι ἕνα αἴσθημα ποὺ κυριαρχεῖ τὴ σκέψη καὶ δαμάζει τὴ λογικὴ γιατὶ εἶναι προγενέστερο καὶ ἐπιγενόμενο ἀπὸ κάθε προσωρινὴν ὕπαρξη, καὶ ἡ πίστη αὐτὴ δίνει κάποιο νόημα καὶ στὸν ἄνθρωπο καὶ στὸν κόσμο. Τὸ ἄτομο τρέφεται μὲ τὰ πνευματικὰ στοιχεῖα τῆς κοινωνίας ποὺ γεννήθηκε καὶ τὴν ἐπίδραση ποὺ ἐδέχτηκεν ἀπ' αὐτὴ θὰ τῆς τὴν ξαναδώσῃ πλουτισμένην ἀπὸ τὶς διανοητικές του ἰδιότητες ἢ ἀδυνατισμένην ἀπὸ τὴν ψυχική του φτώχια. Ἔτσι οἱ ἀντιθέσεις συμφωνοῦν στὸ σύνολο κι' ἔτσι ὑπάρχει καὶ κινεῖται μιὰ κοινωνία.

Γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ γιὰ τὸ ζῶο, καθὼς καὶ γιὰ τὸ φυτό, εἶνε μιὰ φυσικὴ ἀνάγκη ποὺ τὸν κράζει νὰ μείνῃ στὸν τόπο του. Ὅ,τι εἶναι οἱ κλιματολογικὲς συνθῆκες γιὰ τὸ φυτό, τὸ ἴδιο εἶναι τὰ ἰδανικὰ καὶ

Ὁ κ. Μαρ. Σιγοῦρος

τὰ αἰσθήματα γιὰ τὸν ψυχικὸ ἄνθρωπο. Αὐτὸς ὁ ἠθικὸς μαγνητισμὸς συγκρατεῖ κάθε λαὸ στὴν ἐθνική του ἑνότητα, καὶ τὸν κάνει νἄχῃ τοὺς ἴδιους πόθους, ν' ἀγαπᾷ ἢ νὰ μισῇ τὰ ἴδια ἰδανικά, καὶ σὲ μερικὲς στιγμὲς ἀπὸ τὴ μίαν ὡς τὴν ἄλλην ἄκρη τῆς πατρίδας, τὸν κάνει νὰ γίνεται ὅλος μιὰ σκέψη καὶ μιὰ ψυχή.

Ὅταν ἡ φιλοπατρία, ποτίζεται μὲ αἷμα καὶ γίνεται πίστη, τότε πλησιάζει πρὸς τὴ θρησκεία. Καμμιὰ φορὰ ὅμως μὲ τὴν ἴδια εὐκολία ποὺ ἡ ἀνήσυχη ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀνεβαίνει πρὸς τὴν πίστη, μὲ τὴν ἴδια εὐκολία κατρακυλάει πρὸς τὸν δισταγμό.

Φαίνεται πὼς καὶ ἡ ἀνθρώπινη συνείδηση ἀνεβοκατεβαίνει σὰν τὸ θερμόμετρο!

Ἦσαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ποὺ ἐθεωροῦσαν τὴν πατρίδα τὸ ἱερώτερο καὶ τιμιώτερο πρᾶγμα, καὶ ἦσαν οἱ ἴδιοι ποὺ εἶπαν: «Ὅπου γῆ πατρίς!». Ἐκεῖνοι ποὺ ἐθεωροῦσαν τὴν ἐξορία σὰν τὴ μεγαλύτερη δυστυχία, εἶναι οἱ ἴδιοι ποὺ μετανάστεψαν σὰν ἄποικοι στὶς ἄκρες τοῦ κόσμου. Ἔτσι ἡ ζωὴ εἶναι πάντα γεμάτη ἀρνήσεις καὶ ἀντιθέσεις.

Στὴ σκλαβωμένη Ἑλλάδα στὰ χρόνια τῆς Ἐπανάστασης μὲ τὰ πρωτόπλαστα δημιουργήματα τῆς λαϊκῆς Ψυχῆς, τὰ ἡρωϊκὰ τραγούδια, ἀντιλαλεῖ κάθε πολεμικὸ ἄκουσμα σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα, καὶ ταξιδεύει μὲ τοὺς ξενητεμένους, ποὺ τὸ λένε ὅπου τοὺς φέρει ἡ τύχη, σὲ διάφορες παραλλαγὲς τοπικὲς καὶ χρονικές. Τὰ ποιητικὰ γεννήματα φτερουγίζουν σὰν τὰ πουλιά, περνοῦν βουνὰ καὶ πέλαγα μὲ τὸν κοσμοπλάνο πραματευτὴ καὶ μὲ τὸν τραγουδιστὴ ζητιάνο. Τῆς Ψυχῆς ἡ ἀντρεία καὶ ἡ λάμψη τῶν ἁρμάτων συγκλονίζουν τὴ λαϊκὴ ψυχή.

Νἄμουν πουλὶ νὰ πέταγα, νὰ πάω στὸ (Μεσολόγγι
νὰ ἰδῶ πῶς παίζουν τὸ σπαθί, πῶς ρίχνουν (τὸ ντουφέκι,
πῶς πολεμοῦν τῆς Ρούμελης τανίκητα ξε- (φτέρια...

Ἔτσι ἡ λυρικὴ διάθεση τοῦ λαοῦ κάνει φτερὰ ὅταν στοχάζεται τὰ ἡρωϊκὰ κατορθώματα.

Τὰ διάφορα περιστατικὰ τῆς ζωῆς τῶν πολεμιστῶν συγκινοῦν τὴν καρδιὰ καὶ ταράζουν τὴ φαντασία τοῦ ἀπόλεμου ἀνθρώπου:

Τὸ ἀκούει ἡ Ἄρτης, ἡ μαύρη γῆς χρόνους (δὲν χορταριάζει.
Τὸ ἀκοῦνε τὰ ψηλὰ βουνὰ κι' ἐκεῖνα... (ραΐστηκαν.
Τὸ ἀκούει κι' ὁ οὐρανός, βροχὴ τρεῖς χρό- (νους δὲν σταλάζει:
—Ὁ Μᾶρκος, ἐσκοτώθηκε!...

Τέτοια μυστικὴν ἀνταπόκρισιν ἔχει ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ μὲ τὴ φύση. Οὐρανός, κάμποι, βουνὰ συμμερίζονται τὰ βάσανα τῶν πολεμιστῶν:

Τί ἔχουν τῆς Πάτρας τὰ βουνὰ καὶ στέ- (κουν βουρκωμένα;
καὶ... βρέχονται χωρὶς βροχὴ, παγώνουν (δίχως χιόνι,
ἀπ' τῶν Κλεφτῶν τὰ κλάματα κι' ἀπὸ τὰ (μοιρολόγια!

Ὁ λαβωμένος πολεμιστὴς φαντάζεται ὅτι τὸν πόνο του νοιώθει κάθε μέρος τῆς πατρίδας, ἐκεῖ ποὺ ἔζησε καὶ ἔδρασε:

Κλαῖνε τὰ δένδρα! Κλαῖνε! Κλαῖνε καὶ (τὰ κλαριά!
Κλαῖνε καὶ τὰ λημέρια ποὺ ἐλημέριαζα.
Κλαῖνε τὰ μονοπάτια ποὺ ἐπερπάταγα.
Κλαῖνε καὶ οἱ βρυσοῦλες μὲ τὸ κρῦο (νερό!...

Ἡ λαϊκὴ ἱστορικὴ ποίηση θαυμάζει τὴν ἀρετὴ, τὴν παλληκαριά, τὴν περιφρόνηση στὸ θάνατο· κάθε πράξη ποὺ δείχνει ἀλύγιστη ψυχικὴ δύναμη, καὶ τὴν τραγουδάει στὶς ὧρες τῆς στοχαστικῆς μοναξιᾶς καὶ στὶς ὧρες τοῦ τραπεζιοῦ καὶ τοῦ χοροῦ.

Ἔτσι στὰ ἱερὰ ἀπομεινάρια τῆς πολεμικῆς φαντασίας, πολύτιμα λυ

(Ἡ συνέχεια εἰς τὴν 4ην σελίδα)

ΕΘΝΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ

ΤΟΥ κ. Β. ΡΩΤΑ

Ψηλὰ οἱ καρδιές μας σήμερα κι' ἂς ἑνωθοῦν μὲ ἀγάπη
μὲ ἀγάπη καὶ μὲ συλλογὴ κ' εὐλάβεια στὴ γιορτή μας.
Νάναι λαμπρὸ μνημόσυνο γιὰ δέξα τῶν προγένων
κι' ἀντάμα βοήθεια σὲ μᾶς σὰν καθαρμὸς καὶ χάρη,
γιὰ νὰ προκόψουμε κ' ἐμεῖς μὲ νέαν ὁρμὴ κι' ἀντρεία
τὴν ἁγία ποὺ μᾶς ἄφησαν αὐτοὶ κληρονομία:
ὄμορφη πατρίδα, εἰρήνη
λευτεριὰ καὶ δικαιοσύνη.

Τώρα πετᾷ γοργόφτερο τὸ λάλο χελιδόνι
μὲ μήνυμα χαρούμενο ν' ἀνοίξουνε τὰ οὐράνια,
ν' ἀνοίξουνε τὰ λούλουδα, ν' ἀνοίξουν κ' οἱ καρδιές μας.
Τώρα πετᾷ γοργόφτερος Ἄγγελος μὲ τὸ κρίνο
καὶ φέρνει τὰ εὐαγγέλια στὴν Παναγιὰ Παρθένα
πὼς φτάνει αἰώνιαν ἄνοιξη μὲ τοῦ Χριστοῦ τὴ γέννα
καὶ θ' ἀνθίζει ἀγάπη, εἰρήνη
λευτεριὰ καὶ δικαιοσύνη.

Αὐτὸ τὸ χῶμα κόκκαλα σπαρμένο τῶν Ἑλλήνων
ἂς τὸ πατοῦμε ἀνάλαφρα μὲ φόβο καὶ μ' εὐθύνη
γιατὶ σὲ κάθε δρασκελιὰ πετιέται κ' ἕνας ἴσκιος
μιὰ δοξασμένη θεόρατη μορφὴ ποὺ ἀναστενάζει
καὶ λέει: παιδί μου, ξένοιαστα περνᾶς ἐπάνωθέμου,
δὲ μὲ πονᾷς ποὺ μ' ἔφαγαν τὰ δόντια τοῦ πολέμου
γιὰ νὰ ζῇς ἐσὺ μὲ εἰρήνη
λευτεριὰ καὶ δικαιοσύνη.

Κι' ἀκοῦς τὸ ἀγέρι ποὺ βογγᾷ, τὸν οὐρανὸ ποὺ τρέμει,
καὶ μέσα ἀπ' ἄραχλα βουνὰ καὶ θάλασσες σὰν πέσσα
βγαίνει ὁ καθρέφτης τοῦ καιροῦ σὰν ἥλιος ματωμένος.
Νά, στὴ φωτιὰ τῆς κόλασης βαφτίζονται οἱ προγένοι
κι' ἀντιλαλοῦν μεσούρανα θρῆνοι, ὀδυρμοὶ καὶ βόγγοι—
νὰ ὁ Μαραθῶνας ποὺ ἔλαμψε, νὰ καὶ τὸ Μεσολόγγι,
νὰ θυσίες γι' ἀγάπη, εἰρήνη,
λευτεριὰ καὶ δικαιοσύνη.

Δές: ἄλλοι ἀπ' τοὺς προγένους μας ἀθλῆσαν ἀντρειωμένοι
γιατὶ σφιχτὰ τοὺς ἔδενε μιὰ πίστη κι' ἕνα χρέος
κ' εἶχανε κλείσει μέσα τους τὴν ὁμορφιὰ τῆς πλάσης.
Αὐτοὶ μὲ ὁρμὴν ἀδάμαστη, μὲ φρόνηση καὶ θάρρος
ἔκαμαν ἔργα θαυμαστὰ γεμᾶτα φῶς καὶ χάρη
χαρὰ τοῦ κόσμου καὶ γιὰ μᾶς χαρά μας καὶ καμάρι
λάμπουν ἀπὸ ἀγάπη, εἰρήνη
λευτεριὰ καὶ δικαιοσύνη.

Κι' ἄλλοι τους πάλι ἐφούντωσε μὲ ξιππασιὰ τὸ ἐγώ τους
καὶ τῆς διχόνοιας ἡ πληγὴ τοὺς ἔφαε πρὶν τῆς ὥρας.
Τ' ἄφησαν ὅλα πίσω τους ρημάδια καὶ συντρίμμια,
ποὺ ὅσο λαμπρὸ τὸ κάλλος τους τόσο βαρὺ τὸ πένθος.
Στὰ μνήματά τους τὰ ἔρημα στριγγλίζει ἡ κουκουβάγια
καὶ κλαίει τ' ἀραχνιασμένα τους τὰ στέφανα ἀπὸ βάγια
ποὺ τὰ φόρεσαν γιὰ εἰρήνη
λευτεριὰ καὶ δικαιοσύνη.

Μὰ τώρα ἐμεῖς μπροστὰ σ' αὐτὲς τὶς ἄγιες ὀπτασίες
ἂς πεῦμε κατανυχτικὰ τὸ «αἰωνία ἡ μνήμη»
γιὰ ὅλους τοὺς ἥρωες ποὺ ἄθλησαν σὲ ὅ,τι λογῆς ἀγῶνες,
γιὰ Μπέτσαρη, γιὰ Σελωμό, γιὰ Αἰσχύλο, γιὰ Μιλτιάδη,
κι' ὅπως ἐκεῖνοι ἂς τάξουμε ἀπὸ μέσα ἀπ' τὴν καρδιά μας
κάτι καλὸ νὰ κάνουμε κ' ἐμεῖς γιὰ τὰ παιδιά μας
γιὰ νὰ ζήσουνε μὲ εἰρήνη
λευτεριὰ καὶ δικαιοσύνη.

Πρέγονει ὡραῖοι καὶ δυνατοί, μεγάλο εἶν' τ' ὄνομά σας,
μεγάλα τὰ ἔργα σας, μὰ πιὸ μεγάλο ἡ σωφροσύνη.
Τὸ μέτρο στὴν ἀπολαυή, τὸ φρόνιμο στὴν πράξη,
στὴν ὁμορφιὰ τὸ ἀληθινὸ κι' ἀπάνω ἀπ' ὅλα ἡ γνώση.
Αὐτὸ μᾶς δώσατε τὸ φῶς κι' ἂς εἶστε εὐλογημένοι
γιατὶ μ' αὐτὸ λαμπρύνατε τὴ γῆ τὴν οἰκουμένη
καὶ γνωρίζει ἀγάπη, εἰρήνη
λευτεριὰ καὶ δικαιοσύνη.

Τούτη ἡ χαρὰ μᾶς πλημμυρεῖ σήμερα τὶς καρδιές μας.
Ἡ γῆ ποὺ αἱματοβρέξατε μᾶς κλεῖ στὴν ἀγκαλιά της,
μὲ τὶς γελοῦσες θάλασσες, μὲ τὰ ὄρη τὰ γραμμένα,
μὲ τὸ γαλάζιον οὐρανὸ καὶ τὸ χρυσὸ τὸν ἥλιο.
Κι' ἄμποτε ἂς κάνουμε κ' ἐμεῖς ἔργα μὲ φρονιμάδα
αἰώνια νὰ δοξάζεται ἡ ἀθάνατη ἡ Ἑλλάδα
καὶ νὰ ζῇ μὲ ἀγάπη, εἰρήνη,
λευτεριὰ καὶ δικαιοσύνη.

Β. ΡΩΤΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ο ΠΡΟΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΡΙΖΟΣ ΝΕΡΟΥΛΟΣ

ΤΟΥ κ. Δ. ΓΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Ὡρισμέναι πτυχαὶ τῆς νεοελληνικῆς ἱστορίας, εἰς τὰς ὁποίας ἐλάχιστα εἰσέδυσεν, ἕως τῶρα, ἡ ἔρευνα, ἀποτελοῦν μεγάλα καὶ ἐπιθυμητικὰ διδάγματα διὰ τὰς διαδόχους ἑλληνικὰς γενεάς.

Τὸ ἔργον π. χ. ὡρισμένων ἐπιφανῶν προσωπικοτήτων τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων πρὸ τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τοῦ Εἰκοσιένα, δὲν ἐφωτίσθη ἀρκετὰ μέχρι τοῦδε. Ἐκ τούτου καὶ ἡ ἀναζήτησις συμπληρωματικῶν στοιχείων ἀποβαίνει πάντοτε καρποφόρος καὶ ὁλοκληρώνει ἀρκετὰς ἐκ τῶν ὡραιοτέρων σελίδων τῆς νεοελληνικῆς ἱστορίας.

Μεταξὺ, λοιπὸν, τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν Ἑλλήνων ἀριστοκρατῶν τοῦ πνεύματος τῆς προεπαναστατικῆς ἐποχῆς καταλέγεται καὶ ὁ συγγραφεὺς Ἰάκωβος Ρῖζος Νερουλὸς, παλαιὸς πρωθυπουργὸς τῆς Μολδοβλαχίας καὶ ἀργότερα ὑπουργὸς εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ἐπὶ Καποδίστρια καὶ Βασιλέως Ὄθωνος.

♣

Πρόκειται περὶ γόνου τοῦ παλαιοῦ Φαναριωτικοῦ οἴκου τῶν Ρίζων, ποὺ διηρεῖτο εἰς δύο κλάδους: τῶν Ρίζων Ραγκαβῆ καὶ τῶν Ρίζων Νερουλῶν.

Ἀπὸ τὸν δεύτερον κλάδον προῆλθεν ὁ σπουδαῖος ἑλληνιστὴς καὶ συγγραφεὺς Ἰάκωβος Ρῖζος, γαμβρὸς τοῦ μεγάλου λογοθέτου Μάνου καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Κωνσταντίνου Ὑψηλάντου (πατέρα τοῦ Ἀλεξάνδρου) τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀκολουθήσει εἰς τὴν Μολδαβίαν ὡς σύμβουλός του καὶ κατόπιν (1801) ἐστάλη παρ' αὐτοῦ, ὡς ἀντιπρόσωπός του εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Κατὰ τὸ 1802, ὅμως, ἔγινεν ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας, ὁ Ἰωάννης Καρατζᾶς ὁ ὁποῖος διώρισε τὸν Ρῖζον μέγαν ποστέλνικον, δηλαδὴ πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως τῆς ἡγεμονίας του.

Ὁ Ρῖζος, τότε, προσέφερεν ἐξαιρετικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸν ἡγεμόνα Καρατζᾶν, ἡ δὲ σπουδαιοτέρα ἐξ αὐτῶν ἡ ὁλοκλήρωσις τῆς νομοθεσίας τῆς Βλαχίας, ποὺ ἐξεδόθη, ἀργότερα, εἰς τὴν Βιέν-

Ὁ κ. Δ. Γατόπουλος

νην ὑπὸ τὸν τίτλον: «Νομοθεσία τοῦ Ὑψηλοτάτου καὶ εὐγειεστάτου αὐθέντου καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας κυρίου Ἰωάννου Καρατζᾶ».

Κατὰ τὸ 1818 ὁ Καρατζᾶς, ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦσε ν' ἀνθέξῃ εἰς τὰ δεινὰ ποὺ ἐνέσκηψαν, τότε, εἰς τὴν χώραν του, πιεζόμενος δὲ καὶ ἀπειλούμενος ἀπὸ τὰ ὄργανα τοῦ Σουλτάνου, ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν χώραν του. Ἀπεχωρίσθη, ἔτσι, ἀπὸ τὸν πολύτιμον συνεργάτην του Ρῖζον, ὁ ὁποῖος, ἀκούων τὰς διαδόσεις περὶ Φιλικῆς Ἑταιρείας, μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὅπου κατώρθωσε νὰ διορισθῇ μεταφραστὴς τοῦ μεγάλου Διερμηνέως.

Τὸ ἑπόμενον, ὅμως, ἔτος (1819) ὁ Μιχαὴλ Σοῦτσος, διορισθεὶς ἡ-

(Συνέχεια εἰς τὴν 4ην σελίδα)

Λόγῳ τῆς σημερινῆς ἡμέρας ἡ ὕλη αὐτῆς τῆς σελίδος εἶνε ἀφιερωμένη εἰς τὸν πνευματικὸν ἑορτασμὸν τῆς 25ης Μαρτίου.

Ἑπομένως ἡ ὕλη τῆς πρώτης μας σελίδος μεταφέρεται εἰς τὴν 5ην σελίδα.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἄρθρο τοῦ κ. Κ. Καιροφύλλα γιὰ τὴν «Διανοητικὴ ζωὴ τῆς Ζακύνθου στὸν περασμένο Αἰῶνα».

Ἕνα πολὺ ἐνδιαφέρον ἄρθρο γιὰ τὸν ΜΠΕΡΝΑΡ ΣΩ, γραμμένο εἰδικὰ γιὰ τὰ «Παρασκήνια» ἀπὸ τὸν κ. Ἐμπειρίκο-Κουμουνδοῦρον καὶ μεταφρασμένο ἀπὸ τὴν κ. Π. Ἀργυροπούλου

Δύο νέες ἔρευνες τῶν «Παρασκηνίων». Ἡ πρώτη:

**„ΑΠΑΝΩ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΟΤΙΒΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗ ΜΙΑ

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ
Ἱδρυτής : Δ. ΜΟΣΧΟΝΑΣ
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
Ἐσωτερικοῦ ἐτησία Δρχ. 140
» ἑξάμηνος » 70
Ἰουρκίας ἐτησία Λ. Ι. 2
Αἰγύπτου » Γρ. Δ. 50
Ἀμερικῆς Δολλ. 3
Πᾶσα ἀπόδειξις πληρωμῆς δέον νὰ φέρῃ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ περιοδικοῦ.
Ὑπεύθυνος Συντάξεως
Θ. Ν. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ
Παπαρρηγοπούλου 4

ΤΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ «Παρασκήνια» μὲ ἰδιαίτερή τους χαρὰ ἀναγγέλλουν ὅτι τὸ ἔργον τοῦ ἐκλεκτοῦ συνεργάτου των κ. Βασιλείου Ρώτα «Ρήγας ὁ Βελεντινλῆς» ἐβραβεύθη ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν μὲ τὸ χρηματικὸν ἔπαθλον τῶν 4.000 δραχμῶν.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΔΟΥΣΤΑΜΠΑΝΗΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
Δέχεται 4—8 μ.μ.
καὶ ἐπὶ συνεντεύξει
ΜΑΡΝΗ 5 Τηλ. 53-555

ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ
ΠΩΛΕΙΤΑΙ γούνα ρωσσικὴ (Πτὶ - γκρὶ) καινουργὴς, εἰς τιμὴν εὐκαιρίας. Πληροφορίαι: Μητροπόλεως 28, τηλ. 25—086.

ΠΡΟΕΚΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΗΘΟΠΟΙΩΝ

Μέχρι τοῦδε ἐδήλωσαν ὅτι θὰ κατέλθουν εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ νέου διοικητικοῦ συμβουλίου ἠθοποιῶν οἱ κάτωθι : Σπῦρος Πατρίκιος, Μίμης Καντιώτης, Ἰωάννης Πρινέας, Ἰωάννης Βαλέττας, Δημήτριος Μυράτ, Τάκης Χατζηχρῆστος, Παναγιώτης Καραβουσιάνος, Βασίλειος Μεσολογγίτης, Σωκράτης Σκιαδᾶς, Κωνστ. Παρασκευόπουλος, Εὐάγ. Κουμαριώτης, Περικλῆς Γαβριηλίδης, Τάκης Συρακος, Ἰωάν. Αὐλωνίτης, Δάνδας Μπονάτης, Σταῦρος Σπυρόπουλος, Σπυρίδων Τζίφος, Μίμης Σιμόπουλος, Ἄγγελος Μαυρόπουλος, Ἡλίας Βεργόπουλος.

Διὰ τὸ ἀξίωμα τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπῆς οἱ κάτωθι: Ἀναστάσιος Παρθενιάδης, Ἀντώνιος Ζίκας, Χρ. Γεωργιάδης, Ζάχος Θάνος, Ἀθαν. Ζέρβας καὶ Ι. Σημηριώτης.

Μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς 27ης τρέχοντος μηνὸς ὁπότε λήγει ἡ προθεσμία τῆς ὑποβολῆς τῶν αἰτήσεων, ὑποψηφιότητες θὰ ἐκθέσουν καὶ ἄλλοι. Ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω οἱ ὑποψηφιότητες τῶν κ. κ. Μ. Σιμοπούλου καὶ Τάκη Χατζηχρήστου θὰ ἐξαρτηθοῦν ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς συνελεύσεως ποὺ θὰ γίνῃ τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων.

Καθὼς πληροφορούμεθα τὴν αἰτησιν περὶ ὑποψηφιότητος τοῦ κ. Χατζηχρήστου δὲν ὑπέβαλλεν ὁ ἴδιος, ἀλλὰ συνάδελφοί του ἐκτιμῶντες τὴν ἐν τῷ σωματείῳ δρᾶσιν του.

Τρίτο ἀπὸ τὴν αὐγὴ

— Τὸ Βασιλικὸ Θέατρο, μετέδωσε ὁ ἑξῆς τηλεγράφημα:

«Ἀπὸ τῆς Δευτέρας ὁ θίασος τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, παίζει στὸ θέατρο τῆς Βασιλικῆς Ὄπερας τοῦ Καΐρου τὴν «Ἠλέκτρα», τοῦ Σοφοκλέους. Παρηκολούθησε τὴν παράστασι κι' ὁ Βασιλεὺς Φαρούκ, τὸν ὁποῖον ἐπεφύλαξαν ζωηρῶς τὰ πλήθη.

»Ἐπίσης, παρέστησαν τιμητικῶς, ὁλόκληρη ἡ Βασιλικὴ Αὐλή, τὸ Ὑπουργικὸ Συμβούλιο, ἡ Γερουσία, ὁ Πρύτανις καὶ ἡ Σύγκλητος τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Πανεπιστημίου, τὰ Προξενεῖα, οἱ ἀνώτεροι λειτουργοὶ τοῦ Κράτους, πολλοὶ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων κι' ἀρκετὸς ἀκόμα ἐκλεκτὸς ἄλλος κόσμος».

»Τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Φαρούκ ὑπεδέχθησαν, ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἑλληνο-Αἰγυπτιακοῦ Συνδέσμου κ. Ἀμὲρ Ἰμπραὴμ, ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Καψάλης, κι' ὁ τέως πρόεδρος Ταχὲρ Πασσᾶς, ἐξάδελφος τοῦ Βασιλέως.

»Γενικῶς, τὸ ἐκλεκτὸ κοινόν, εἶχε γεμίσει ἀσφυκτικῶς τὸ θέατρον καὶ ἐχειροκρότησε ἐνθουσιασμένο, τοὺς καλλιτέχνας τοῦ «Βασιλικοῦ Θεάτρου» ποὺ ἔπαιξαν μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν»

— Ἡ συγκρότησις ὑπερετικοῦ θιάσου στὸ θέατρον «Περοκὲ» γιὰ τὴν ἐρχομένην θερινὴν σαιζὸν, συνεχίζεται, ἐντατικῶς. Ὡς σήμερον, περιλαμβάνονται ὡς πρῶτα στελέχη τοῦ θιάσου ἡ δνὶς Νίνα Ἀφεντάκη, πρώτη σουμπρέττα, ὁ κ. Στυλιανόπουλος, καλλιτεχνικὸς διευθυντὴς, τενόρος ὁ κ. Νέγρης καὶ πρωταγωνίστρια,—κατὰ πᾶσαν πιθανότητα—ἡ δὶς Ἡρὼ Χαντᾶ.

— Ἐγνώσθη, μετὰ μεγάλης συγκινησεως εἰς τὸν καλλιτεχνικὸν κόσμον, ὅτι ὁ Δῆμος Ἀθηναίων ἀπεφάσισε μίαν ἀπὸ τὰς φετεινὰς ὑποτροφίας του διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν, νὰ τὴν χορηγήσῃ σὲ μιὰν χορεύτριαν τοῦ μουσικοῦ μας θεάτρου. Ἐπειδὴ, ὑστεροῦμεν καὶ χρειάζεται μεγαλύτερα προσοχὴ σ' αὐτὸ τὸ εἶδος. Κυκλοφοροῦν φῆμαι—μόνον φῆμαι, καὶ δὲν πρέπει νὰ τὰς θεωρήσωμεν βεβαίας —πῶς ἐὰν τελικὰ, ἀποφασισθῇ αὐτὸ πρόκειται νὰ δοθῇ ἡ ἐπιχορήγησις στὴν γνωστὴν χορεύτριαν Νίναν Παυλοφσκάγιαν, ἄλλοτε πρώτην χορεύτριαν καὶ τοῦ Βασιλικοῦ μας θεάτρου.

— Πυρετωδῶς συνεχίζονται οἱ πρόβες τῶν «Δὸν Ζουάν», τοῦ νέου ἔργου, ποὺ πρόκειται γ' ἀναβιβάσῃ ὁ θίασος Κοτοπούλη, μετὰ τὸ Πάσχα. Μεγάλος λόγος γίνεται γιὰ τὶς σκηνογραφίες τοῦ κ. Χατζηκυριάκου. Προβλέπεται ὅτι τὸ ἔργον θὰ εἶνε ἀπ' τὰς μεγαλυτέρας ἐπιτυχίας τῆς κ. Μ. Κοτοπούλη.

— Καὶ μερικὰ καθυστερημένα ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη:

— Ὁ κ. Μάνος Φιλιππίδης κατὰ τὴν παραμονήν του ἐκεῖ ἔδωκε μαζὶ μὲ τὴν Τουρκικὴν ὑπερέτταν «Χάλκ - Ὑπερέτ» μιὰ παράσταση μὲ τὶς «Τρεῖς Μαρίκες» (μεταφρασμένες στὴν Τουρκική) τῶν κ. κ. Παπαδούκα - Ἀνυσίου, ὑπὲρ τῆς «Ἐρυθρᾶς Ἡμισελήνου».

— Οἱ εἰσπράξεις ἀπὸ τὴν παράσταση αὐτὴ ἀνῆλθαν σὲ 1200 λίρες Τουρκίας.

— Στὸν κ. Φιλιππίδη ὁ διευθυντὴς τοῦ θιάσου προσέφερε τριάντα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν εἰσπράξεων, ἀλλ' ὁ Ἕλλην καλλιτέχνης παρητήθη τῆς ἀμοιβῆς του ὑπὲρ τῆς «Ἐρυθρᾶς Ἡμισελήνου».

— Ὁ κ. Φιλιππίδης ἐπὶ κεφαλῆς θιάσου θὰ μεταβῇ μετὰ τὸ Πάσχα στὰς Πάτρας, ἀπὸ κεῖ στὴ Θεσσαλονίκη καὶ κατόπιν περὶ τὰ μέσα Ἰουλίου στὴν Κωνσταντινούπολη.

— Ἡ κ. Ζωζὼ Νταλμὰς παίζει ἤδη στὴν Κωνσταντινούπολη ὡς πρωταγωνίστρια τῆς Τουρκικῆς «Χάλκ - Ὑπερέτ».

— Τὸ πρῶτο ἔργο ποὺ μ' αὐτὸ ἄρχισε τὶς παραστάσεις της ἦταν ἡ «Τζάρντας».

— Ὁ Ὑφυπουργὸς Ἐργασίας ἀπέρριψε αἴτηση τοῦ Σωματείου Ἠθοποιῶν ὅπως ἡ καταβολὴ τῶν μηνιαίων συνδρομῶν τῶν ἀσφαλισμένων ἠθοποιῶν ἀρχίσῃ ἀπὸ τὴν πρώτη Ἀπριλίου.

— Ὁ κ. Ὑπουργὸς ὁρίζει ἡ καταβολὴ ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τὴν 1ην παρελθόντος Ἰανουαρίου.

— Σχετικῶς μὲ τὴν διδασκαλία Ἑλληνικῶν μουσικῶν ἔργων μεταφρασμένων στὴν Τουρκικὴ γλῶσσα ἀπὸ τὴν «Χάλκ - Ὑπερέτ», πληροφορούμεθα τὰ ἑξῆς περίεργα:

— Ὁ κ. Κοφινιώτης ὅταν εὑρίσκετο στὴν Κωνσταντινούπολη ἐπῶλησε σὲ κάποιον Ἰταλὸν γνώστην τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Τουρκικῆς ἀρκετὲς Ἑλληνικὲς ὀπερέττες ἀντὶ 40—50 λιρῶν τὴν κάθε μία.

— Ὁ ἐν λόγῳ Ἰταλὸς μεταφραστὴς προμηθεύει τὶς ὀπερέττες αὐτὲς στὸν Τουρκικὸ θίασο καὶ εἰσπράττει ποσοστά, ἐνῷ οἱ Ἕλληνες συνθέτες τους δὲν παίρνουν οὔτε μιὰ πεντάρα.

— Ὅταν ὁ ὑποθαλὲὺς κ. Μαμουνᾶς ἐρωτήθηκε πότε ἀντέγραψε τὸ ἔργο τοῦ κ. Καγιᾶ «Θὰ μ' ἀγαπήσῃς», ποὺ γι' αὐτὸ τὸν κατήγγειλε ἡ Ἑταιρία τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων, αὐτὸς ἀπήντησε.

— Μέσα σὲ μιὰ νύχτα ἀπὸ μνήμης.

— Δυὸ κακές, δηλαδὴ, πράξεις εἰς βάρος τοῦ συγγραφέως, μιὰ ποὺ τὸ ἀντέγραψε καὶ τὸ ἐπώλησε σ' ἄλλο θίασο καὶ δεύτερη ποὺ ἐκακοποίησε τὸ ἔργο ἀντιγράφοντάς το ἀπὸ μνήμης.

— Ὁ καλοκαιρινὸς θίασος τῆς κ. Ἀνδρεάδη θὰ ἐμφανισθῇ κατὰ πολὺ διαφορετικὸς ἀπὸ ὅ,τι εἶνε σήμερα.

— Ἔτσι ἐκτὸς τῆς κ. Λώρη, ποὺ προσελήφθη στὸ θίασο τῆς κ. Μαρίκας Κοτοπούλη, θ' ἀποχωρήσῃ τοῦ θιάσου καὶ ἡ κ. Λέλα Ἠσαΐα καὶ ἡ δὶς Θάλεια Καλλιγᾶ.

— Ἡ Ἐπιτροπὴ Ἀδείας ἐκάλεσε σ' ἀπολογία τὸν ἠθοποιὸν κ. Βιτσιώρη, γιατὶ παρουσιασθεὶς ἐνώπιόν της νὰ ὑπερασπίσῃ αἴτηση τῆς ἀδελφῆς του κ. Βιτσιώρη, ποὺ ὑπανδρευθεῖσα ἀπεσύρθη ἀπὸ 3τίας ἀπὸ τὸ θέατρο καὶ ζητεῖ νὰ μὴ στερηθῇ τοῦ δικαιώματος τῆς ἀτελοῦς εἰσόδου στὰ θέατρα, ἀσέβησε κατὰ τῆς Ἐπιτροπῆς κατὰ τρόπον, ποὺ ἀνάγκασε τὸν Πρόεδρον αὐτῆς κ. Μαντούδην, νὰ τὸν διατάξῃ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων.

— Ὁ θίασος Ἀργυροπούλου χθὲς τὸ βράδυ ἔδωσε τὴν πρώτη ἐνὸς νέου Ἑλληνικοῦ ἔργου τοῦ κ. Κ. Λεκοπούλου, τὸ «Χτύπα ξύλο».

— Τὸ νέον ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἀσχοληθοῦν ἐν ἐκτάσει τὰ «Παρασκήνια» εἰς τὸ προσεχὲς φύλλο, εἶνε μιὰ κωμωδία ποὺ ὡς κεντρικὸ μύθο ἔχει τὶς περιπέτειες ἑνὸς προληπτικοῦ βιβλιοπώλη, ὁ ὁποῖος κυριολεκτικὰ δεινοπαθεῖ.

— Τὸν τύπο αὐτὸν τοῦ προληπτικοῦ βιβλιοπώλη ὑποδύεται ὁ κ. Ἀργυρόπουλος.

Ὁ θίασος Ἀργυροπούλου καὶ κατὰ τὸ νέον αὐτὸ ἔργον παραμένει μὲ τὴν ἰδίαν σύνθεσιν.

— Πληροφορούμεθα ἐπίσης ὅτι τὸ ἐν λόγῳ θέατρον θὰ διασκευασθῇ. Θὰ ἀφαιρεθοῦν οἱ τσίγκοι καὶ ἀντ' αὐτῶν παρηγγέλθη τέντα ὁμοία μὲ ἐκείνην τοῦ θεάτρου Σαμαρτζῆ.

— Μετὰ τὴν «Ἐντα Γκάμπλερ» ὁ θίασος Ἀνδρεάδη θὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τουρνὲ γιὰ ἕνα μῆνα.

— Πληροφορούμεθα ὅτι ὁ θίασος Ἀλίκης - Μουσούρη ἀνασυγκροτούμενος θὰ δώσῃ σειρὰ παραστάσεων εἰς τὸ ὁμώνυμον θέατρον τῆς κ. Ἀλίκης καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας τοῦ θιάσου Ἀνδρεάδη.

— Λέγεται ἀκόμα, χωρὶς ὅμως νὰ ἐπιβεβαιοῦται, ὅτι ὁ θίασος Ἀλίκης - Μουσούρη θὰ ἐγκατασταθῇ τὸ καλοκαῖρι εἰς τὸ θερινὸν θέατρον τῆς κ. Κοτοπούλη, εἰς τὴν ὁδὸν Χείδεν.

— Πληροφορούμεθα ὅτι ἡ Δὶς Βέμπο ἦλθεν εἰς συνεννοήσεις διὰ τὸ προσεχὲς καλοκαῖρι μὲ τὸν θιασάρχην κ. Μακέδον.

— Ἐπανῆλθαν ἀπὸ θριαμβευτικὴν τουρνὲ στὴν ἐπαρχία οἱ γνωστὲς καλλιτέχνιδες τοῦ τραγουδιοῦ, ἀδελφαὶ Μπελλίνι, κατὰ πᾶσαν ὅμως πιθανότητα θὰ ἀναχωρήσουν πάλι διὰ Θεσσαλονίκην.

— Ὁ θίασος Γαϊτανάκη — Ρούσσου δίνει τὶς τελευταῖες του παραστάσεις στὴ Λαμία μὲ ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὲς εἰσπράξεις.

— Ἀπὸ τὴν ἐρχομένη Δευτέραν ὁ ἀνωτέρω θίασος θ' ἀρχίσῃ σειρὰν παραστάσεων στὴ Χαλκίδα.

— Ἐναρξη τῶν παραστάσεών του θὰ κάνῃ μὲ τὴν κωμωδίαν τοῦ κ. Θ. Συναδινοῦ «Αὐτὸς εἶμαι».

— Πιθανώτατα νὰ παραστῇ στὴν ἔναρξη τῶν παραστάσεων καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἔργου.

— Τὴν ἐρχόμενη Τετάρτη ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑταιρίας τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων κ. Θ. Συναδινὸς θὰ ὁμιλήσῃ στὴν αἴθουσα τοῦ «Παρνασσοῦ» μὲ θέμα: «Ὁ ἔρωτας στὸ θέατρο».

«ΣΤΙΓΜΕΣ ΑΓΑΠΗΣ»

Εἶνε ὁ τίτλος τῆς νέας ποιητικῆς συλλογῆς ποὺ ὁ γνωστὸς ποιητὴς κ. Χρ. Πύρπασος ἐκυκλοφόρησε διὰ τοῦ «Προτύπου Γραφείου Διαδόσεως Ἑλληνικοῦ Βιβλίου».

ΝΕΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ἐκυκλοφόρησαν εἰς δίσκους τρία ἐξαιρετικὰ τραγούδια μὲ στίχους τῶν γνωστῶν στιχουργῶν: κ.κ. Κ. Μάνεση, Κ. Ρηγοπούλου. Τὸ ἕνα εἶνε τὸ ταγκὸ: «Σὲ συγχωρῶ» μὲ ὡραιοτάτη μουσικὴ τοῦ κ. Τ. Βάμπαρη. Ἐπίσης τὸ φὸξ: «Μ' αὐτὰ τὰ γλυκά σου μάτια» μὲ μουσικὴ Μυρογιάννη καὶ τὸ φὸξ: «Μικρὸ μελαχροινὸ» μὲ μουσικὴ Κρεμέζη.

Η ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ ΒΡΑΒΕΙΑ

Ἐνώπιον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου καὶ τῆς Α. Υ. τοῦ πρίγκηπος Χριστοφόρου, συνῆλθε τὴν Πέμπτην εἰς ἐτησίαν πανηγυρικὴν συνεδρίαν αὐτῆς ἡ ὁλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἀμέσως μετὰ τὴν ἀφιξιν τῶν ἐπισήμων ἔλαβε τὸν λόγον ὁ πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας κ. Δ. Σ. Μπαλάνος ἀναπτύξας τὸ θέμα : «Οἱ πνευματικοὶ παράγοντες τοῦ 1821».

Ἀκολούθως ἔλαβε τὸν λόγον ὁ ἐπὶ τῶν πρακτικῶν γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας κ. Κ. Ι. Δυοβουνιώτης, ὁ ὁποῖος, κωλυομένου τοῦ γενικοῦ Γραμματέως, ἀνέγνωσε τὴν ἔκθεσιν τῶν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας ἀπονεμηθέντων βραβείων καὶ μεταλλίων. Τὰ βραβεῖα καὶ τὰ μετάλλια ταῦτα ἀπενεμήθησαν ὡς ἑξῆς:

Τῆς τάξεως τῶν Γραμμάτων καὶ Καλλῶν Τεχνῶν:

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 17 βραβεῖον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 5.000 δραχμῶν πρὸς βράβευσιν τῆς καλυτέρας συλλογῆς λαογραφικῆς ὕλης, ἀναφερομένης εἰς τὰς κατὰ παράδοσιν πράξεις καὶ ἐνεργείας τοῦ λαοῦ. Εἰς τὸ μόνον ὑποβληθὲν ἔργον τοῦ κ. Ξενοφῶντος Ἄκογλου, ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ ψία ὅλα ἕναν εἶνε» ἀπονέμεται ἔπαινος μετὰ ὑλικῆς ἐνισχύσεως 2. 500 δραχμῶν.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 18 βραβεῖον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, 5.000 δραχμῶν εἰς μονογραφίαν λαογραφικὴν σχετικὴν πρὸς τὸ παιδίον. Τὸ βραβεῖον τοῦτο ἀπονέμει εἰς τὸ ἔργον τῆς δεσποινίδος Μαρίας Λιουδάκη: «Τὸ παιδί μου καὶ τ' ἀρνί μου».

Ἐπίσης τὸ ὑποβληθὲν ἔργον τοῦ κ. Καλλισθένους Χουρμουζιάδου περιέχει ἀξιόλογον λαογραφικὴν ὕλην.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 19 βραβεῖον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 5.000 δραχμῶν διὰ συλλογὰς λαογραφικῆς ὕλης σχετικῆς πρὸς τὴν Καππαδοκίαν. Τὸ βραβεῖον τοῦτο ἀπονέμει ἡ Ἀκαδημία εἰς τὸ ἔργον τοῦ κ. Θεοδοσίου Ἀνθοπούλου «Τὰ φλογητά».

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 22 βραβεῖον Κίτσου Μακρυγιάννη 10.000 δραχμῶν πρὸς βράβευσιν τοῦ καλυτέρου ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ ἀναφερομένου εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1912 Ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ ἰδίως τὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἀντλουμένου δὲ ἐκ τῶν πηγῶν μετὰ τῆς δεούσης μνείας αὐτῶν. Τὸ βραβεῖον τοῦτο ἀπονέμει ἡ Ἀκαδημία εἰς τὸν κ. Κ. Καιροφύλλαν διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ὑποβληθέντα δύο ἔντυπα ἔργα «Βασιλεὺς Γεώργιος Α'» καὶ Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης», «Ἀνέκδοτοι ἐπιστολαὶ καὶ ἡ Ζάκυνθος καὶ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις».

Ἐπίσης ἡ Ἀκαδημία ἀπονέμει ἔπαινον εἰς τὸν κ. Κ. Καλαντζῆν διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ὑποβληθέντα ἔργα «Ὁ Ἱστορικὸς Ἀμβρόσιος Φραντζῆς» βιβλίον δεύτερον, καὶ «Μεγάλες μορφὲς, Πετιμεζάδες, οἱ Σταυραετοὶ τοῦ Μωρηᾳ 1601—1872».

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 26 βραβεῖον Δημητρίου Βικέλα, 8.800 δραχμῶν, ἀπονεμόμενον εἰς πρωτότυπον Ἑλληνικὸν μυθιστόρημα ἢ σειρὰν διηγημάτων ἀποτελούντων τόμον, ἄτινα ἤθελον κριθῆ προέχοντα ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, ἐκδοθέντα δὲ μέχρι τέλους τοῦ 1938 καὶ κατατεθέντα εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην. Τὸ βραβεῖον αὐτὸ ἀπονέμει ἡ Ἀκαδημία εἰς τὴν κ. Εἰρήνην Δημητρακοπούλου διὰ τὸ ἔργον αὐτῆς «Τὰ σιωπηλὰ» καὶ εἰς τὸν κ. Γεώργιον Θεοτοκᾶν διὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ: «Τὸ Δαιμόνιο», θεωροῦσα τὰ δύο ταῦτα ἔργα ἴσης ἀξίας καὶ μερίζουσα τὸ βραβεῖον συμφώνως πρὸς τὸν ὅρον τοῦ διαθέτου εἰς δύο ἴσα μέρη.

Τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 27 βραβεῖον τοῦ Β. Λαμπίκη, 4.500 δραχμῶν, ἀπονεμόμενον εἰς τὸ ἄριστον δραματικὸν ἔργον, τὸ ἐκδοθὲν μέχρι τέλους τοῦ 1938 καὶ κατατεθὲν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην. Ἡ Ἀκαδημία ἀπονέμει ἔπαινον μετὰ χρηματικῆς ἀμοιβῆς 4.000 δραχμῶν εἰς τὸν κ. Βασίλειον Ρώταν διὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ «Ρήγας ὁ Βελεστινλῆς».

Ο κ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Σημαντικὴ ἐνίσχυση καὶ ἐπιβράβευση ἦταν γιὰ τοὺς κόπους τῆς Ἑταιρείας τῶν Ἑλλήνων Θεατρικῶν Συγγραφέων ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Ὑπουργοῦ τοῦ Τύπου καὶ Τουρισμοῦ κ. Νικολούδη εἰς τὸ Θεατρικὸ Μουσεῖο.

Ὁ κ. Ὑπουργὸς μὲ θερμὸ ἐνδιαφέρον ἐξήτασε ὅλα τὰ ἐκθέματα τοῦ Μουσείου, ἐξετίμησε τὴν σημασίαν των καὶ ἡ συγκίνησή του ἀξίζει περισσότερο, γιατὶ ὁ κ. Ὑπουργός, ὅπως εἶνε γνωστό, εἶνε γνώστης τῆς Ἱστορίας, τοῦ Θεάτρου μας καὶ τῶν περιπετειῶν του.

Ἰδιαιτέραν προσοχὴν ἔδειξε γιὰ τὰ σχετικὰ μὲ τὴν λαϊκὴ θεατρική μας τέχνης καὶ ὑποσχέθηκε ἕλη του τὴν ἠθικὴ βοήθεια γιὰ τὴν πρόοδο καὶ γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τοῦ Θεατρικοῦ Μουσείου.

Καὶ ὡς πρώτην ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς τὸ Θεατρικὸ Μουσεῖο στοργῆς του ὁ κ. Νικολούδης προσέφερε πανομοιότυπο τοῦ θώκου τοῦ ἱερέως τοῦ Διονύσου Ἐλευθερέως ὅπως βρίσκεται αὐτὸς στὸ Διονυσιακὸ Θέατρο.

Ὁ θῶκος εἶνε εἰς τὸ πραγματικόν του μέγεθος καὶ ἔχει κατασκευασθῆ μετὰ πάσης ἀκριβείας μαζὶ δὲ μὲ ἄλλα σχετικὰ ἀντικείμενα θ' ἀποτελέσῃ τὸ τμῆμα τοῦ Μουσείου ποὺ θ' ἀφορᾷ τὸ ἀρχαῖο Θέατρο ὅταν θὰ εὐτυχήσῃ τὸ Θεατρικὸ Μουσεῖο νὰ στεγασθῆ σὲ οἴκημα κατάλληλο μὲ τὰ ἐκθέματά του καὶ μὲ τὸν προορισμό του.

ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ

Ὁ διακεκριμένος ἡθοποιὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Μελοδράματος κ. Τάκης Τσουμπρῆς, ὁ ὁποῖος ἐμφανίζεται αὔριον Κυριακὴν τὸ ἀπόγευμα εἰς τὸ θέατρον «Ὀλύμπια» μὲ τὸ ἀριστούργημα «Φαβορίτα».

ΤΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΟ ΒΙΒΛΙΟ

Κυκλοφορεῖ ἀπὸ τινος χρόνου ἡ νέα ποιητικὴ συλλογὴ τοῦ διαπρεποῦς Ροδίου λογοτέχνου καὶ ποιητοῦ κ. Κ. Ν. Κωνσταντινίδη, ὑπὸ τὸν τίτλον: «Κρήνη». Καὶ τὸ βιβλίον αὐτὸ ὅπως καὶ τὰ προηγούμενά του παρουσιάζουν ἀνάγλυφα τὸ ἰσχυρὸ καὶ ρωμαλέο ταλέντο τοῦ ξεχωριστοῦ Ἀλεξανδρινοῦ συγγραφέως τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἐργασία εἶνε τόσον γνωστὴ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διαδεδομένη, ὅπως καὶ στὸ ἐξωτερικὸ καὶ διὰ τὴν ὁποίαν οἱ κριτικοὶ κατ' ἐπανάληψιν ἠσχολήθησαν. Ὁ κ. Κ. Ν. Κωνσταντινίδης συγγραφεὺς ἐπίσης καὶ ἄλλων πολλῶν λογοτεχνικῶν βιβλίων καὶ θεατρικῶν ἔργων δίδει μὲ τὴν συλλογὴν αὐτὴν ἕνα τόμον μὲ τὸν ὁποῖον θὰ πλουτισθῇ ἀξιοπρεπῶς ἡ Νεοελληνικὴ μας ποίησις—ὅπως πολλοὶ καὶ διακεκριμένοι ξένοι κριτικοὶ ἐτόνισαν, γράφοντες τὰς κρίσεις των διὰ τὸ βιβλίον τοῦτο.

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΙΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ

ΧΑΝΙΑ. (Τοῦ ἐκτάκτου ἀνταποκριτοῦ μας).— Δὲν εἶνε ὑπερβολικὸ, ἂν ποῦμε, πῶς ὁ θίασος Ξύδη, ὁ ὁποῖος τώρα καὶ ἀρκετὰ χρόνια ἐπισκέπτεται κατ' ἔτος σχεδὸν τὴν Μεγαλόνησον, εἶνε ὁ πιὸ ἀγαπητὸς σ' ὅλο τὸ θεατρόφιλο Κηρτικὸ κοινό.

Στὴν πόλιν μας ὁ ξεχωριστὸς αὐτὸς θίασος, στὸν ὁποῖο συμπράττει καὶ ἡ κ. Νίτσα Φιλοσόφου, τὴ φορὰ αὐτή, ποὺ μᾶς ἐπεσκέφθη ἦταν ἄρτια πλουτισμένος τόσο σὲ ἔμψυχο ὅσο καὶ σὲ ἄψυχο ὑλικὸ γι' αὐτὸ εἶχε καὶ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία.

Ἀνέβασε τὰ πιὸ ἐκλεκτὰ ἔργα, τὰ πλεῖστα δραματικά, στὰ ὁποῖα κυρίως ἡ κ. Νίτσα Φιλοσόφου μὲ τὴν γλυκειὰ φωνή της καὶ τὸ ἀριστοτεχνικό της παίξιμο εἶχε καταπληκτικὴ ἐπιτυχία.

Τώρα καὶ δυὸ ἑβδομάδες συνεχίζει ὁ θίασος αὐτὸς τὶς ἐπιτυχίες του στὸ Ἡράκλειο, τὸ ὁποῖον διψασμένο ὅπως ἦτο ἀπὸ καιροῦ ἀπὸ θέατρο ἐκθύμως συρρέει κάθε βράδυ στὸ μεγαλοπρεπῆ κινηματοθέατρο «Πουλακάκη» γιὰ νὰ χειροκροτήσῃ τὸ πράγματι ἐξαιρετικὸ καὶ ἄρτιο ὁπερεττικὸ συγκρότημα τοῦ Ξύδη.

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΑΚΑ

ΣΑΒΒΑΤΟΥ:
1) Νέφος ἢ Θρίαμβος.
2) Εὔα ἢ Ρίπ.
3) Τουπὺ ἢ Ρακὰν (Ρομέο)
4) Γολιὰθ ἢ Στὰμ (Σίδνεϋ)
5) Πέλοψ ἢ Θύελλα
6) Μιμόζα ἢ Ναΐας ("Ιων)
ΚΥΡΙΑΚΗΣ:
1) Καῖσαρ ἢ Πῦρ
2) Τζὶμ Λόντος ἢ Ντιάνα ερνὸν
3) Χαριτὰν ἢ Ναρσὶς
4) Μάννα ἢ Ἔβρος πιθ. Σιμοὺν
5) Τορρέρο ἢ Ἀδάμας ("Ελλη)
6) Νὶγκμ ἐλ Ντὶν ἢ Ἐσμάχλι ("Ανδρεξ)

ΤΑΒΕΡΝΑ

Ἤ ταν, εἶνε καὶ θὰ εἶνε
Πρώτη ἀπ' ὅλες τὶς ταβέρνες
Ἐ κεῖ τρέχουν αἱ Ἀθῆναι,
Ρ ητηνίτου νᾶβρουν στέρνες
Δίνουν τὰ ραντεβουδάκια
Ἰ διαιτέρως τὰ βραδάκια
Κ αὶ γλεντοῦνε καὶ τὰ σπᾶνε
Ἀ φειδῶς αὐτοὶ ποὺ πᾶνε...

ΤΑΒΕΡΝΑ «Η ΠΕΡΔΙΚΑ»
Κατακουζηνοῦ ἀρ. 8
(Πάροδος Θεμιστοκλέους)
Διευθυντ

Η ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΑΣ ΣΕΛΙΔΑ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΣΤΕΡΩΝ

ΕΡΡΟΛ ΦΛΥΝ

ΤΟ ΙΝΔΑΛΜΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Γυιὸς τοῦ καθηγητοῦ Φλὺν του Πανεπιστημίου τοῦ Μπέλφαστ, ὁ Ἔρρολ, γεννήθηκε στὴ Βόρειο Ἰρλανδία, στὶς 21 Ἰανουαρίου 1909. Ὁ πατέρας του φιλοδοξοῦσε νὰ τὸν μορφώσῃ στὰ γράμματα καὶ στὴν ἐπιστήμη, γι' αὐτὸ τὸν ἔστειλε στὸ Πόλσι, στὸ Λύκειο Λουὶ ντὲ Γκράν, κι' ἀπὸ ἐκεῖ στὸ Σάντ Πάουλ Σκοὺλ τοῦ Λονδίνου. Μὰ στὰ μαθήματα ἦταν πάντοτε ἀπὸ τοὺς τελευταίους. Ἀντιθέτως ὅμως διέπρεπε στὰ σπόρ. Μπομπ, κουπί, σπαθί, καὶ κυρίως μπόξ, ἦσαν τὰ ἀγαπημένα του σπόρ, ὅπου κερδισε ἀρκετὰ κύπελλα καὶ μετάλλια ποὺ ὁ Ἔρρολ σήμερα τὰ δείχνει μὲ κάποια περηφάνεια στοὺς φίλους του.

Ἡ ψυχή του ἀνήσυχη καὶ τυχοδιωκτική, τὸν ἔκαμε μιὰ μέρα νὰ τὸ σκάσῃ ἀπὸ τὸ σπίτι του, χωρὶς νὰ ξέρῃ κανεὶς τίποτε. Μίαν ὡραίαν πρωΐαν μιὰ ἔνσ γράμμα του ἀπὸ τὴν Νέα Γουϊνέα πληροφορουσε τοὺς γονεῖς του ὅτι ἦταν χρυσοθήρας, δουλεύοντας σκληρά, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ πλουτίσῃ. Ἕνας ἱεραπόστολος τὸν βοηθοῦσε καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὸν τυχοδιωκτισμό. Τοὺς ἐβεβαίωσε νὰ μὴν ἀνησυχοῦν καὶ νὰ μὴ στενοχωριοῦνται. Κέρδισε πολλὰ χρήματα γιὰ νὰ τὰ γήσῃ σὲ λίγο, χωρὶς αὐτὸ νὰ ἀλλάξῃ τὸν χαρακτῆρα του. Ὅταν ἔχασε καὶ τὴν τελευταία δεκάρα στὰ χαρτιά, πῆρε τὴν ἀπόφασι ν' ἀλλάξῃ ζωή. Ριψοκίνδυνος καθὼς ἦταν καὶ ἄριστος κολυμβητής, ἔγινε μαρὰς μαογαριταριῶν στὰ ἐξωτικὰ νησιὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ. Ἕνα καραβάνι Ἀγγλίδων περιηγητριῶν, βλέποντας τὸν λευκὸν αὐτὸν, μὲ τὸ μελαμψὸ σὰν μπρούντζινο ἄγαλμα ἀπὸ τὸν ἥλιο κορμί του, μὲ μόνο φόρεμα ἕνα μικρὸ μαγιό, γελοῦσαν εἰρωνικά. Αὐτὸς ὅμως ἀδιαφοροῦσε γιὰ ὅλα.

Κόποτε πάλι, ὅταν ὁ σκηνοθέτης Φρὲντ Λόϋντ, ποὺ τὸν συνήντησε στὰ παράλια τῆς Ταϊτῆς, ὅταν γύριζε τὰ ἐξωτερικὰ τῆς «Ναυτικῆς ἀνταρσίας», τοῦ ἐπρότεινε νὰ τὸν πάρῃ μαζύ του στὸ Χόλλυγουντ, ὁ Ἔρρολ ἀρνήθηκε καὶ ἐδήλωσε: «Στεῖλτε με καλύτερα στὸ Λονδῖνο σὲ κανένα φίλο σας θεατρώνη, γιατὶ μοῦ ἦρθε τρέλλα νὰ παίξω στὸ θέατρο».

Πράγματι, ὁ Φρὲντ Λόϋντ μὲ ἔξοδά του τὸν ἔστειλε στὸ Λονδῖνο, ὅπου ἔκαμε θαύματα. Τὰ προγράμματα τῶν μεγαλυτέρων δραματικῶν θεάτρων σιχνὰ τὸν ἀνέφεραν. Ἔπαιξε σὲ ἕργα τοῦ Σαίξπηρ ὡς Ὀθέλλος μὲ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία. Ὅλος ὁ κόσμος μιλοῦσε γι' αὐτόν. Μιὰ μέρα τὸν ἐπεσκέφθη ὁ διευθυντὴς τῆς «Γουόρνερ Μπρός», ποὺ ἔτυχε νὰ βρίσκεται στὸ Λονδῖνο καὶ τὸν ἔπεισε νὰ δεχθῇ νὰ προσληφθῇ στὴν ἑταιρεία του μὲ ἱκανοποιητικὸ συμβόλαιο. Ἔτσι σὲ λίγο ὁ Ἔρρολ Φλὺν ἀπεφάσισε στὸ Χόλλυγουντ γιὰ νὰ γίνῃ ἕνα ἀπὸ τὰ λαμπρότερα ἀστέρια τοῦ κινηματογράφου.

Στὸ πλοῖο, μιὰ μελαχροινὴ νέα τοῦ κίνησε ἰδιαιτέρως τὴν προσοχή. Ἦταν ἡ Λιλὴ Νταμιτά. Ἕνα ἀμοιβαῖον αἴσθημα ἦταν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀποτελέσματος. Νὰ παντρευθοῦν σὲ λίγο. Ἡ Νταμιτὰ θριάμβευε τότε, ἐνῷ ὁ Φλὺν ἔκαμε τὶς προκαταρκτικὲς ἐμφανίσεις του στὰ διάφορα κέντρα τῶν ἀστέων. Δὲν ἐκοπίασε πολὺ γιὰ νὰ κατακτήσῃ τὴ δόξα. Ἦταν γεννημένος καὶ προορισμένος γι' αὐτήν. Τοῦ ἀνέθεσαν τὸν ρόλο τοῦ Κάπταν Μπλοὺντ. Αὐτὸ ἔδειχνε τὴν πεποίθησιν τῆς ἑταιρείας του, ἀναθέτουσα ἕνα τέτοιο ρόλο σὲ πρωτοεμφανιζόμενον ἠθοποιόν. Οὐδέποτε ἠθοποιὸς στὸ Χόλλυγουντ ἔγινε ἔτσι γρήγορα δημοφιλής. Ἡ μετέπειτα ἐπιτυχίες του «Ἐπέλασις ἐλαφρᾶς Ταξιαρνίας», «Πρίγκηψ καὶ φτωχός», «Ρομπὲν τῶν Δασῶν», καὶ ἡ τελευταία του «Αἰρομαχίαι τοῦ Δυτικοῦ μετώπου», τὸν ἔκαμαν γνωστὸ καὶ ἀγαπητὸ σ' ὅλον τὸν κόσμο. Τώρα γυρίζει τὸ «Ντόντζ Σίτυ», ἔνχρωμο, μαζὺ μὲ τὴν ἀχώριστη σύντροφό του Ὀλιβία ντὲ Χάβιλαντ καὶ ἀμέσως μόλις τελειώσῃ αὐτό, θὰ γυρίσῃ τὸ «Γεράκι τῶν θαλασσῶν», τοῦ Σαμπατίνι, μαζὶ μὲ τὴν Ποισίλια Λέϊν.

Ἐν τούτοις ὅμως τίποτε δὲν τὸν ἔκαμε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ τυχοδιωκτικό του δαιμόνιον. Μιὰ μέρα, ποὺ νὰ πῇ τίποτε, ἐξηφανίσθη ἀπὸ τὸ Χόλλυγουντ καὶ στοὺς δημοσιογράφους ποὺ εἶδε σὰν εὑρέθη στὸ Παρίσι, ἐδήλωσε ὅτι πηγαίνει στὴν Ἱσπανία. Ἦταν λίγο μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Φράνκο καὶ μιὰ τέτοια περιπέτεια τὸν κρατοῦσε διαρκῶς σ ἀνησυχία. Ὁλοι οἱ γνωστοί του, ἡ ἑταιρία του καὶ ἰδιαιτέρως ἡ σύζυγός του Λιλὴ Νταμιτὰ προσπαθοῦσαν νὰ τὸν ἀποτρέψουν ἀπὸ τὸ ἐπικίνδυνο ἐπιχείρημα, ἀλλὰ αὐτὸς ἀνένδοτος ἐποαγματοποίησε τὴν θέλησί του. Ἐτραυματίσθη ἐλαφρὰ στὸ πόδι καὶ τὸν μετέφεραν στὸ νοσοκομειο ἀπ' ὅπου μετὰ βίας ὁ διευθυντὴς του καὶ ἡ Νταμιτὰ τὸν ἔπεισαν νὰ ἐπιστρέψῃ στὸ Χόλλυγουντ. Καταλαβαίνετε βέβαια τὴν ἐπιμονὴ του διευθυντοῦ του, γιὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ἔρρολ Φλὺν, ἀπὸ ἀπόψεως εἰσπράξεων, ἀποτελεῖ ἕνα μεγάλο χρυσωρυχεῖο.

Τὸ ὄνειρο ὅμως τοῦ Φλὺν εἶναι νὰ διαπρέψῃ στὴ δημοσιογραφία. Ἄλλως τε ἔχει ταλέντο. Ἔγραψε ἕνα βιβλίο ποὺ πουλήθηκε πάρα πολὺ στὶς Ἡνωμένες Πολιτειες. Ποὸς τὸ παρὸν διασκεδάζει τὴν πλῆξι του στὸ ψάρεμα. Ἔνει δυὸ κότερα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἕνα εἶνε ἐφοδιασμένο μὲ ὅλα τὰ σύνεργα τῆς ψαρικῆς. Ἀπάνω σ' αὐτὸ περνάει τὸ Σαββατοκύριακό του. Ἀντιπαθεῖ νὰ πηγαίνῃ στοὺς γάμους, ἐνῶ τοῦ ἀρέσουν οἱ ταυρομαχίες, ὅπου συχνὰ πηγαίνει καὶ τὶς παρακολουθεῖ στο Μεξικό.

Παρευρίσκεται στοὺς ἀθλητικοὺς ἀγῶνας καὶ ἀποφεύγει τὰ γλέντια τῶν ἀστέρων. Δὲν εἶναι καθόλου προληπτικὸς· τὸ μόνον ποὺ τὸν φοβίζει εἶναι οἱ ὀδοντοίατροί.

Ὅπως εἴπαμε, ὁ Ἔρρολ Φλὺν ἀγαπᾶ ὅλα τὰ σπόρ. Ἀκόμη καὶ τὸν ἔρωτα. Μὰ σ' αὐτὸν φαίνεται πὼς δὲν στάθηκε καὶ τόσον τυχερός, γιατὶ ψιθυρίζεται ὅτι πρόκειται νὰ χωρίσῃ ἀπὸ τὴν τρισχαριτωμένη του σύζυγο Λιλὴ Νταμιτά. Ἔτσι βλέπουμε τὰ πιὸ ἀγαπημένα ζευγάρια τοῦ κινηματογράφου νὰ χωρίζουν, μετὰ τὸν Φράνσοτ Τὸν καὶ τὴν Τζόαν Κράουφορντ, ὁ Ἔρρολ Φλὺν καὶ ἡ Νταμιτά. Καὶ ἕπεται συνέχεια.

ΓΕΡ. ΣΤΑΥ.

Ο ΕΡΡΟΛ ΦΛΥΝ

Ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ δημοφιλῆ ἀστέρια τοῦ Χόλλυγουντ ἡ Ἄννυ Σέρλιν τὴν «Γκόλντεν Μπρὸς»

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΝΕΑ

Ὁ Σέρλοκ Χόλμς ἐπανέρχεται... Πρόκειται γιὰ τὴν ταινία «Τὸ σκυλὶ τῶν Μπάσκερβιλ» βγαλμένη ἀπὸ τὸ πασίγνωστο μυθιστόρημα τοῦ Κόναν Ντόϋλ ποὺ αὐτὲς τὶς ἡμέρες τελείωσε τὸ γύρισμά της. Ὁ διευθυντὴς παραγωγῆς τῆς Φὸξ ὅταν τὴν εἶδε ἐδήλωσε ὅτι εἶνε ἐξαιρετικὰ ἱκανοποιημένος καὶ προσεκάλεσε σὲ γεῦμα τοὺς πρωταγωνιστὰς τῆς ταινίας Ρίτσαρ Γκρὴν, Μπάζιλ Ράθμπον, Νίγκελ Μπροὺς καὶ Ἀνίτα Λούϊς.

* * *

Ὁ σκηνοθέτης Γκρέγκορυ Λὰ Κάβα ἑτοιμάζει μιὰ νέα ταινία μὲ τὴν Τζίντζερ Ρότζερς γιὰ λογαριασμὸ τῆς Ράντιο Πίκτσερς. Πρόκειται γιὰ τὴν περίφημη κωμωδία «Κι' Ἐκείνη Δέχθηκε» ποὺ ἐσημείωσε καταπληκτικὴ ἐπιτυχία στὰ θέατρα τοῦ Μπρόντουαίη.

* * *

Ἔχει ὑπολογισθῇ ὅτι κατὰ μέσον ὅρον μιὰ ταινία ἀπαιτεῖ 6 μηνῶν ἐργασία ἀπὸ τὴ στιγμὴ δηλαδὴ ποὺ θὰ παραδοθῇ τὸ χειρόγραφο στοὺς σεναριογράφους ὡς τὴν ἡμέρα της προβολῆς της στὸν κινηματογράφο. Ἐξαίρεση ἀποτελοῦν οἱ μεγάλες ταινίες ὅπως τὸ «Ἂν ἤμουν Βασιλιᾶς», «Αἰχμάλωτοι τοῦ αἰθέρος», «Πασίφικ» κ. ἄ. ποὺ ἀπαιτοῦν ὁλόκληρο σχεδὸν χρόνο.

* * *

Ὁ συνταγματάρχης Ρομπὲρ Ζεράρ τῆς γαλλικῆς Λεγεῶνος τῶν Ξένων ἔφθασε στὰ στούντιο τῆς Παραμάουντ ὡς ἐπίσημος τεχνικὸς σύμβουλος τοῦ σκηνοθέτου Οὐίλλιαμ Οὐέλμαν γιὰ τὴν ταινία «Μπὼ Ζὲστ».

Βρισκότανε μὲ τὸ σύνταγμά του στὸ Μαρόκο ὅταν ἔλαβε τὴν κάπως ἀπροσδόκητη γι' αὐτὸν διαταγὴ νὰ μεταβῇ στὸ Χόλλυγουντ.

Ὕστερα ἀπὸ μιὰ σύντομη συνομιλία μὲ ἀνώτερους ἀξιωματικοὺς τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν στὸ Παρίσι, ὁ συνταγματάρχης Ζεράρ ἔφθασε στο Χόλλυγουντ μέσω Χάβρης—Νέας Ὑόρκης.

Ἡ πρώτη συνάντησις τοῦ συνταγματάρχου μὲ τὸν Οὐέλμαν ἔμοιαζε μᾶλλον μὲ συνάντησι φετεράνων τῆς Λεγεῶνος, ἀφοῦ καὶ ὁ σκηνοθέτης τῆς Παραμάουντ ἀνῆκε κατὰ τὸν Παγκόσμιο Πόλεμο στὸ σμῆνος «Λαφαγιὲτ» ἀεροπορικὸ κλάδο τῆς Λεγεῶνος. Ἔτσι, ἔμειναν μαζὶ περισσότερο ἀπὸ μία, ὥρα σ' αὐτὴ τὴν πρώτη συνάντηση ἐξετάζοντες διάφορες λεπτομέρειες τῆς ταινίας στὴν ὁποία πρωταγωνιστεῖ ὁ Γκάρυ Κοῦπερ.

ΤΟ ΝΕΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΓΚΑΡΥ ΚΟΥΠΕΡ

Ο ΚΑΟΥ ΜΠΟΫ ΚΑΙ Η ΛΑΙΔΗ

Η ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ

Στὸ Παρίσι παίζεται ἀπὸ μηνῶν ἡ ἀμερικανικὴ ταινία «Ἡ κυρία καὶ ὁ κάου μπόϋ» μὲ μεγάλη ἐπιτυχία.

Ἔχει πολλὰ προσόντα γιὰ νὰ ἀρέσῃ καὶ μιὰ ταινία στὴν ὁποία παίζουν ὁ Γκάρυ Κοῦπερ καὶ Μὲρλ Ὀμπερόν, εἶναι πάντοτε ἐν διαφέρουσα. Ὁ ἥρως τῆς κινηματογραφικῆς περιπετείας εἶναι ἕνας θελκτικὸς κάου μπόϋ, μὲ καρδιὰ γεματη ἀπὸ τὸν ἔρωτα γιὰ κείνην που ἀγαπᾶ καὶ ζῇ σ' ἕνα ὄνειρο. Εἶναι ἀποφασισμένος νὰ κτίσῃ μια ἔπαυλι που θὰ στεγάσῃ τὴν ἀγαπημένην του. Περπατεῖ σὰν ὑπνοβάτης στὸ ξύλινο σκελετὸ τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ που μιὰ μέρα θὰ γίνῃ σπιτικὸ αὐτου καὶ τῆς γυναίκας του.

Ἀλλὰ ἀκόμη τίποτε σχεδὸν δὲν ἔχει οἰκοδομηθῇ ἀπὸ τὸ σπίτι αὐτό... Ὅλα εὑρίσκονται ἀκόμη ἐν τῷ δημιουργεῖσθαι, ἡ στέγη ἀνύπαρκτος καὶ τὰ ἔπιπλα, ὑποθετικὰ χαραγμένα ἀπάνω στὸ χῶμα! Ἐπάνω μπορεῖ στὸ ἕνα νὰ δαβάση κανεὶς «Καναπὲς τῆς Μαίρης» (τῆς ἀγαπημένης του) «Γραφεῖο τῆς Μαίρης», «καθίσματα γιὰ τοὺς φίλους μας» κ. ἄ.

Προσκαλεῖ μιὰ μέρα στὸ φανταστικὸ σπίτι του μερικοὺς φίλους του, καὶ ἀφοῦ τοὺς εἰσάγει ἀπὸ τὴν ὑποθετικὴν μεγαλοπρεπῆ εἴσοδο, τοὺς περνᾶ στὴν αἴθουσα ὑποδοχῆς!

Σκύβουν σ' ἕνα ἀνύπαρκτο παράθυρο καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ κύριος τοῦ φανταστικοῦ δωματίου παρακαλεῖ τοὺς προσκεκλημένους του νὰ καθήσουν στὰ περίφημα καθίσματα καὶ τοὺς καναπέδες, δηλαδὴ στὸ χῶμα!

Ἀφάνταστος εἶναι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον κάθονται οἱ προσκεκλημένοι κρεμανταλάδες, διπλοπόδι κάνουν δῆθεν πὼς πίνουν ἐκλεκτὰ ποτά. Αὐτὸς λοιπὸν εἶναι ὁ ἥρως τῆς ὑποθέσεως καὶ ἡ ἡρωΐς εἶναι μία ὡραία νέα ποὺ θέλει νὰ παντρευθῇ ὅπως τῆς ἀρέσει αὐτὴς καὶ ποὺ ἀνιᾶ κοντὰ στὸν πατέρα της. Ὁ πατέρας της σὰν πολιτευόμενος ποὺ ἦταν περιστοιχίζεται ἀπὸ ἀνθρώπους ἐνοχλητικοὺς καὶ ἀνόητους, καὶ μόνον ἕνα πρόσωπον ἐνδιαφέρον βρίσκεται στὸ περιβάλλον τοῦ μέλλοντος ὑπουργοῦ, τοῦ μέλλοντος προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, εἶνε ὁ θεῖος Ἀννίβας, ἕνας διασκεδαστικὸς γέρος ποὺ ἀντελήφθη πολὺ καλὰ τὴν στυγνὴν μελαγχολίαν ποὺ ἐβασίλευε γύρω ἀπὸ τὴν τρισαχαριτωμένη ἀνεψιά του. Προσπαθεῖ λοιπὸν νὰ τὴν διασκεδάσῃ, ἀλλὰ δὲν γνωρίζουμε ἂν θὰ τὸ κατορθώσῃ. Γι' αὐτὸ τὴν ὁδηγεῖ ἕνα βράδυ σ' ἕνα ὕποπτο κέντρο. Παρ' ὀλίγο ὅμως νὰ πέσουν σὲ μιὰ ἀστυνομικὴ παγίδα, ποὺ θὰ εἶχε γι' αὐτοὺς σοβαρὲς συνέπειες. Ὁ πατέρας της μόλις ἔμαθε τὸ σκάνδαλο στέλνει τὴν κόρη του σὲ μιὰ ἐξοχὴ τῆς Φλωρίδος. Ἐκεῖ λοιπὸν γίνεται ἡ συνάντηση τῆς Μαίρης μὲ τὸν φαντασιόπληκτον κάου-μπόϋ μας.

Ἕνα βράδυ καθὼς εἶχε βγῇ μὲ τὶς δυὸ ὑπηρέτριές της βρίσκεται μπροστὰ στὸν κάου μπόϋ μας, ποὺ εἶναι ὑψηλός, κομψός, δειλὸς καὶ κομμάτι ἄγριος. Ἐδῶ λοιπὸν συμβαίνει τὸ μοιραῖον. Ἡ κόρη τοῦ ἑκατομμυριούχου ἐρωτεύεται τὸν φτωχὸν νέον ποὺ ζῇ στὸν δικό του φανταστικὸ κόσμο.

Δὲν τοῦ λέγει ὅμως τὴν ἀλήθεια. Τοῦ λέγει πὼς εἶναι καμαριέρα καὶ ὁ κάου-μπόϋ μας τὴν ἐρωτεύεται μὲ ὅλη τὴν δύναμη τῆς ψυχῆς του. Οἱ ὑπηρέτριες τὴν βοηθοῦν στὸ ρόλο ποὺ θέλει νὰ παίξῃ. Κι' ὁ ἔρως τους ἐκτυλίσσεται μέσα σὲ χίλια-δυὸ χαριτωμένα ἐπεισόδια. Μιὰ μέρα ἐκνευρισμένος ἀπὸ τὶς ἰδιοτροπίες τῆς Μαίρης τὴν ρίχνει μέσα στὴ δεξαμενὴ λουτροῦ μὲ ὅλα της τὰ ροῦχα. Τὰ γεγονότα πηγαίνουν ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτὸ μὲ ταχύτερον ρυθμόν. Ἀποφασίζουν νὰ τελέσουν τὸν γάμον τους. Καὶ τὸν τελοῦν πράγματι ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ πατέρα της, ἐπάνω σ' ἕνα βαπόρι μὲ κουμπάρο τὸν πλοίαρχόν του.

Ἀλλ' ἡ Μαίρη κουράζεται ἀπὸ τὴν ζωὴ τῶν στερήσεων καὶ μιὰ μέρα γιὰ νὰ μὴν ἐκραγῇ σκάνδαλον γυρίζει πίσω στὸν πατέρα της. Κι' ἐκεῖνος περιμένει γεμᾶτος ἐμπιστοσύνη πὼς θὰ γυρίσῃ. Κουράζεται ὅμως νὰ περιμένῃ καὶ μιὰ μέρα πηγαίνει στὴν πόλι καὶ κατευθύνεται στὸ μέγαρο τοῦ Σμὶθ γιὰ νὰ βρῇ τὴν γυναῖκα του Μαίρη ποὺ ἦταν ὅπως νόμιζε καμαριέρα στὸ πλούσιο αὐτὸ σπίτι.

Φθάνει σὲ μιὰ ἐπίσημο δεξίωσιν

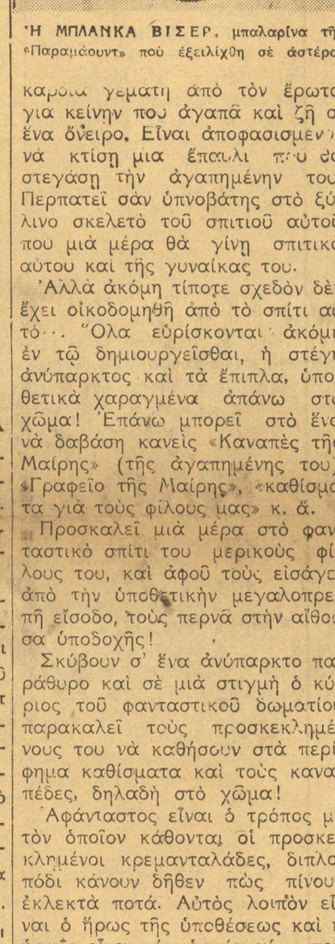

Η ΜΠΛΑΝΚΑ ΒΙΣΕΡ, μπαλαρίνα τῆς «Παραμάουντ» ποὺ ἐξειλίχθη σὲ ἀστέρα.

Η ΟΛΙΒΙΑ ΝΤΕ ΧΑΒΙΛΑΝΤ, παίρνει τὸ μπάνιο της στὴν ἰδιωτικὴ ἀμμουδιὰ της στὴν ΣΑΝΤΑ ΜΟΝΙΚΑ.

καὶ διακρίνοντας τὴν γυναῖκα του στὴ τιμητικὴ θέσι, πηγαίνει καὶ κάθεται κοντά της. Ἀρχίζει πολὺ ἔξυπνες παρατηρήσεις στοὺς συνομπ προσκαλεσμένους. Σιγὰ-σιγὰ ὅλοι τὸν ἐκτιμοῦν κι' ἔτσι γιὰ δεύτερη φορὰ κατακτᾶ ὄχι μόνο τὴ γυναῖκα του, ἀλλὰ καὶ τὴ θέσι του στὸ σπίτι τοῦ πεθεροῦ του.

Ἔτσι ἕνα λαμπρὸν μέλλον ἀνοίγεται μπροστά του. Ποιὸς ξέρει ἴσως κι' αὐτὸς νὰ γίνῃ αὔριο γερουσιαστής, ὑπουργός, καὶ ἴσως Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ὑπόθεσις τοῦ φιλμ ποὺ κάνει τόσο θόρυβο στὸ Παρίσι καὶ ποὺ πιστεύεται ὅτι θὰ ἀρέσῃ καὶ στοὺς Ἀθηναίους.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΝΕΑ

Τελευταίως τὸ Χόλλυγουντ χαρακτηρίστηκε ὡς ἡ πιὸ ἐκκεντρικὴ πόλις τοῦ κόσμου ἐπειδὴ ἔβαλαν ἀφθονη μπριγιαντίνη στὸ τρίχωμα... μουλαριῶν! Καὶ ὅμως οἱ περιστάσεις ἔκαμαν ἀναγκαία μιὰ τέτοια «τουαλέττα». Πρὸ μηνῶν ὁ σκηνοθέτης Τὲντ Ρὶντ εἶχε πάει στὸ Κάνσας γιὰ νὰ γυρίσῃ μερικὲς ἐξωτερικὲς σκηνὲς τῆς ταινίας «Εἶμαι ἀπ' τὸ Μισσορί».

Ἔπρεπε ὅμως νὰ γυρισθοῦν καὶ σκηνὲς στὸ Χόλλυγουντ ποὺ νὰ μοιάζουν μὲ τὶς ἄλλες. Ὅλα συμφωνοῦσαν ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μουλάρια... Φαίνεται πὼς στὴν περιφέρεια τοῦ Κάνσας βάζουν κάθε βράδυ τὰ μουλάρια στὸ σταῦλο γι' αὐτὸ καὶ ἔχουν πολὺ γυαλιστερὸ τρίχωμα. Ἀπεναντίας τὰ μουλάρια τῆς Νοτίου Καλλιφορνίας μένουν ὅλο τὸ χρόνο στὸ ὕπαιθρον. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι νὰ ἔχουν ἄγριο τρίχωμα.

Ἡ ἀνωμαλία ὅμως διωρθώθηκε ἀπὸ τὸν φροντιστὴ τῶν στούντιο Μὰκ Κόρμικ ποὺ ἀγόρασε ἀπὸ ἕνα μυροπωλεῖο 52 μποτίλιες μπριγιαντίνη καὶ πασάλειψε ὁλόκληρο τὸ κοπάδι.

* * *

Τὰ στούντιο τῆς Ράντιο Πίκτσερς ἑτοιμάζονται γιὰ τὴν πραγματοποίηση ἑνὸς κολοσσοῦ, τοῦ ἀριστουργήματος τοῦ Βίκτ. Οὐγκὼ «Παναγία τῶν Παρισίων». Ἕνα πολὺ μεγάλο ποσὸν, μεγαλύτερο καὶ ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ «Γκάνγκα Ντὶν» ἐνεκρίθη ἀπὸ τὸ συμβούλιον τῆς Ἑταιρίας.

Σκηνοθέται, ἱστορικοί, τεχνίται, φιλολογικοὶ σύμβουλοι, ἀρχιτέκτονες, ράπται κ.λ.π. ἐργάζονται συνεχῶς γιὰ τὴν προετοιμασία τοῦ φίλμ.

* * *

Οἱ περίφημοι Ρὶτς Μπρόδερς εἰσῆλθαν ὁριστικὰ ἀλλὰ μὲ κάπως διασκεδαστικὸ τρόπο στὴν... ἱστορία τῆς Γαλλίας! Πρόκειται γιὰ τὴν τελευταία τους ἐξαιρετικὴ δημιουργία, τοὺς «Τρεῖς Σωματοφύλακας», ἕνα εἶδος κωμικῆς παρωδίας τοῦ περιφήμου ἔργου τοῦ Δουμᾶ, ὁ ὁποῖος ἀσφαλῶς δὲν θᾶχε ποτὲ φανταστεῖ μιὰ τέτοια διασκευὴ τοῦ ἔργου του.

Ὀφειλόμενο στὸν σκηνοθέτη τοῦ «Σουέζ» Ἄλλαν Ντουάν, τὸ φίλμ αὐτὸ ποὺ χαρακτηρίστηκε ὡς ἡ καλύτερη μουσικὴ κωμωδία τῆς χρονιᾶς, δίνει τὴν εὐκαιρία στοὺς Ρὶτς Μπρόδερς νὰ παρουσιάσουν ὅλες τὶς πλευρὲς τοῦ πολύμορφου κωμικοῦ ταλέντου των. Τὸν ρόλο τοῦ ντ' Ἀρτανιὰν ὑποδύεται ὁ συμπαθὴς Ντὸν Ἀμίτσι, τῆς δὲ βασίλισσας ἡ ὡραιότατη Γκλόρια Στούαρτ.

Ἡ ἐξωτικὴ γόησσα, ἡ σύγχρονη Ἀφροδίτη
ΝΤΟΡΟΘΥ ΛΑΜΟΥΡ
καὶ ὁ γοητευτικὸς παστεναίρ της
ΡΑΫ ΜΙΛΛΑΝ
σ' ἕναν παοάδεισο ὁμορφιᾶς καὶ μουσικῆς
ΡΟΔΟΝ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΟΥ
Ἕνα ὑπέροχο ρομάντσο στὴ χώρα τοῦ ἔρωτος, στὸ Μεξικό, πλημμυρισμένο ἀπὸ παθητικὲς μελωδίες καὶ λάγνους χορούς
ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ
ΡΕΞ

Ἕνα φίλμ σπαρταριστό, ἔξυπνο καὶ σκανδαλιάρικο
Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ
μὲ τὴ φινέτσα τοῦ
ΦΕΡΝΑΝ ΓΚΡΑΒΑΙ
καὶ τὴ γοητεία τῆς
ΚΑΡΟΛ ΛΟΜΠΑΡ
Σκηνοθεσία: Μέρβιν Λερόϋ
(Σκηνοθέτου τῶν ἔργων «Εἶμαι ἕνας δραπέτης» καὶ «Ἀντώνιο Ἀντβέρσο»)
Μουσικὴ: τοῦ Βιεννέζου μουσουργ. Βέρνερ Χάϊμαν.
Ἕνας νεαρὸς, εὐγενικός, ἀλλὰ ἀπέναντος, ἀπ' τοὺς συνήθεις τύπους τῆς Μὸν μάρτρης ἀρχίζει ἕνα ἐπίμονο κυνηγητὸ μιᾶς ἄγνωστής του περιηγητρίαση ἡ ὁποία τὸν ἀποκρούει διὰ τὸν φόβον τοῦ σκανδάλου. Ἀλλὰ στὸ τέλος τὰ πράγματα ἀλλάζουν καὶ ἀογίζει τὸ κυνηγητὸ τῆς ἀγνώστου πρὸς τὸν... δύστροπο νεαρό, ὑέσα σὲ μιὰ ἀτελείωτη σειρὰ σπαρταριστῶν σκηνῶν.
Ἕνα γαριτωμένο σκάνδαλο. Μιὰ κομεντὶ σπαρταριστή.
Μιὰ ὄμορφη καὶ πλούσια ἀρτίστα κι' ἕνας νέος συμπαθητικός, ἀπέναντος, ἀλλὰ ἐρωτευμένος.
Τὰ γυναικεῖα καπρίτσια καὶ τὰ πείσματα βρίσκουν κι' αὐτὰ τὸ δάσκαλό τους.
ΠΑΛΛΑΣ

ΚΟΛΑΣΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ
ΣΠΛΕΝΤΙΤ
ΣΗΜΕΡΟΝ ΚΑΙ ΑΥΡΙΟΝ
ΜΙΞ ΠΑΡΘΕΝΕΣ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ — πᾶνε πολλὰ χρόνια — ποὺ ἡ ρουμάνικη ὀρχήστρα κ' ἡ χωρωδία ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Τζωρτζέσκο εἶχε ἐκτελέσει δυὸ-τρία ἔργα, δὲν θυμᾶμαι — ἐγὼ τοὐλάχιστον — νὰ ἔχουν ἐν τῷ μεταξὺ παιχθῇ ἄλλα ἔργα Ρουμάνων συνθετῶν στὶς συμφωνικές μας συναυλίες. Γι' αὐτὸ κ' ἡ συναυλία σύγχρονης ρουμανικῆς μουσικῆς, ποὺ δόθηκε τὴν περασμένη Τρίτη στὸ Πάλλας ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ κ. Ν. Ὀτέσκο ἀποτελεῖ τὴν πρώτη πλατύτερη γνωριμία τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ μὲ τὴ μουσικὴ δημιουργία ἑνὸς Βαλκανικοῦ Κράτους, τόσο συγγενικοῦ στὴ καλλιτεχνικὴ αὐτὴ ἐκδήλωση μὲ τὸ δικό μας. Ὑπάρχει στὴ Ρουμανία, ὅπως καὶ στὸ τόπο μας, ἕνας πολύτιμος λαϊκὸς θησαυρός, πλούσιος σὲ χορούς καὶ τραγούδια — πόση καταπληκτικὴ ἡ ὁμοιότητα μὲ τὰ δικά μας — γιὰ τὸν ὁποῖο ὁ μουσικολόγος καὶ συνθέτης κ. Κ. Μπραΐλόου ἀφιέρωσε τὴν περασμένη Δευτέρα στὴν αἴθουσα τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν μιὰ ἐνδιαφέρουσα ὁμιλία. Ὁ λαϊκὸς λοιπὸν αὐτὸς πλοῦτος ἀποτελεῖ γιὰ τοὺς περισσοτέρους συνθέτες τῆς τὴν ἀφετηρία κάθε δημιουργικῆς των ἐργασίας. Ἔτσι ἡ ρουμάνικη μουσικὴ—ἔχουμε πάντα ὑπ' ὄψι τὰ ἔργα ποὺ ἐκτελέστηκαν — ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς διάφορες ἐπιδράσεις, τῆς νεώτερης ἰδίως γαλλικῆς σχολῆς, ἐπιδράσεις ποὺ ἀφοροῦν περισσότερο τὰ ἐκφραστικὰ μέσα παρὰ τὴν ἔμπνευση, παραμένει πάντα κατ' ἐξοχὴ ἐθνική. Ἑπτὰ συνθέτες, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐπρυτάνευε ἡ διεθνὴς μουσικὴ φυσιογνωμία τοῦ Ἐνέσκο, ἀντιπροσώπευαν τὴ χώρα τους στὴ συναυλία αὐτή. Λυπᾶμαι ποὺ μικρὴ καθυστέρηση μ' ἐμπόδισε ν' ἀκούσω τοὺς δυὸ πρώτους λαϊκοὺς χορούς τοῦ Ἀντρίκου καὶ τοῦ Νάρακόζι. Ἔφθασα ἀκριβῶς στὸ Ἑβραϊκὸ ἐμβατήριο τοῦ Ζορᾶ, μιὰ σύντομη καὶ χαριτωμένη παρτισιὸν γεμάτη Ραβελικὸ χιοῦμορ καὶ ὀρχηστρικὸ χρῶμα. Ὁ διευθυντὴς τῆς ὅπερας τοῦ Βουκουρεστίου κ. Ν. Ὀτέσκο, ποὺ εἶνε μιὰ προσωπικότητα τῆς σύγχρονης ρουμανικῆς τέχνης, ἀντιπροσωπεύθηκε μὲ δυὸ συμφωνικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸ κωμικό του μελόδραμα «Κατὰ Ματθαῖον»: «Ἡ συμφωνία τῆς λίμνης τοῦ Σναγκὸβ» σκηνικὴ μουσικὴ σὲ μιὰ ἐπεισοδιακὴ παντομίμα τῆς πρώτης πράξεως, ξεχωρίζει γιὰ τὴν εὐγενικὴ ἔμπνευση καὶ τὸ λεπτὸ καὶ καλαισθητικὸ γράψιμο, ἐνῷ τὸ πρελούντια τῆς δευτέρας πράξεως, εἶνε μιὰ ἐνδιαφέρουσα, παρ' ὅλο τὸ μάκρος της, σελίδα ἐμπνευσμένη ἀπὸ λαϊκοὺς χοροὺς καὶ τσιγγάνικα τραγούδια. Τὸ πρῶτο μέρος τοῦ προγράμματος τελείωνε μὲ δυὸ συμφωνικὰ σκίτσα τοῦ Ρογκάλσκη, τοῦ νεωτέρου ἀπ' ὅσους ἀκούσαμε συνθέτου. Τὸ πρῶτο «Ἡ ταφὴ στὸ προάστειο» ἀνήκει στὴ περιγραφικὴ μουσική. Πρωτότυπο στὴν ἐμπνευση καὶ τολμηρὸ στὴ τεχνοτροπία, δίνει μὲ ἀρκετὴ σαρκαστικὴ διάθεση μιὰ σύντομη καὶ παραστατικώτατη περιγραφὴ τοῦ ἐνταφιασμοῦ ἑνὸς παρασημοφορημένου κρατικοῦ μικροϋπαλλήλου σ' ἕνα προάστειο τῆς πρωτεύουσας, μὲ τοὺς τριγμοὺς τῆς νεκροφόρου, τὶς ἀνατολίτικες μοιρολογίστρες καὶ τοὺς μακρυνοὺς ἤχους τοῦ πένθιμου ἐμβατηρίου ἀπὸ μιὰ στρατιωτικὴ μπάντα. Ὁ χορὸς τῶν «παπαρούντε» τῶν μικρῶν μισόγυμνων τσιγγάνων, ποὺ σκεπασμένες μόνο μὲ φύλλα δένδρων, ἐπικαλοῦνται στὶς δυνατὲς καυστικὲς ἡμέρες τοῦ καλοκαιριοῦ μὲ διάφορους χοροὺς τὴ βροχή, σταματάει τὴ προσοχὴ τοῦ ἀκροατοῦ μὲ τὴ ρυθμική του ζωντάνεια καὶ τὸ πετυχημένο γράψιμο — ὡραῖο πραγματικὰ ἐφφὲ ἡ συνοδεία τοῦ τραγουδιοῦ μὲ τὸν πιτσικάτι τῶν ἐγχόρδων.

Τὰ πέντε νανουρισματα γιὰ μιὰ φωνὴ κι ὀρχήστρα ἐγχόρδων, οἱ λεπτογραμμένες αὐτὲς μινιατοῦρες τοῦ Μπραΐλόου εἶνε γεμάτες συγκινητικὴ ἀπλότητα κ' εἶχαν ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία μὲ τὴν ἀνεπτυσσμένη μουσικότητα καὶ τὴ φωνητικὴ διαύγεια καὶ ὁμοιογένεια ποὺ τὰ ἀπέδωσε ἡ κ. Εὐανθία Κωστινέσκου, τῆς ὅπερας τοῦ Βουκουρεστίου, καταχειροκροτηθεῖσα.

Ἡ συμφωνία ἀριθ. 1 τοῦ Ἐνέσκο ἔκλεινε τὸ πρόγραμμα. Ὁ συνθέτης της, μιὰ πολύμορφη μουσικὴ ἰδιοφυΐα — φημισμένος βιολιστής, διευθυντὴς ὀρχήστρας, πιανίστας καὶ συνθέτης — ποὺ ἀπὸ καιρὸ πιὰ ἔχει ξεπεράσει τὰ σύνορα τῆς πατρίδας του κι' ἔχει ἐπιβληθῆ στὸ παγκόσμιο μουσικὸ κοινό. Ἡ πρώτη συμφωνία του, νεανικὸ ἔργο, δὲν εἶνε βέβαια οὔτε τὸ καλύτερο οὔτε τὸ πιὸ ἀντιπροσωπευτικὸ τοῦ συνθέτη τοῦ «Οἰδίποδος Τυράννου», ὡς τόσο καὶ παρ' ὅλη τὴν ἐπίδραση τοῦ Βάγνερ καὶ τοῦ Σοῦμαν, ἀκούγεται εὐχάριστα μὲ τὴν αὐθόρμητη καὶ δροσερὴ ἔμπνευση, τὴ γερὴ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ τὸ κλασικὸ γράψιμο.

Ὁ μουσικώτατος μαέστρος κ. Ν. Ὀτέσκο ἔκανε ὅ,τι ἦταν δυνατὸ γιὰ νὰ μεταδώσῃ στὴν ὀρχήστρα ὅλη τὴν ἀγάπη του γιὰ τὰ ἔργα τῶν συμπατριωτῶν του καὶ στὴ προσπάθεια του αὐτὴ πιστεύουμε πὼς ἡ ὀρχήστρα μας ἀνταποκρίθηκε τέλεια.

ΤΟ ΤΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Μὲ τὴ συναυλία τοῦ Τρίου Ἀθηνῶν, ποὺ δόθηκε τὸ περασμένο Σάββατο στὴν αἴθουσα τοῦ Ὠδείου, ἔκλεισε ὁ κύκλος τῶν ἐννιὰ τρίο τοῦ Μπετόβεν, στὰ ὁποῖα οἱ ἐκλεκτοὶ καλλιτέχνες δίδα Κουρούκλη καὶ οἱ κ. κ. Φαραντάτος καὶ Βολωνίνης ἀφιέρωσαν τὶς τρεῖς ἐφετεινὲς συναυλίες τους. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε τὸ ὑπ' ἀριθ. 9 τρίο, τὸ λιγώτερο ἴσως ἐνδιαφέρον τῆς σειρᾶς, τὸ ὑπ' ἀριθ. 3 μὲ τὴ δραματικὴ ἀνησυχία τοῦ ἀλλέγκρο ποὺ ἀποτελεῖ θαυμασία ἀντίθεση στὸ ποιητικὸ καὶ γαλήνιο ἀντάντε μὲ βαριασιόν, καὶ τέλος τὸ γνωστὸ κι' ἀπὸ προηγούμενες ἐκτελέσεις τρίο στὸν ἀρχιδοῦκα, ποὺ εἶνε τὸ κορύφωμα τῆς ἐκφραστικῆς τελειότητας τοῦ μεγάλου Δασκάλου, ἕνα ἔργο στὸ ὁποῖο βρίσκεται ὁλόκληρος ὁ Μπετόβεν, ὅπως ἀποκαλύπτεται στὶς συμφωνίες του, σὲ μερικὲς σονάτες καὶ στὰ τελευταῖα κουαρτέττα του. Στὴν ἑρμηνεία διαπιστώσαμε καὶ πάλι τὸ ζηλευτὸ σύνολο ποὺ παρουσιάζουν σὲ κάθε ἐμφάνιση οἱ ἐξηκσκημένοι κ' ἔμπειροι πιὰ στὸ εἶδος αὐτὸ καλλιτέχνες, ἰδιαίτερα ὅμως ἀξιοσημείωτη ἡ

Χειρόγραφα, εἰκόνες, σκίτσα κ. λ. π. δὲν ἐπιστρέφονται

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Γραφεῖα: Λεωχάρους 19
Τηλέφωνον 20 837
Τυπογραφεῖα:
Στοὰ Πάππου 8

ΟΙ ΠΡΕΜΙΕΡΕΣ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ

ΕΝΤΑ ΓΚΑΜΠΛΕΡ

(Θίασος 'Ανδρεάδη)

ΤΟΥ κ. ΠΟΛΥΜ. ΜΟΣΧΟΒΙΤΗ

Ἐκεῖνο ποὺ ἔκανε εἰς τὸν καιρόν του τὸ ἔργον τοῦ "Ιψεν νὰ χαρακτηρίζεται καθ' ὅσον ἀφορᾷ — νὰ ἐννοούμεθα — τοὺς ἥρωας καὶ τὰ ὑέματά του, ὡς σύνολον μεγαλοπνόων πρωτοπορειακῶν ἐμπνεύσεων, ἦτο πρὸ πάντων τὸ γεγονὸς ὅτι θέματα καὶ ἥρωες ἦσαν ἰδέες καὶ πρόσωπα τῆς... μόδας. Τὸ οἰκογενειακὸν «τρίγωνον» εἶναι ἰδέα καὶ ἱστορία καὶ συνδυασμὸς παλαιά, ὅσον καὶ ὁ κόσμος. Διὰ τὴν ἱστορίαν αὐτὴν ὅμως ἦτο ἀκατανόητος (πρὸ πάντων εἰς τὴν πρὸ ἐξήντα ἐτῶν κοινωνίαν τῶν Σκανδιναυϊκῶν χωρῶν) τόλμη ἡ δημοσία συζήτησις ἀπὸ σκηνῆς. Τὸ δικαίωμα τῆς γυναίκας νὰ κάμῃ τὴν ζωήν της, τότε ἦτο πρωτοπορειακὸς νεωτερισμὸς ὡς ἰδέα. Αἱ ψυχονευρώσεις, ἡ ὑστερία καὶ αἱ ἐγκεφαλικαὶ «ἐντοπίσεις», ἀποτέλουν τὰ ἰατρικὰ δόγματα τῆς μόδας γιὰ τὴν ἀλήθεια «ne varietur» τῶν ὁποίων, καὶ ὡς καὶ διὰ τὴν κληρονομικότητα, τὴν ἐξέλιξι κτλ. δὲν ἐπετρέπετο οὔτε συζήτησις. Ὁ Φρόϋντ τῆς ἐποχῆς του ἐλέγετοΣαρκὼ ἡ Μπροκά. Ἡ θεωρία τῶν ἑλίκων τοῦ ἐγκεφάλου ἐθεωρεῖτο ὡς δόγμα ἐπιστημονικόν, ἀξίωμα τελικόν. Οἱ ἥρωες τοῦ "Ιψεν εἶναι λίγο πολὺ ὅλοι νευρωτικοί, κληρονομικὰ ἄρρωστοι καὶ ἀτομισταί. Τὰ δὲ κοινωνικὰ προβλήματα τοῦ ἔργου του νεωτερισμοὶ ἰδεολογικοὶ στὸν καιρό του. Σήμερα οἱ ἥρωές του ἐμφανίζονται πλάσματα ἐγκεφαλικὰ καὶ τὰ κοινωνικά του προβλήματα ἀποτελοῦν κοινοτοπικὲς χιλιοειπωμένες ἰδέες. Ἀπαράλλακτα ὅπως ἡ ἐξέλιξις καὶ τὰ «δόγματα τοῦ Σαρκώ», αἱ θεωρίαι τοῦ Μπροκά, ἀξιώματα διὰ τὴν πρὸ μισοῦ αἰῶνος ἐπιστήμην, ἀποτελοῦν διὰ τὴν σημερινὴν περίοπου «vielles lunes». Πρὸ πάντων ἀφ' ἧς μετὰ τὸν πόλεμον αἱ χιλιάδες καὶ χιλιάδες τῶν ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου χειρουργικῶν ἐπεμβάσεων ποὺ κατέστησαν ἀναγκαῖες τὰ φοβερὰ πολεμικὰ τραύματακρανίου ἀπέδειξαν εἰς ποῖον σημεῖον ἦτο ἀστήρικτη ἡ θεωρία τοῦ Μπροκὰ καὶ αἱ νεώτεραι φρενολογονευρολογικαὶ ἔρευναι ἐκλόνισαν ὅσον ἐκλόνισαν τὰς σχετικὰς θεωρίας τοῦ Σαρκώ.

★

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς τὸ ἔργον τοῦ "Ιψεν σήμερα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ἡρώων καὶ θεμάτων, κρίνεται συζητήσιμον καὶ μάλιστα λίαν συζητήσιμον. "Επαυσε νὰ θεωρῆται ἀναντίρρητης μεγαλοφυΐας ἔργον ὅπως πρὸ μερικῶν δεκαετηρίδων, τοὐλάχιστον ἔξω. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ὁ δραματουργός, «ὁ ἀποκτήσας τὴν μεγίστην καὶ εὐρυτέραν ἀπὸ κάθε ἄλλον συγγραφέα μικρᾶς χώρας φήμην καὶ πεισματωδέστερον συζητηθείς» μένει πάντοτε ὁ ἀναμφισβήτητος «μέγας τεχνίτης τοῦ διαλόγου καὶ τῆς πλοκῆς τοῦ μύθου, ὁ εἰσαγαγὼν εἰς τὴν δραματικὴν νεωτέραν φιλολογίαν κάτι ἀπὸ τὴν ραγδαιότητα καὶ τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀναποφεύκτου τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς τραγῳδίας».

Ἐπὶ χρόνια ἐργασθεὶς ὡς ἔμμισθος καλλιτεχνικὸς σύμβουλος εἰς θέατρα, ὠφελήθη ἀπὸ τὴν σχετικὴν πεῖραν τρομερά. Ἡ μεγαλοφυΐα του αὐτή, τὴν πεῖραν τῆς σκηνικῆς τεχνικῆς ποὺ τοῦ ἔδωσε τὸ ἐπάγγελμα στὸν καιρὸ τῆς μεγάλης του φτώχειας καὶ κακομοιριᾶς, τὴν ἀνέπτυξε σὲ βαθμὸ θαυμαστῆς δεξιοτεχνίας. Ὁ "Ιψεν εἶναι ὁ συγγραφεὺς τεχνίτης «εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ μύθου τῶν ἔργων τοῦ ὁποίου στανίως καὶ δυσκολώτατα μπορεῖ νὰ βρεθῇ λάθος ἐνῷ ὁ διάλογός του εἶναι ὁ ζωντανώτερος ποὺ εἶδε τὸ νεώτερο θέατρο τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων...»

Αὐτὰ εἶναι τὰ στοιχεῖα τοῦ Ἰψενικοῦ ἔργου. Εἰς αὐτὸ δὲ κυρίως (καὶ ὄχι εἰς τὰ ὡς κοινωνικοῦ περιεχομένου καὶ ξεπερασμένα πλέον θέματα ἢ τοὺς περίπου ἀποκλειστικὰ ἐγκεφαλικοὺς καὶ δι' αὐτὸ μὴ συγκινοῦντας διόλου μὲ τὰ πάθη των ἥρωάς του) τὸ θέατρον τοῦ "Ιψεν ὀφείλει τὴν διάρκειάν του καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ προκαλοῦν πάντοτε, μερικὰ πρὸ πάντων, ἔργα του.

"Ενα ἀπὸ αὐτά, τὸ χαρακτηριστικώτερο ἴσως ἀπὸ τὴν πλευρὰ γιὰ τὴν ὁποίαν πρόκειται, εἶναι βέβαια ἡ «"Εντα Γκάμπλερ». Ἀπὸ τὴν ἄποψι αὐτὴ κρινομένη ἡ ἔμπνευσις τῆς κυρίας Κατερίνας Ἀνδρεάδη νὰ δώσῃ — καὶ μάλιστα καθ' ὃν τρόπον πέτυχε νὰ τὸ δώσῃ — τὸ ἔργο αὐτό, (ποὺ ἐπαίχθη ἐδῶ διὰ τελευταία φορὰ πρὸ 18 ἐτῶν, ἐνῷ ἄλλα ἔργα τοῦ "Ιψεν, ὅπως οἱ «Βρυκόλακες» καὶ ἡ... ἀρσενικὴ "Εντα Γκάμπλερ, ὁ «Πέερ Γκὺντ», ἐδόθησαν ἀπὸ τὴν Κρατικὴν Σκηνὴν πρὸ τεσσάρων ἐτῶν) ὑπῆρξεν ἰδέα ἀξία κάθε ἐπαίνου. Ὑπῆρξεν ἐπὶ πλέον καὶ ἰδέα ἰδιαιτέρως εὐτυχὴς διὰ τὴν ἰδίαν καὶ τὸν θίασόν της, διότι ἡ πραγματοποίησίς της ἐχάρισεν μίαν εὐκαιρίαν εἰς μὲν τὸν θίασον συνολικῆς ἐπιτυχίας μεγάλης εἰς δὲ τὴν κυρίαν Ἀνδρεάδη, ἰδιαιτέρως μιᾶς προσωπικῆς δημιουργίας ἀπὸ τὶς λαμπρότερες τῆς ἕως τώρα σταδιοδρομίας της.

Ὁ Γκαῖτε («Συνομιλίες μὲ τὸν Ἔκκερμαν») ἐξέχεται ὅτι αἱ δραματικαὶ καταστάσεις ποὺ ἐμφανίζονται εἰς τὸ μυθιστόρημα, τὸ ποίημα, τὸ δρᾶμα ἀνα τὸν κόσμον παντοῦ καὶ ἀνέκαθεν, εἶναι τριάντα ἔξ ἐν ὅλῳ, ὅπως ὑπεστήριξεν ὁ Γκασπάρο Γκότζι, ὁ ἀδελφὸς τοῦ συγγραφέως τῆς 10υ ραντό. Παρατηρεῖ μάλιστα ὅτι ὁ Σίλλερ, προσπαθήσας ν' ἀνακαλύψῃ καὶ ἄλλες, δὲν κατώρθωσε οὔτε κἂν τὶς 36 αὐτὲς τοῦ Γκότζι νὰ εὕρῃ. Ἐντεῦθεν λαμβάνων ἀφορμὴν ὁ Πολτὶ εἰς μίαν ἐργασίαν του σπουδαιοτάτην κατέταξε αὐτὰς τὰς κατασιάσεις, τοποθετήσας εἰς τὴν σχετικὴν κατάταξιν τὴν «τρέλλαν» ὡς τὴν 16ην κατὰ σειράν. «Τρελλὴν» θεωρεῖ καὶ τὴν "Εντα Γκάμπλερ σκοτώνουσαν τς«παιδὶ τῆςΤέας»(τὸ γειρόγραφον τοῦ Λέμπουργκ) διὰ ν' αὐτοκτονήσῃ καὶ ἡ ἴδια ὅταν τὴν κάνῃ νὰ συνέλθῃ ἡ ἐκ τῶν πραγμάτων διαπίστωσις ὅτι ὅλες οἱ τρέλλες της ἐχρησίμευσαν μόνον εἰς τὸ νὰ κάνουν τὴ ζωή της πιὸ ἀβάστακτη παραδίδοντάς την σκλάβα εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κυνικοῦ νομικοῦ συμβούλου Μπράκ, ἐὰν δὲν ἤθελε νὰ τὴν συντρίψῃ τὸ σκάνδαλο τὸ ὁποῖον ποὸ πάντων ἔτρεμε.

Παρακολουθῶντας κανεὶς τὴν "Εντα Γκάμπλερ καὶ ἀναζητῶντας τὴν βαθύτερη ἀφετηρία τῶν πράξεών της, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ παραδεχθῇ ὅτι σ' αὐτὴν πραγματοποιεῖται ὑποδειγματικὰ ὁ ὁρισμὸς ποὺ δίνει ὁ Πολτὶ ἐξετάζων ἀκριβῶς τὰ κοινὰ γενικὰ σημεῖα τῶν διαφόρων ἀλλοτροπιῶν τῆς 16ης αὐτῆς δραματικῆς καταστάσεως, τῆς γενικὰ χαρακτηριζομένης «τρέλλας» εἰς τὰς διαφόρους μορφὰς καὶ ἐκδηλώσεις (ἀπὸ τῆς μανίας μέχρι τῶν ὑστερικῶν ἐκδηλώσεων, τῆς κυκλοθυμίας, τῆς λυπομανίας κτλ.) τῆς ὁποίας ὑπάγονται οἱ ἥρωες τόσων καὶ τόσων ἔργων τῆς παγκοσμίου λογοτεχνίας διὰ τῶν αἰώνων, εἰς τὸ βιβλίο, τὸ ποίημα, τὸ θέατρο.

★

Αἱ πράξεις — γράφει ὁ Πολτὶ — τῶν ἡρώων ἢ ἡρωΐδων αὐτῶν ἔχουν τὴν ἀρχὴν καὶ ἀφετηρίαν των «τόσο βαθειὰ στὸ παρελθόν, ὥστε νὰ χάνεται σ' ἕνα τρομακτικὸ μυστήριο. Ἡ Κινέζικη παμπάλαιη σοφία ἔβλεπε στὸ μυστήριο αὐτὸ τὴ μεταθανάτιο διὰ τῶν ἀπογόνων προέκτασι πόθων προγόνων πεθαμένων ἀπὸ αἰῶνες. Ἡ κλασικὴ ἀρχαιότης διέκρινε τὸ θέλημα τῆς μοίρας· τὸ εἰρωνικὸ χαμόγελο κάποιας σκληρᾶς θεότητος τιμωροῦ ἢ ἐκδικητρίας. Ἡ Ἐκκλησία εἶδε στὸ μυστήριο αὐτὸ τὸν πειρασμὸν τοῦ Πονηροῦ. Ἡ νεώτερη Ἐπιστήμη τὸ ὠνόμασε κληρονομικότητα καί, ὡς συνέπειαν αὐτῆς κυρίως, παθολογικὲς καταστάσεις, προσωπικὲς μανίες, ὑστερισμὸν προχθές, σχιζοφρένιαν χθές, φροϋδισμὸν σήμερα, κύριος οἶδε πῶς ἄριο. «Τρέλλα» πάντως καὶ γενικώτατα, πάντοτε. Εἶναι ἡ τρέλλα ποὺ κάνει τὸν ἄνθρωπο νὰ σκοτώνῃ ἢ νὰ σκοτώνεται, ἢ... καὶ τὰ δύο, γιατὶ ἀγαπᾷ ἢ γιατὶ δὲν τὸν ἀγαποῦν. Γιατὶ περιφρονεῖ ἢ τὸν περιφρονοῦν. Γιατὶ φοβεῖται... τὴν κληρονομικὴ τρέλλα. Γιατὶ πιστεύει πὼς εἶναι ξεχωριστὸς σὲ κοινοὺς καὶ συνεπῶς μόνος καὶ παραγνωριζόμενος.

Αἱ ἰατρικαὶ εἰδικαὶ ἐπιθεωρήσεις νευρολογικοῦ καὶ φρενολογικοῦ περιεχομένου, αἱ τόσον ἀνησυχητικές, εἶναι γεμᾶτες ἀπὸ περιστατικὰ αὐτοῦ τοῦ εἴδους, ἱκανὰ ὅλα νὰ παράσχουν εἰς τὸ δραματουργὸ ποὺ θὰ ἤξερε νὰ τὰ ἐκμεταλλευθῇ εὐκαιρία διὰ τὴν ἐπιτυχίαν δραματικῶν ἀποτελεσμάτων πράγματι καὶ κυριολεκτικὰ παντοδυνάμων. Πρὸ πάντων ὅταν τὰ τελευταῖα καταλήγουν στὸ ξύπνημα τοῦ λογικοῦ τοῦ ἥρωος βλέποντας ἔξαφνα τριγύρω του σκορπισμένες τὶς καταστροφές, τὰ πτώματα μὲ τὰ ὁποῖα ἐσφράγισε τὴ μοῖρα του κατὰ τρόπον ἀνεπανόρθωτο (φόνος, ἀτίμωσις κτλ.) ὁ «"Αλλος», ὁ «"Αγνωστος» δράστης, ὁ «Ἰρελλὸς», ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἶναι καὶ δὲν εἶναι ὁ ἴδιος μὲ ἐκεῖνον, γιατὶ μέσα του πρὶν εἶχε σβύσει καὶ τώρα λαμπυρίζει ἡ θεία σπίθα τοῦ ἀνθρώπινου λογικοῦ. Χειρότερη ἀπὸ τὸ θάνατο καὶ τραγικώτερη ἀκόμα ὅταν εἶναι ἀναίτιη καὶ παροδικὴ (κληρονομικὴ καὶ στιγμιαία ἢ διαλείπουσα) ἡ συμφορὰ αὐτὴ τῆς τρέλλας σκορπίζει ἀκράτητο τριγύρω τὸ κῦμα τῆς λύπης καὶ τῆς φρίκης, τὸν «ἔλεον» καὶ τὸν «φόβον», ἔτσι ὥστε ἡ πρᾶξις παίρνει πιὸ ἀνάγλυφα τὸ χαρακτῆρα τῆς«στου δαίας» καὶ «τελείας». "Ολα τὰ στοιχεῖα τοῦ Ἀριστοτελικοῦ ὁρισμοῦ τῆς τραγωδίας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καλλίτερος δὲν ἐστάθη δυνατὸ νὰ δοθῇ ἕκτοτε, βρίσκονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο συγκεντρούμενα εἰς τὸ «δρᾶμα τῆς τρέλλας».

«Βέβαια αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς τρέλλας, αὐτὰ τὰ συμπτώματα, ἀποτελοῦν μόνον τὸ «ξεκίνημα» τῆς δραματικῆς καταστάσεως, τὸ κορύφωμα τῆς ὁποίας ἑκάστοτε, ἡ ὥρα δηλαδὴ τοῦ μεγάλου ψυχικοῦ μαρτυρίου τοῦ ἥρωος ἢ τῆς ἡρωΐδος ἐπέρχεται ὅταν τὸ λογικὸ ἀνακτᾷ τὸ

(Συνέχεια εἰς τὴν 6ην σελίδα)

ΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΤΩΝ „ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΩΝ"

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΜΑΣ ΖΩΗ ΟΠΩΣ ΤΗΝ ΒΛΕΠΟΥΝ ΟΙ ΝΕΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΟΜΙΛΕΙ Ο κ. Μ. ΚΑΡΑΓΑΤΣΗΣ

Ὁ κ. Μ. Καραγάτσης, ποὺ ἐκθέτει σήμερα τὶς γνῶμες του πάνω στὰ πνευματικὰ ζητήματα τοῦ τόπου μας, εἶνε κι' αὐτὸς ἀπὸ τοὺς νέους τῆς γενηᾶς τοῦ 1930, ὅπως ἔχῃ ἐπικρατήσει νὰ ὀνομάζωνται. "Οταν ἐκδόθηκε ὁ «Συνταγματάρχης Λιάπκιν» — τὸ ἔργο μὲ τὸ ὁποῖο ὁ κ. Καραγάτσης ἔκαμε τὴν «ἐπίσημη» ἐμφάνισή του στὴ «Νεοελληνικὴ λογοτεχνία — καὶ οἱ πιὸ μεμψίμοιροι κατάλαβαν πὼς βρισκόντουσαν μπροστὰ σ' ἕνα συγγραφέα ποὺ ἡ ἐξέλιξή του θᾶταν καταπληκτική. Καὶ δὲν ἔπεσαν ἔξω, γιατὶ λίγο ἀργότερα τὸ «Συναξάρι τῶν ἁμαρτωλῶν» ἦρθε νὰ προσθέσῃ στὴ μεταπολεμικὴ λογοτεχνία μας διηγήματα, ποὺ εἶνε πολὺ ἀμφίβολο ἂν ἔχουν γραφῆ ὁμοιά τους. Μὲ ἐκφραστικὰ μέσα ἐντελῶς πρωτότυπα ἄφηνε νὰ ξεχυθῇ στὶς σελίδες αὐτοῦ τοῦ βιβλίου ὁ βαθὺς πόνος του γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ φώτιζε τὶς πιὸ μυστικὲς γωνιὲς τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς.

Ἀλλὰ καὶ ἡ κατοπινὴ ἐργασία του; "Ας μὴ κάμουμε περισσότερο λόγο, ἀφοῦ ξεφεύγει ἀπὸ τὸ σκοπό μας.

"Οσοι ἐδιάβασαν ἔργα του — καὶ δὲν εἶνε λίγοι — χωρὶς νὰ ἔχουν ἀνάγκη τὴ σύντομη αὐτὴ εἰσαγωγὴ ἔρουν καλὰ τὸν κ. Καραγάτση. "Ας διαβάσουν σήμερα καὶ τὶς ἀπόψεις του γιὰ τὰ ζητήματα τῆς λογοτεχνίας μας.

⁂

— Τί ἰδέα ἔχετε σεῖς γιὰ τοὺς «νέους» καὶ τοὺς «παληούς»; Ὑπάρχουν «παληοί» καὶ «νέοι»; Κι' ἀκόμα ὑπάρχουν εὐδιάκριτα ὅρια ποὺ χωρίζουν τὸ ἔργο τους;

—Θὰ ἦταν ἀναστροφὴ τῶν φυσικῶν ὅρων, ἂν δίναμε ἀρνητικὴν ἀπάν-

Ὁ κ. Μ. Καραγάτσης

τηση στὸ ἐρώτημά σας. Μιὰ καὶ ἡ συγγραφὴ βιβλίων εἶνε συνεχὲς κι' ἐνδημικὸ φαινόμενο ἑνὸς λαοῦ, τότε, μοιραῖα, κάθε ἡλικία, κάθε κλάσις, θὰ ἔχῃ τοὺς συγγραφεῖς της. Βέβαια, ἐσεῖς ρωτᾶτε ἂν ὑπάρχουν «νέοι» καὶ «παληοί». Ἐπιτρέψτε μου νὰ μὴ βλέπω τί διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ «παληόςˮ καὶ «ἡλικιωμένος» Τὸ ὅτι ὡρισμένοι ἄνθρωποι περίμεναν νὰ φτάσουν τὰ πενῆντα γιὰ νὰ τυπώσουν τὰ πρωτόλειά τους, δὲν σημαίνει πὼς εἶνε καὶ νέοι. Ἐκτὸς ἂν τὰ νειᾶτα τους πρέπει νὰ προσδιορισθοῦν μὲ βάση τὶς κάπως νεανικὲς ἀτέλειες τοῦ ἔργου τους. Τότε, δίχως ἀμφιβολία, οἱ συγγραφεῖς αὐτοὶ εἶνε νεώτατοι.

»Ἡ ποίηση καλλιεργεῖται τρομακτικὰ στὴν Ἑλλάδα. Φουντώνει σὲ βλάστηση τροπική, ποὺ μόνον ἐντατικὴ χρησιμοποίηση λιπάσματος τὴν δικαιολογεῖ. Δὲν ξέρω τί εἴδους λίπασμα χρησιμοποιοῦν οἱ ποιητές μας. "Οπωσδήπτε, ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει, πὼς οἱ «λιπανθέντες» καρποί, εἶνε ὀγκωδέστατοι κι' ἀνούσιοι. Τὸ πεζογράφημα, ἄρχισε κι' αὐτὸ νὰ καλλιεργῆται ἐντατικὰ καὶ παράξενα (αὐτὸ εἶνε ἄλλη ἱστορία). Ὁπωσδήποτε, ἡ ποίηση ἔχει τὰ πρωτεῖα. Τὸ ποιηματάκι γίνεται σὲ μισὴ ὥρα, τὸ διήγημα σὲ μιὰ μέρα, τὸ μυθιστόρημα σ' ἕνα χρόνο. Ἑπομένως, ἡ προχειρολογία κι' ἡ ἀνίατη τεμπελιά, σπρώχνουν τοὺς πνευματικούς μας ἀνθρώπους στὸν ἀκοπώτερο τρόπο λογοτεχνικῆς δημιουργίας: Τὴν ποίηση. Οἱ κάπως ἐργατικώτεροι, γράφουν διηγηματάκια. Οἱ δουλευτάδες, σκαρώνουν μυθιστορήματα. "Αν καὶ τώρα τελευταῖα, μερικοὶ μυθιστοριογράφοι βρῆκαν νέα συνταγὴ πρὸς συγγραφὴν τεμπέλικου μυθιστορήματος: «Κάτι τὸ λιγόλογο, τὸ σφιχτό, τὸ ζουμερό...».

Ὁμολογοῦμε πὼς μιὰ τέτοια ἐξήγησι τῆς ποιητικῆς ὑπερπαραγωγῆς μας δὲν τὴν περιμέναμε. Καὶ ὁ κ. Καραγάτσης κάθε ἄλλο φαίνεται παρὰ νὰ χαριτολογῇ. Πιστεύει σοβαρὰ πὼς τὸ νὰ ἱππεύῃ κανεὶς τὸν Πήγασο εἶνε δεῖγμα τεμπελιας. Γι' αὐτὸ καὶ τὸν παραδίνουμε στὶς στρατιὲς τῶν νεοελλήνων ποιητῶν, ποὺ ἐκτὸς ἀπὸ τόσα καὶ τόσα ποὺ ἀκοῦνε εἶχαν τὴν ἀτυχία νὰ φιλοδωρηθοῦν καὶ μὲ τὸν ὄχι κολακευτικὸ τίτλο τοῦ «τεμπέλη». Δὲν εἶνε καθόλου τυχεροί...

Ἀλλ' ας ξανάρθουμε στὸν κ. Καραγάτση.

— Τὸ θέατρο — συνεχίζει — εἶνε παράγων μυστηριώδης κι' ἀστάθμητος. "Εχω τὴν ἐντύπωση πὼς πολύς, παραπολὺς κόσμος συγγράφει μονόπρακτα, τρίπρακτα πολυσκήνια κ.τ.λ., κ.τ.λ. Μά, ἐνῷ ἡ ποίηση κι' ὁ πεζὸς λόγος φτάνουν ὡς τὸ τυπογραφεῖο, τὸ «δραμα» δὲν βλέπει εὔκολα τὰ φῶτα τῆς ράμπας. Περιφέρεται, χρόνια ὁλόκληρα καὶ μὲ ἀπελπισία ἀπὸ τὸ Βασιλικὸ στὴν Κοτοπούλη, στὴν Ἀλίκη, στὴν Ἀνδρεάδη, στὸν Ἀργυρόπουλο, γιὰ νὰ καταλήξῃ νὰ πάρῃ τρίτο ἔπαινο στὸν Καλοκαιρίνειο Διαγωνισμό.

»Ἑπομένως, δὲν ἔχουμε καθαρὰ στοιχεῖα γιὰ τὴν θεατρικὴ παραγωγή μας. Πάντως, ἡ ποίηση κρατάει τὰ σκῆπτρα σὲ χειμαρρωδῶς ἀσήμαντη παραγωγή.

⁂

— Γιὰ τὸν «ὑπερρεαλισμὸ» τί ἔχετε νὰ μᾶς πῆτε; Πῶς βλέπετε τὴν ἐπίδρασή του στὴ λογοτεχνία μας;

— Ὁ ὑπερρεαλισμὸς κι' οἱ λοιπὲς ἐπαναστατικὲς τάσεις, τώρα μόλις ἄρχισαν ν' ἀναφαίνωνται στὴ λογοτεχνία μας, δηλαδή, σὲ μιὰν ἐποχὴ ποὺ σβύνουν στὶς Δυτικὲς λογοτεχνίες. Πρέπει πρῶτα-πρῶτα, νὰ ἐξαιρέσουμε τὶς φαιδρὲς ἐκδηλώσεις μερικῶν διανοητικὰ ἀνεπαρκῶν ἐκπροσώπων τοῦ ὑπερρεαλισμοῦ.

»Αὐτοί, καὶ σὲ ὁμηρικὸ ὕφος νἄγραφαν, πράματα φαιδρὰ θἄγραφαν. "Ενα μόνο εἶνε βέβαιο: "Οτι ἡ ἀνανέωση τῆς μορφῆς καὶ τῆς οὐσίας τῆς ποίησής μας εἶνε ἀπαραίτητη. "Αν εἶνε γραφτὸ τοῦ ὑπερρεαλισμοῦ νὰ τὴν βγάλῃ ἀπὸ τὴν ἀποτελμάτωση στὴν ὁποία βρίσκεται σήμερα, τόσο τὸ καλλίτερο γιὰ τὸν ὑπερρεαλισμό. Δὲ μποροῦμε νὰ καταδικάσουμε καμμιὰ σχολή, γιατὶ δὲν βρέθηκαν ὀπαδοί της μὲ τόσο ταλέντο ποὺ νὰ μᾶς πείσουν. Ἴσως νὰ βρεθοῦν μιὰ μέρα. Ἐγώ, τοὐλάχιστο, προτιμῶ νὰ διαβάζω ἀποτυχημένες ποιητικὲς προσπάθειες ἀνθρώπων ποὺ κάτι καινούργιο θέλουν νὰ ποῦν, παρὰ ἀξιόλογες κι' ἀξιοπρόσεκτες λυρικὲς παραγωγὲς ποὺ θυμίζουν τὰ παληά, τὰ αἰώνια, τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια. Τὰ περασμένα ποιητικὰ ἀριστουργήματα, εἶνε πάντοτε δροσερά, πάντοτε ὡραῖα, πάντοτε ἀθάνατα. Σ' αὐτὰ πρέπει νὰ καταφεύγουμε, γιὰ νὰ μελετήσουμε, νὰ γνωρίσουμε, ἴσως καὶ νὰ ἐμπνευσθοῦμε. Μὰ ἀπὸ αὐτὸ τὸ σημεῖο, ἕως τὸ νὰ μιμούμεθα, μέσα στὸν 20ὸ αἰῶνα, τὴν τεχνοτροπία τοῦ Ὁμήρου π. χ., αὐτὸ εἶνε ἀπαράδεκτο, ὅσαδήποτε σοβαρὰ προσόντα καὶ ἂν ἔχῃ ἕνα τέτοιο ἔργο. Γιατί, γιὰ νὰ ξεφύγῃ ἕνα ἔργο ἀπὸ τὸ συμβατισμὸ τοῦ καλοῦ καὶ ν' ἀνέβῃ στὴν ἀπόλυτην ἔννοια τοῦ ἀριστουργήματος, πρέπει νὰ εἶνε ἀπόλυτα συνεπὲς μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς ποὺ γράφτηκε. Πρέπει νὰ εἶνε σύγχρονο ὅταν γράφτηκε καὶ ν' ἀπομείνῃ σύγχρονο γιὰ πάντο. Ἡ Θεία Κωμῳδία τοῦ Ντάντε, χ. ἦταν ἀπόλυτα συγχρονισμένη μὲ τὴν ἐποχή της, καὶ χάρη στὴν ἐξαιρετικὴ πνοή της ἀπόμεινε συγχρονισμένη μὲ τὴν αἰωνιότητα. "Αν ὅμως ἕνας σημερινὸς ποιητὴς ἔγραφε ἕνα ἔπος πάνω στὸ καλοῦπι τῆς Θείας Κωμῳδίας, θὰ ἔπεφτε σὲ τραγικὸ φιάσκο, ἔστω κι' ἂν στὸ ἔργο του ὑπῆρχαν προσόντα ἰσάξια μὲ τὰ προσόντα τοῦ Ντάντε. Μὰ κανεὶς πραγματικὰ ἰδιοφυὴς ποιητὴς δὲν θὰ ἔκανε τὸ σφάλμα νὰ μιμηθῇ τὴν τεχνοτροπία ἑνὸς παληοῦ καθιερωμένου ἀριστουργήματος. Ὁ ἰδιοφυὴς ποιητὴς θὰ εὕρῃ μέσα του τὸν προσωπικὸ καὶ συγχρονισμένο δρόμο τῆς δημιουργίας του. Προτιμῶ τοὺς κακοὺς ποιητὲς ποὺ προπορεύονται ἐλεύθεροι, ἀπὸ τοὺς καλοὺς ποὺ ἀκολουθοῦν δουλικά.

⁂

— Ποιοὺς ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς ποὺ παρουσιάστηκαν γύρω ἀπὸ τὸ 1930 ξεχωρίζετε;

— Ἡ ἐκτίμησή μου στρέφεται πρὸς τὸν "Αγγελο Τερζάκη, ποὺ εἶν' ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ μυθιστορήματος καὶ τοῦ θεάτρου. Ὁ κ. Γ. Θεοτοκᾶς ἔχει πολλὰ προσόντα δοκιμιογράφου κυρίως, καὶ διηγηματογράφου δευτερευόντως. Ὁ κ. Θ. Πετσάλης ἔχει πολλὲς μυθιστοριογραφικὲς ἱκανότητες. Ὁ κ. Μ. Βενέζης ἔγραψε, ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια, μιὰν ἀξιοπρόσεκτη αὐτοβιογραφία του. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ περνάει τέτοιες τραγικὲς στιγμές, βρίσκει πάντοτε ἀνώτερους τόνους γιὰ νὰ τὶς περιγράψῃ, γιατί, τὸ αὐτογραφικὸ στοιχεῖο εἶνε πρόσφορο ἔδαφος στὸν κάθε πεζογράφο. Ἀπὸ τότε ὅμως ὁ κ. Βενέζης δὲν μᾶς ἔδωσε τίποτ' ἄλλο, γιὰ νὰ ἰδοῦμε ἂν ἐκτὸς ἀπὸ τὸ compte-rendu τῶν ἐξωτερικῶν γεγονότων τῆς ζωῆς του, μπορεῖ νὰ πλάσῃ ἀνθρώπους καὶ περιβάλλοντα ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτό του καὶ τὸ πλαίσιό του. Τὸ ἴδιο θὰ μποροῦσε νὰ πῇ κανεὶς καὶ γιὰ τὸν κ. Β. Δασκαλάκη, τηρουμένων, βέβαια, τῶν ἀναλογιῶν. Ὁ κ. Ξεφλούδας, σὲ συνέχεια βιβλίων, ἐπαναλαμβάνει τὸ ἴδιο τραγοῦδι τοῦ ἐσωτερικοῦ μονολόγου, σὲ ἄλλη κλίμακα κάθε φορά. Αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ πεζοῦ λόγου, ὅταν δὲν ὑπάρχει ἡ δύναμη τῆς ἀνανεώσεως, γίνεται κάπως ἀνιαρό.

»Γιὰ τοὺς ἀξιολόγους συγγραφεῖς κ. κ. Μυριβήλην καὶ Κ. Πολίτην, δὲν μιλῶ, γιατὶ τὸ γεγονὸς ὅτι παρουσιάστηκαν γύρω στὸ 1930, ὀφείλεται σὲ σύμπτωση ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴ θέλησή τους καὶ τὴ φύση,

(Συνέχεια εἰς τὴν 6ην σελίδα)

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΜΑΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Ἡ κ. Δανάη Στρατηγοπούλου, ἡ ὁποία ἐσημείωσε ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχία στὴ νέα ἐπιθεώρησι: «Ἡ Ἀθῆνα ἔχει κέφια» στὸ θέατρο «Ἰντεάλ».

ΠΩΣ ΒΛΕΠΕΙ Ο ΛΑΟΣ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΟΥ

ΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΙΣ ΛΑΪΚΕΣ ΤΑΞΕΙΣ

Παραθέτομε σήμερα τέσσαρες ἀκόμα ἀπαντήσεις στὴν ἐρώτηση «πῶς βλέπει ὁ λαὸς τὴν καλλιτεχνικὴ κίνηση τῆς χώρας του» χωρὶς κανένα ἄλλο ἰδιαίτερο σχόλιο προσωρινῶς τοὐλάχιστον.

ΕΝΑΣ ΕΔΩΔΙΜΟΠΟΛΗΣ

Ὁ κ. Μητσόπουλος, Κεραμεικοῦ ἀριθ. 2.

—Μὲ ρωτᾶτε τί γνώμη ἔχω γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴ κίνηση; Ποιὰ καλλιτεχνικὴ κίνηση;

—Νά, τὰ θέατρα, τοὺς κινηματογράφους... Τί προτιμᾶτε ἀπὸ τὰ δυὸ αὐτά;

—Κανένα. Τί νὰ κάνεις νὰ πᾶς στὸ θέατρο; Ν'

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ ΜΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 5ης σελίδος)

δικαιώματά του, τότε ποὺ τὰ ἀποτελέσματα τῶν πράξεων τοῦ ἥρωος, τῶν πράξεων ποὺ ἔπραξεν ὅταν ἡ θεία σπίθα δὲν ἐφώτιζε τὴ συνείδησί του, προβάλλουν πλέον ἔξαφνα μπροστά του φοβερά, ἀκατανόητα, ἀνεπανόρθωτα, ἀνηλεῆ. Τὸ ἔργο εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἦταν δυνατὸ νὰ ἀναπτυχθοῦν μὲ τὴν αὐτὴ πληρότητα καὶ ρώμη ἡ αἰτιολογία πρῶτα τῆς νοσηρᾶς καταστάσεως τοῦ ἥρωος, ἡ ἀποκορύφωσις, δεύτερον, τῆς εἰς τὸν παροξυσμὸν ποὺ σπρώχνει στὶς ἀνεπανόρθωτες πράξεις, καὶ τέλος τὸ ξαναξύπνημα τοῦ λογικοῦ φρίσσοντος ἐμπρὸς εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῶν πράξεών αὐτῶν, θὰ ἦταν ἕνα ἔργο θαυμάσιο».

★

Ἔτσι μιλεῖ ὁ Πολτί, στὸ πράγματι θαυμάσιο βιβλίο του γιὰ τὶς «36 δραματικὲς καταστάσεις» προκειμένου εἰδικώτερα γιὰ τὴν 16ην ἀπ' αὐτὲς ποὺ χαρακτηρίζει μὲ τὸν τίτλο : «ἡ Τρέλλα» καὶ δὲν ὑπάρχει, θαρρῶ, δυνατότης ἀμφισβητήσεως, ὅτι ἡ Ἔντα Γκάμπλερ ὡς τύπος καὶ ὡς ἔργο πλαισιώνεται ὡχεδὸν ὑποδειγματικὰ μέσα στὶς παραπάνω ἀπόψεις τοῦ Γάλλου φιλοσόφου.

Ὅπως νὰ τὴν χαρακτηρίσῃ κανεὶς τὴν ἡρωΐδα (μοντέλλο νοσηροῦ ἐγωϊσμοῦ, τέρας ἀτομικισμοῦ, φὰμ ἐνκομπρίζ, Μπωβαρὺ τοῦ Βορρᾶ), παραμένει μιὰ «τρελλὴ» τοῦ παραπάνω τύπου, ἄρρωστη. Ἕνα πλάσμα καθαρὰ ἐνκεφαλικὸ τοῦ ὁποίου τὰ πάθη ἐνδιαφέρουν χωρὶς νὰ συγκινοῦν. Δὲν πρόκειται νὰ δώσω τὴν ὑπόθεσι τῆς «Ἔντας Γκάμπλερ» Εἶναι τόσο γνωστή, ὥστε τὸ πρᾶγμα θ' ἀπέβαινε ἀσκοπο. Θὰ πῶ μόνον ὅτι ὅπως αὐτὴ ἐνδιαφέρει διότι εἶναι τέλεια ζωγραφισμένη, ὡς χαρακτὴρ θεατρικός, ἔτσι καὶ τὸ ὅλο δρᾶμα, στὸ σύνολό του, εἶναι μεγάλο ἔργο, γιατὶ ἂν ἡ αἰτιολογία τῆς τρέλλας τῆς ἡρωΐδας του ζωγραφίζεται μᾶλλον ὠχρά (κληρονομικότης, ἀνατροφή, περιβάλλον), ὅμως ὁ παροξυσμὸς καὶ πρὸ πάντων ἡ ἀποκορύφωσις τῆς «τρέλλας» ὡς δραματικῆς καταστάσεως (τὸ κάψιμο τοῦ χειρογράφου τοῦ Λέβεμπουργκ) καὶ ἔπειτα τὸ ξύπνημα τοῦ λογικοῦ, αἱ διαπιστώσεις ὅτι ὅλα ταῦτα περίφημα. Ἀπέδειξε ἔτσι ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ καὶ νὰ κάνῃ κάτι τὸ ἀξιόλογο στὴ σκηνή μας. Χαίρω ξεχωριστὰ γιατὶ μπορῶ νὰ τῆς τὸ πῶ. Σώνει νὰ μὴ πάρουν τὰ νεανικά της μυαλὰ ἀέρα. Νὰ καταλάβῃ τι ἡ πρώτη της ἐπιτυχία θὰ δικαιολογηθῇ καὶ θὰ γίνῃ καθιέρωσις μόνον ἀπὸ τὶς ἑπόμενες, οἱ ὁποῖες πάλι μόνον ὡς συνέπεια ἔντονης δουλειᾶς καὶ συγκρατήσεως ἀπὸ τὸν κατήφορο τῆς ἰδέας ὅτι «τὰ ξέρομε ὅλα» μποροῦν νὰ ἐπέλθουν. Νὰ μὴ ξεχνᾶ ὅτι «ἕνα ἴσον κανένα». Ὁ κανὼν εἰς τὸ θέατρο καὶ διὰ τὶς ἐπιτυχίες τοῦ ἠθοποιοῦ δὲν ἔχει καμμιὰ ἐξαίρεσι.

Π. ΜΟΣΧΟΒΙΤΗΣ

Υ.Γ. Μερικὲς ἐντυπώσεις γιὰ τὴ νέα ἐπιθεώρησι ποὺ ἀνέβασε μὲ ἐξαιρετικὴ περάγματι ἐπιτυχία εἰς τὸ «Ἰντεάλ» ὁ θίασος Μηλιάδη— Κυριακοῦ (σύμπραξις Κυριάκου Μαυρέα, θεατρικαὶ ἐπιχειρήσεις Φώτη Σαμαρτζῆ), ἐπιθεώρησις ὀφειλομένη στὸν καλλίτερο τῶν εὐθυμογράφων μας, τὸν «Λοιστοφάνη» (κ. Δημ. Γιαννουκάκης) μὲ σκηνικὰ Σπαχῆ καὶ μουσικὴν Λυπαρίση — Μαρτῖνο, θὰ γράψωμε στὸ ἄλλο φύλλο. Ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τὴ θέλησί μας λόγοι δὲν τὸ ἐπιτρέπουν σ' αὐτό.

Π. Μ.

Ο ΛΑΟΣ ΚΑΙ Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς 5ης σελίδος)

τρό μας σ' ἕνα ἀνώτερο ἐπίπεδο τέχνης καὶ πολιτισμοῦ, ἐξευγενίζει, θὰ ἔλεγα, τὴν ἑλληνικὴ σκηνή. Εἶνε μιὰ μεγάλη, πολὺ μεγάλη ἠθοποιός. Μαζὶ μὲ τὴν δραματικότητα στὴν τέχνη της, ἔχει μιὰν ἔμφυτη εὐγένεια, μιὰ φυσικὴν ἀβρότητα, κάτι τὸ πολὺ λεπτὸ καὶ πολιτισμένο, ποὺ λείπει ἀπὸ τὶς περισσότερες Ἑλληνίδες ἠθοποιούς. Εἶνε ἕνα διαμάντι, μιὰ πνοὴ ἀληθινῆς τέχνης, μιὰ πνοὴ ἀνωτέρου πολιτισμοῦ. Στὸ τμῆμα ὅπου ἐργάζομαι ἔχει τοὺς πιὸ φανατικοὺς θαυμαστὰς καὶ θαυμάστριες. Ἀπὸ τὶς γυναῖκες ἀκόμη μ' ἀρέσει ἡ Σαπφὼ Ἀλκαίου. Περίφημη.

Ἀπὸ τοὺς ἄνδρες ξεχωρίζω τὸν Βεάκη, τὸν Γιῶργο Παπᾶ, τὸν Ἀντώνη Γιαννίδη. τὸν Βασίλη Λογοθετίδη καὶ τὸν Παρασκευᾶ.

Γιὰ τοὺς ἠθοποιοὺς τοῦ ἐλαφροῦ θεάτρου ἔχω τὴ γνώμη πὼς εἶνε ἀντάξιοι τοῦ ἐπιπέδου στὸ ὁποῖον βρίσκεται τὸ ἐπιθεωρησιακό μας θέατρο.

Ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς μας ἀγαπῶ περισσότερο τὸν κ. Συναδινὸ σὲ ὅλα του ἀνεξαιρέτως τὰ ἔργα, τὸν κ. Μπόγρη στὴν «Καινούργια Ζωή», τὸν κ. Σπ. Μελᾶ στὸν «Ἰούδα» καὶ τὸν νέον Λιδωρίκη, γιατὶ δείχνει πὼς θὰ γράψῃ μιὰ μέρα καλά.

Καὶ ὅλα αὐτὰ καλὰ καὶ ἅγια, ἀγαπητὲ κύριε, ἀλλὰ τονίσατε στὸ συμπέρασμα τῆς ἐρεύνης σας ὅτι χρειάζεται θέατρο γιὰ τὸ λαό.

Μεθ' ὑπολήψεως

ΜΙΑ ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΟΣ
τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης

Αὐτὰ γιὰ σήμερα. Θὰ συνεχίσου με στὸ ἑπόμενο καὶ θὰ τὰ ξαναποῦμε στὸ τέλος.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΙΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ: Ἕνας ἔμπορος ὑφασμάτων.— Μιὰ πωλήτρια.— Ἕνας Ἐμποροϋπάλληλος.— Ἕνας Φαρμακοποιός.

ἀξιοπρέπεια, τιμιότης! Μόνον ἔτσι θὰ ἀνέλθουμε στὸ ὕψος τοῦ πραγματικοῦ καλλιτέχνη, διδάσκαλοι τῆς Κοινωνίας! Ἔτσι θὰ κινήσου με τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ κοινοῦ. Μὲ καθαρὴ δουλειά! Τὸ Κράτος ἔκανε καὶ θὰ κάνῃ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅταν ἐμεῖς τοῦ τὰ ὑποδείξουμε».

Κάνετε τώρα μιὰ σύγκριση στὰ ὅσα γράψανε δυὸ ἠθοποιοί, ὁ ἕνας παλαιός, ὁ κ. Β. Μεσολογγίτης, κι' ὁ ἄλλος ενας, ὁ κ. Ι. Κουρουπαλάτης καὶ θὰ σχηματίσετε ἀσφαλῆ γνώμη, γιατὶ οἱ περισσότεροι εἰσαστε δὲν δουλεύουνε στὶς ἐπαρχίες καὶ ποὲς εἶνε οἱ αἰτίες ποὺ δὲν δουλεύουνε.

●

«ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ» ΚΑΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ

Ἀλλ' ὁ κ. Κουρουπαλάτης ἀσχολεῖται καὶ μὲ τὰ «Παρασκήνια».

Βγῆκαν τὰ «Παρασκήνια»—γράφει φύλλο καθαρὰ θεατρικό. ἀφοῦ τὸ φύλλο τοῦ Σωματείου, κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν εἶνε ἀνεπαρκέστατον ὅταν βγαίνῃ. Πόσοι ἠθοποιοὶ τὸ πῆραν; Ἐλάχιστοι! Γιὰ τὸ ἐπάγγελμά τους, γιὰ τὰ ζητήματά τους, ἀδιαφόρησαν. Λυπήθηκαν νὰ δώσουν ὅλοι δυὸ ἢ τρεῖς δραχμὲς τὴν ἑβδομάδα! Οἱ λίγοι φανατικοὶ ἀναγνῶσται τῶν «Παρασκηνίων» λυπήθηκαν ὅταν τὸ φύλλο αὐτὸ ἔπαψε νὰ εἶνε ἀποκλειστικὸ θεατρικὸ ὄργανο καὶ περιέλαβε καὶ ἄλλους κλάδους τῆς Τέχνης. Μὰ ἦταν φυσικὸ νὰ γίνῃ ἀφοῦ οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἐμεῖς ἀδιαφορήσαμε γιὰ τὸ ὄργανό μας. Ὅταν σὲ ἕνα θίασο πάρῃ ἔνας, ἕνα φύλλο. περιμένουν οἱ ἄλλοι νὰ τὸ πάρουν ἀπὸ χέρι γιὰ νὰ ρίξουν μιὰ ἐπιπόλαιη ματιά!».

Ἐδῶ πρέπει νὰ δώσουμε μιὰν ἐξήγηση:

Τὰ «Παρασκήνια» περιέλαβαν κι' ἄλλους κλάδους τῆς Τέχνης, ὄχι γιατὶ οἱ ἠθοποιοὶ δὲν ἐνδιαφέρονται γι' αὐτά, ἀλλὰ γιατὶ αὐτὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ τοὺς ἠθοποιούς. Γιατί, ἀφοῦ ἡ ἠθοποιΐα εἶνε ἡ συνισταμένη ὅλων τῶν τεχνῶν, τὰ «Παρασκήνια» καθῆκον εἶχαν νὰ φροντίσουν γιὰ τὴν πλατύτερη μόρφωση τῶν ἠθοποιῶν. Τώρα ἂν δὲν τὰ διαβάζουν οἱ ἠθοποιοί. αὐτὸ βέβαια ζημιώνει τὰ «Παρασκήνια» ὅπως παρόλληλα ζημιώνονται καὶ οἱ ἠθοποιοί.

Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΑΜΠΑΡΕ ΠΑΛΗΕΣ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ κ. Δ. Ν. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Β'.

Οἱ Ἕλληνες μαζὶ μὲ τὶς καλὲς ἢ κακὲς συνήθειές τους διέδωσαν καὶ τὶς ταβέρνες στὴ Ρώμη, ὅπου σιγὰ-σιγὰ ἄρχιζαν νὰ συχνάζουν καὶ λόγιοι καὶ ποιηταί, ἐξελίχθησαν δηλαδὴ σὲ εἶδος φιλολογικῶν ταβερνῶν.

Ὁ Ἰουβενάλης συχνὰ περιγράφει στὰ ἔργα του καὶ χαρακτηριστικὲς σκηνὲς τῶν ταβερνῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Κάπου γράφει: «Ὦ, Καῖσαρ!, ἂν χρειάζεσαι καὶ νένα ἀξιωματικὸ ζήτησέ τον καὶ θὰ τὸν βρῇς στὶς μεγάλες ταβέρνες νὰ κάθεται δίπλα ἀπὸ τοὺς κακοποιούς, τοὺς ναῦτες, τοὺς λωποδύτες, τοὺς δήμιους καὶ τοὺς ἱερεῖς τῆς Κυβέλης. Ἐκεῖ ὅλοι αὐτοὶ ἔχουν κοινὸ ἐντευκτήριο, κοινὰ ποτήρια, κοινὰ τραπέζια, κοινὰ γοῦστα καὶ πάθη».

⁂

Περνῶντας τὰ χρόνια ἡ πελατεία γινόταν καὶ πιὸ ἀπαιτητική, τὸ κρασὶ μὲ τοὺς μεζέδες δὲν τοὺς τράβαγε καὶ πολὺ κι' ἔτσι σιγὰ-σιγὰ πρόσθεσαν κι' ἕνα ὄργανο, ὕστερα κοντὰ στὸ ὄργανο ξεφύτρωσε ὁ τραγουδιστής. Τώρα πιὰ ὁ τραγουδιστὴς καὶ τὸ ὄργανο δὲν ἐνθουσίαζαν τὸ κοινὸν ποὺ ζητοῦσε πάντα κάτι νέο καὶ περίεργο. Ἔτσι εἰσεχώρησαν οἱ χορεύτριες, τὰ νούμερα βαριετέ, ἡ ὀρχήστρα καὶ ἡ τζάζμπάντ. Τὰ κατοσταράκια τῆς ἀθώας ρετσίνας ἀντικατέστησαν τὰ ξενικὰ κρασιὰ σὲ σφραγισμένες μπουκάλες, τὰ διάφορα λικέρ, ἀνιζέτ, κίρς, οὐΐσκυ, βερμούτ, ὀξυζενέ, ἀψέντι κ.λ.π., τὶς διάφορες σαμπάνιες Κορντὸν-Ρούζ, Πομμερύ, σέκ, ντεμὶ σέκ, τὶς διάφορες κονσέρβες, πατέ, φουὰ γκρά, σάντουϊτς ἀπὸ μαῦρο χαβιάρι, μουρταδέλα, ζαμπόν, κ.λ.π. καὶ τὶς γενναῖες σαγονιὲς τῶν 100, 300 ἢ 500 δραχμῶν ἕνα μπουκάλι παληὸ ξενόφωνο κρασὶ καὶ 5—15 ὠραῖα κολαρισμένα κι' ἀτσαλάκωτα ἑκατοστάρικα γιὰ ἕνα κροτοῦν μποκάλι σαμπάνιας.

Καὶ τώρα μὲ τὴν παραπάνω ἐξήγησι ἀρχίζω ἀπὸ τὶς ταβέρνες ἡ καπηλεῖα τῆς ἀρχαιότητος γιὰ νὰ φθάσω στὰ φιλολογικὰ καμπαρὲ τοῦ μεσαιῶνος καὶ τὶς ἀρχὲς τοῦ 19ου αἰῶνος γιὰ νὰ καταλήξω στὰ καμπαρέ, μιοῦζικχώλ, βαριετὲ καὶ Ζία τῆς σημερινῆς ἐποχῆς.

⁂

Ἡ πτῶσις τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας δὲν ἔθεσε τέρμα στὴν βιομηχανία τῶν καπηλείων—ταβερνῶν.

Στὴ Γαλλία μέσα στὶς ταβέρνες σύχναζαν ἐκτὸς ἀπ' τοὺς διαφόρους ἄλλους θαμῶνες καὶ καλόγηροι καὶ μαθηταί. Στὸ 1192 ἕνας ὅμιλος μαθητῶν κάποιου σχολείου πιάστηκε μὲ τὸν διευθυντὴ μιᾶς ταβέρνας καὶ τὸν κακοποίησαν. Ὁ βασιλεὺς Αὔγουστος-Φίλιππος κατεδίκασε τὸν μαθητὴ ποὺ ἔδειρε τὸν κάπελλα σὲ ἰσόβια δεσμά. Παρόμοιο γεγονὸς ἔλαβε χώραν τὸ 1229 ἐπὶ τῆς βασιλείαςτῆς Λευκῆς τῆς Καστίλλης. Μερικοὶ φοιτηταὶ τῆς Θεολογίας ποὺ διώχθηκαν ἀπὸ τὸν διευθυντὴ μιᾶς ταβέρνας ἐπανῆλθαν τὴν ἑπομένη καὶ τάκαναν θάλασσα. Ἡ βασίλισσα ὠργισμένη διέταξε τὸ στρατὸ νὰ καταδιώξῃ τοὺς ταραξίες κι' ὅπου τοὺς βρῇ νὰ τοὺς κτυπήσῃ ἀλύπητα. Οἱ στρατιῶτες ἐπέπιπτον ἐναντίον τοῦ πρώτου καλόγηρου ἢ φοιτητοῦ ποὺ συναντοῦσαν καὶ χωρὶς καμμιὰ διαδικασία τὸν σκότωναν. Τὸ Πανεπιστήμιο ποὺ θεώρησε προσβολὴ αὐτὴ τὴν ἀντιποίησι τῆς ἐξουσίας διέκοψε τὰ μαθήματά του κι' ἐκλεισε τὶς πύλες του εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας.

Ἀργότερα στὶς ταβέρνες ἄρχιζαν νὰ συχνάζουν καὶ διάφοροι παραχαράκται καὶ λαθρέμποροι, ποὺ ἐκεῖ μέσα ἀνενόχλητοι ἔκαναν τὶς συναλλαγές τους καθὼς καὶ διάφορες γυναῖκες ὑπόπτου ἠθικῆς καὶ παρελθόντος.

Σιγὰ-σιγὰ στὸ Παρίσι ξεφύτρωναν σ' ὅλες τὶς γωνιὲς κεντρικὲς κι' ἀπόκεντρες, σὰν μανιτάρια οἱ ταβέρνες ποὺ σύχναζαν ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς κακοποιοὺς ποὺ ἀνέφερα παραπάνω καὶ διάφοροι ποιηταί, καλλιτέχναι καὶ γενικῶς ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἀπὸ τὶς ὀνομαστὲς ταβέρνες ἐκείνου τοῦ καιροῦ ἦταν τὸ «Πὶ-ντ' Ἐταίν», τὸ «Λατέρναν-λὰ-σιτὲ», τὸ «Σαμπὸν» καὶ τὸ «Λεβερέτ».

Τὰ τελευταῖα χρόνια τοῦ μεσαιῶνος ἦταν δύστυχα χρόνια γιὰ τὶς ταβέρνες γιατὶ τὸ Παρίσι βρισκόταν στὰ χέρια τῶν Ἄγγλων. Ἡ πεῖνα καὶ ἡ δυστυχία κυριαρχοῦσε καὶ οἱ ταβέρνες ἦσαν ἔρημες ἀπὸ πελάτες.

Τὴν 23 Φεβρουαρίου τοῦ 1429 ὁ Ἄγγλος βασιλεὺς Ἑρρῖκος ὁ 4ος ἐξέδωκε διάταγμα διὰ τοῦ ὁποίου ἐλαττώθηκε ὁ ἀριθμὸς τῶν ταβερνῶν ἀπὸ 60, ποὺ ὑπῆρχαν τότε στὸ Παρίσι, σὲ 34. Παράπονα ἐκτοξεύοντο ἀπὸ τὸν εὔθυμο κόσμο καὶ τοὺς πότες ποὺ πέρναγαν τὶς νύχτες τους ἐκεῖ.

Ὁ ἐφημέριος τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ τῆς Ὠζέρης, μέτριος ποιητής, ἀλλὰ διάσημος πότης, ὁ Ροζὲρ Κολλερύ, λυπήθηκα κατάκαρδα γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν ταβερνῶν κι' ἔκανε τὸ ἑξῆς δίστιχο :

Προτιμοῦσα νὰ χάσω τὴν ἐνορία (μου
παρὰ νὰ στερηθῶ τὴν ταβέρνα (καὶ τὴν κομπανία μου.

Ὁ Φραγκίσκος ὁ 1ος στὸ 1559 κατεδίωξε συστηματικὰ τὶς ταβέρνες, μὰ αὐτὸ δὲν ἐμπόδισε νὰ αὐξάνωνται καὶ νὰ πληθύνωνται διαρκῶς ποὺ τώρα στὴ τακτικὴ πελατεία τους ἔγινε τῆς μόδας νὰ συχνάζουν καὶ δικηγόροι καὶ δικασταί. Τώρα τὸ θέαμα ἦταν κομπλέ. Ἀνάμεσα ἀπ'τοὺς διάφορους κακοποιούς, τὶς κοινὲς γυναῖκες, τοὺς μαστρωποὺς, τοὺς πασαχαράκτες, τοὺς λογίους, τοὺς καλλιτέχνες καὶ τῆς κάθε καρυδιᾶς καρύδι διέκρινε κανεὶς καὶ λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου καὶ τῆς Θέμιδος, ποὺ κατὰ προτίμησι σύχναζαν στὶς ταβέρνες τῶν «Τρουὰ Πουασὸν» ποὺ βρισκόταν στὴν ἄκρη τοῦ Παρισιοῦ καὶ τὴν «Πομ ντὲ Πίν». Ἔτσι οἱ λειτουργοὶ τῆς Θέμιδος ποὺ ἴσως δὲν ἤξεραν καλὰ τὴν νομοθεσία, ἤξεραν πολὺ καλὰ τοὺς κακοποιούς.

Στὸ τέλος τοῦ 16ου αἰῶνος μιὰ δικαστικὴ πλάνη κατεδίκασε τὸ ζεῦγος Μπελλανζὲ καὶ τὴν Κατερίνα Κορντιὲρ ποὺ διατηροῦσαν συνεταιρικὴ ταβέρνα, ὡς δολοφόνους ἑνὸς πελάτου τοῦ καταστήματός τους. Μετὰ πολλὰ χρόνια ἀπεδείχθη ἡ ἀθωότης τους, μὰ ὅταν βγῆκαν ἀπ' τὴ φυλακὴ εἶχαν καταστραφῆ οἰκονομικῶς καὶ εἶχαν σταμπαρισθῆ πιὰ μὲ τὴν σφραγῖδα τῶν δολοφόνων.

Ὁ Πέτρος Ντὲ-λὲ-Τουὰλ στὶς «Ἀναμνήσεις» του ἀναφέρει ὅτι στὶς 3 Μαρτίου τοῦ 1591 ἕνας ἔμπορος κρασιῶν, Λεβασσὲρ ὀνομα ζόμενος, σκότωσε μὲ μιὰ σπαθιὰ ἕναν ἀνώτερο ἀξιωματικὸ γιατὶ δὲν ἤθελε νὰ πληρώσῃ τὸ λογαριασμὸ τῆς γυναίκας ποὺ τοῦ κρατοῦσε παοέα. Τὸ 1594 ὁ ταβερνάρης Μπεκὲ κρεμάσθηκε μπροστὰ στὸ Λοῦβρο γιατὶ κατὰ διαταγήν του οἱ ὑπάλληλοί του σκότωσαν μέσα στὸ κατάστημά του τὸν μαρκήσιο Ντὲ Μινελέ. Σταματῶ ὡς ἐδῶ γιατὶ τὰ ἔογα καὶ αἱ ἡμέραι τῶν κυρίων ταβερνιάοηδων δὲν τελειώνουν.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἐρρίκου τοῦ 3ου δι' εἰδικοῦ διατάγματος καθωρίσθησαν ὡρισμένα τιμολόγια ποὺ οἱ διευθυνταὶ τῶν κέντρων αὐτῶν ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ἔχουν κρεμασμένα στὴν εἴσοδο τοῦ καταστήματός τους. Αὐτὸ γίνκε γιατὶ συχνὲς συμπλοκὲς καὶ φονικὰ γινόντουσαν στὶς διάφορες ταβέρνες γιατὶ πολλοὶ πελάται δυστοποῦσαν νὰ πληρώσουν τὸν παοαφουσκωμένο λογαριασμό τους.

Πολλοὶ λόγιοι καὶ ποιηταὶ τραγούδησαν τὴ ζωὴ τῆς ταβέρνας ὅπως ὁ Βιγιὸν, ὁ Ραμπελαί, κλπ.

⁂

Ἂν φύγωμε ἀπ' τὴ Γαλλία καὶ ἔρθωμε στὴν Ἰταλία συναντοῦμε τὰ ἴδια καταστήματα μὲ ἀνάλογες ἀρχὲς καὶ ἐπεισόδια.

Ὁ Ἀρετῖνος περιγράφει μὲ ζωηρὰ χρώματα καὶ σπαρταριστὲς εἰκόνες τὶς ὕποπτες ταβέρνες τῆς Ρώμης. Πολὺ κακὴ φήμη εἶχαν οἱ ταβέρνες ποὺ ἦσαν μαζεμένες στὸ ὄρος Τεστάσιο ποὺ βρισκόταν κοντὰ στὸνΤίβερη ποταμὸ καὶ ποὺ δὲν ἦταν τίποτ'ἄλλο παρὰ ἕνας ψηλὸς τεχνητὸς βράχος. Κάτω ἀπ' αὐτὸν τὸν τεχνητὸ βράχο ὑπῆρχε μιὰ μεγάλη σάλα καὶ στὸ βάθος πολλὰ μικρὰ διαμερίσματα, οἱ πρόγονοι τῶν σημερινῶν σεπαρὲ μέσα στὰ ὁποῖα οἱ πλούσιοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπὸ τὴν ἐπίδρασι τοῦ κρασιοῦ ἐπεδίδοντο σὲ διάφορα ὄργια. Ξακουσμένες ταβέρνες τῆς ἐποχῆς ἦταν ἡ «Παλότα», ὁ «Πάπας Ἰούλιος», ἡ «Εὐθυμία» καὶ ἡ «Γέφυρα Πετάκι».

⁂

Στὴ Γερμανία οἱ ταβέρνες ἦταν καὶ εἶναι στὴν ἡμερησία διάταξι. Κάπου ὁ Μονταὶν γράφει:

«Ὁ Γερμανὸς τὸ θεωρεῖ ἔγκλημα νὰ βλέπῃ ἄδειο ποτῆρι στὸ τραπέζι του».

Κι' ὁ Τὸν περιγράφοντας τὶς ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὴν Γερμανία, γράφει: «Πάντοτε οἱ ταβέρνες εἶναι γεμᾶτες ἀπὸ πότες. Οἱ νεαρὲς κελνερίνες βιάζουν τοὺς πελάτες τους νὰ πίνουν, νὰ πίνουν διαρκῶς».

Καὶ ὁ Μισσὸν : «Οἱ Γερμανοὶ εἶναι ἰδιόρρυθμοι πόται. Ὅλες τὶς δουλειές τους τὶς κάνουν πίνοντες. Παντοῦ ὅπου κι' ἂν πᾷς καὶ γυρίσης θὰ δῇς ἀραδειασμένα ποτήρια, ἀρχίζουν ἀπὸ τὰ μικρὰ γιὰ νὰ καταλήξουν στὰ μεγάλα, κι' αὐτὰ τὰ μεγάλα ποτήρια μοιάζουν μὲ κανάτια ποὺ πολλοὶ πίνουν τὸ περιεχόμενό τους ἀπνευστί».

Ὁ Ἐρασμος στοὺς διαλόγους του περιγράφει μὲ ζωηρὰ χρώμα τὰ τὶς ταβέρνες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης: «Ἡ ἀπελπιστικὴ μυρωδιὰ ἀπ' τὶς θερμάστρες μοῦ φέρνει ναυτία, καὶ τὰ ἄθλια νοθευμένα κρασιὰ μοῦ ζαλίζουν τὸ κεφάλι...».

Ὁ Λούθηρος σὲ πολλὲς περιγραφές του καὶ μέσα στὰ ἔργα του κηρύσσει ἀμείλικτο πόλεμο κατὰ τῶν ταβερνῶν καὶ τὶς ὀνομάζει «ἀγαπημένα λημέρια τοῦ Διαβόλου!» Αὐτοὶ οἱ ἀφορισμοὶ τοῦ Λουθήρου δὲν ἐμπόδισαν τὴν ἡμέραν ποὺ ἐωρτάζετο τὸ ἰωβηλαῖον τοῦ Λέσιγκ νὰ τοιχοκολληθοῦν στὰ κεντρικώτερα μέρη τῶν μεγάλων γερμανικῶν πόλεων τεράστιες διαφημίσεις ποὺ ἔγραφαν: «Τὸ μεθῦσι μας πλησιάζει στὴν ἀθανασία· αὐτοὶ ποὺ δὲν ἀγαποῦν τὶς γυναῖκες, οὔτε τὸ πιοτό, οὔτε τὴ μουσική, εἶναι τρελλοὶ γιὰ ὅλη τους τὴ ζωή».

Προτοῦ φύγωμε ἀπ' τὴ Γερμανία πρέπει νὰ σᾶς παρουσιάσω τὴν περίφημη ταβέρνα «Ὠρεμπαχ Κέλλερ» ὅπου ἐσύχναζε ὁ Γκαῖτε. Ἐκεῖ ἀπὸ φοιτητὴς καθισμένος σ' ἕνα ἀπόμερο τραπέζι ἔγραφε τοὺς πρώτους εὐκόλους στίχους του, ἐκεῖ ἀργότερα ἔγραψε τὴν θαυμαστὴ σκηνὴ τῶν «Φοιτητῶν τοῦ Φάουστ».

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ: Εἰς τὸ προσεχὲς

ΕΝΑ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ

ΖΑΝ ΝΤ' ΑΡΡΑΣ

Η ΠΕΝΤΑΜΟΡΦΗ ΑΡΤΙΣΤΑ ΠΟΥ ΑΝΕΣΤΑΤΩΣΕ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΟΥ 1889

ΤΟΥ κ. ΜΙΝΟΥ ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗ

ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ

Ἡ Ζὰν Ντ' Ἀρὰς, μιὰ ξένη ἀρτίστα, ἔχει ξετρελάνει τοὺς Ἀθηναίους τοῦ 1889. Ἔπαιζε στὸ περίφημο «Ἄνετρο τῶν Νυμφῶν», ἕνα θέατρο καλοκαιρινό, ποὺ βρισκόταν ἐκεῖ ὅπου σήμερον τὸ τέννις. Πίσω ἀπὸ τὴν Ζὰν Ντ' Ἀρρὰς ἔτρεχε ὅλη ἡ Ἀθήνα. Μονομαχίαι καὶ διαζύγια καὶ σκάνδαλα ἐπηκολούθησαν. Μεταξὺ ἐκείνων ποὺ εἶχαν σχέσεις μὲ τὴν Ζὰν Ντ' Ἀρρὰς, ἦταν καὶ ὁ κ. Τ., νέος τριάντα χρόνων, ποὺ εἶχε πανδρευθῇ πρὸ ὀλίγου. Ἡ γυναῖκα του, νέα καὶ ὡραία, ἦταν ἀπὸ μιὰ τῶν καλυτέρων οἰκογενειῶν τῶν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ ἡ συνάντησίς του μὲ τὴν ξένην ἀρτίστα, τὸν ἔκαμε νὰ ξεχάσῃ τὴν ὁμορφη γυναῖκα του. Καὶ ἡ Ζὰν Ντ' Ἀρρὰς, μεταξὺ ὅλων ποὺ τὴν περιτριγύριζαν, προτίμησε, γιὰ μιὰ περίοδο, τὸν κ. Τ. Αἱ σχέσεις τῆς γνωριμίας ἔγιναν φιλικαὶ καὶ ἀκολούθως ἐρωτικαί. Ξετρελλαμένοι καὶ οἱ δυὸ ἀπὸ τὴν ἀγάπη τους, ἄρχισαν τὶς ἐκδρομὲς στὰ περίχωρα. Περίφημοι ἱππεῖς καὶ οἱ δύο, εὐχαριστιόντανε στοὺς μακρυνοὺς περιπάτους. Σ' ἕνα περίπατό τους στὴν Πεντέλη, σὲ μιὰ στροφὴ τοῦ δρόμου, συνήντησαν ἕνα ὅμιλο ἱππέων. Ὁ κ. Τ. τοὺς ἀνεγνώρισε. Καὶ κατεπλάγη, ὅταν μαζύ τους ἀντελήφθη ὅτι ἦταν καὶ ἡ γυναῖκα του. Νὰ ὑποχωρήσῃ δὲν ἦταν πιὰ δυνατόν.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Γι' αὐτὸ προχώρησε.

Ἡ Ζὰν Ντ' Ἀρρὰς, κατάλαβε ὅτι ὁ ὅμιλος τῶν ἱππέων ἀπετελεῖτο ἀπὸ γνωστοὺς Ἀθηναίους καὶ θέλησε κάτι νὰ εἰπῇ στὸν φίλο της, μὰ τρόμαξε ὅπως τὸν εἶδε ὠχρό.

— Τί συμβαίνει; τὸν ρώτησε.

—Προχώρει! — ἦταν ἡ ἀπάντησίς του.

Δὲν πρόλαβε νὰ τῆς εἰπῇ τίποτε ἄλλο. Γιατὶ ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἱππεῖς εἶχαν πλησιάσει.

Ὁ κ. Τ. κράτησε λίγο τὸ ἄλογό του πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ δρόμου, ἀφίνοντας θέσι νὰ περάσουν. Καὶ ὅταν περνοῦσαν, ἔβγαλε τὸ ακπέλλο του καὶ χαιρέτησε σοβαρά.

Οἱ κύριοι τὸν κύτταξαν μὲ λύπη γιὰ τὴν κακὴ αὐτὴ συνάντησι. Ἦταν στενὸς φίλος των καὶ δὲν θὰ ἤθελαν νὰ βρεθῇ σὲ τόση δύσκολη θέσι. Ἀλλ' ἀρκέστηκαν σ' ἕνα ψυχρὸ

ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

18 Μαρτίου. Τὴ χθεσινὴ παράσταση τοῦ «Φάουστ» τὴν παρακολούθησε ἀπὸ τὸ θεωρεῖο τῆς Αὐλῆς ὁ Μαυρεβούνιος Πρίγκηψ Πέτροβιτς, ποὺ αὐτὲς τὶς μέρες τοῦ ἔκανε τὸ παλάτι μεγάλες περιποιήσεις καὶ τὸν δέχθηκε μὲ πολλὴν ἀγάπη.

—20 Μαρτίου. Ἀπόψε «Νέρμα» τοῦ Μπελλίνι. Νέρμα ἡ ὑψίφωνος κ. Φελίτσε, Ἀδαλγίζα ἡ ἀνδυψίφωνος δνὶς Ζανών, Πολλίκι ὁ ἐξύφωνος κ. Ρόκης, Ὀροβέζος ὁ β΄ βαθύφωνος κ. Μαρκώνης. Πρώτη ἐμφάνισις τῆς κ. Φελίτσε.

—Ὁ ἐκ Πατρῶν κ. Ἀνδρ. Ρηγόπουλος ἐδημοσίευσε τὴν τραγῳδία «Ὁ Νέρων ἐν Κορίνθῳ», ποὺ παίχθηκε λίγο ἀργότερα, καὶ ὁ Ν. Λέριος, λυκειάρχης, τὸ δραμα «Ἡ αἰχμάλωτος Ἑλένη».

—Παίζεται συχνὰ ὁ «Δὲν Πασχάλης». Ὁ Ἕλλην βαθύφωνος Λάνδης τραγουδάει μερικὰ κομμάτια ἑλληνικὰ καὶ βάζει καὶ λόγια δικά του, πάλι ἑλληνικά, ποὺ ἀρέσουν πολὺ στὸ κοινό.

—23 Μαρτίου. Ἡ «Νέρμα» δὲν πῆγε καλά. Οἱ κριτικὲς παραπονοῦνται: «δὲν ἠδεκίμησε».

«Αὔριον ἢ μεθαύριον ἡ ὀρχήστρα τοῦ θεάτρου θὰ ἐκτελέσῃ συμφωνίαν τινὰ τοῦ νεαροῦ μουσικοῦ κ. Σ. Σαμάρα».

—25 Μαρτίου. Σήμερα ἤρθε ἀπὸ τὴ Σμύρνη, ὅπου ἦταν ὁ θίασός του, ὁ Διον. Ταβουλάρης γιὰ προσυνεννοήσεις γιὰ τὴν καλοκαιρινὴ δουλειά.

—Ἡ συμφωνία τοῦ Σαμάρα. ποὺ ἤτανε μαθητὴς τοῦ μαέστρου τοῦ μελοδράματος Σταγκαπιάνο. ἄρεσε καὶ «μαρτυρεῖ ζῆλον περὶ τὴν μουσικὴν ἐν ᾗ ποτε θὰ ἐπιδώσῃ». δηλ. ἡ συμφωνία ἔδειχνε πὼς ὁ Σαμάρας εἶχε ταλέντο καὶ πὼς θὰ γινότανε ἀξιέλεγος μουσικός.

γιαν. σιδ.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΤΟΥ κ. Γ. ΠΡΑΤΣΙΚΑ

Εἶνε παρήγορο ὅτι τὸν τελευταῖο αὐτὸ καιρὸ ,οἱ διάφοροι ἐκδοτικοὶ Οἶκοι ξαναγυρνοῦν στὶς μορφὲς τῶν ποιητῶν, ποὺ μὲ τὸ ἔργο τους λάμπρυναν τὰ νεοελληνικὰ γράμματα καὶ μᾶς δίνουν σὲ καλαίσθητες ἐκδόσεις τὰ ἅπαντά τους. Ἔτσι εἴδαν τὸ φῶς τὰ «Ἅπαντα» τοῦ Κρυστάλλη, τοῦ Καρυωτάκη καὶ τώρα τοῦ Ρώμου Φιλύρα. Οἱ ἐκδόσεις ὅμως αὐτὲς ἔχουν καὶ τὸ χαρακτηριστικὸ ὅτι εἶνε πράξεις δικαιοσύνης σὲ ἀνθρώπους ποὺ, καθένας μὲ τὴν προσωπικότητά του καὶ μὲ τὴν ἰδιοφυΐα του, πλούτισε τὸν σύγχρονο Παρνασσὸ μὲ κάποια ἀνεκτίμητα καὶ συγκινημένα τραγούδια, ποὺ θὰ ζήσουν ὅσο θὰ ὑπάρχῃ ἡ νεοελληνικὴ ποίηση. Γιὰ τὸ Ρῶμο Φιλύρα, ποὺ ἡ τραγικὴ του μοῖρα τὸν ἔρριξε νέο ἀκόμα, πάνω στὴν ἄνθηση τῆς πνευματικῆς του ἐξελίξεως, στὸ φρενοκομεῖο, ἡ πράξη τούτη τῆς δικαιοσύνης δὲν ἦταν μονάχα «χρήσιμη συμβολὴ στὴ μελέτη τοῦ νεοελληνικοῦ λυρισμοῦ», ὅπως ὀρθὰ παρατηρεῖ ὁ προλογιστὴς τῆς ἐκδόσεως συνάδελφος κ. Αἰμ. Χουρμούζιος, μὰ καὶ καθῆκον ἱερό, ἐπιτακτικό, στὸ νεκρὸ πιὰ πνεῦμα ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ ἀγάπησε τὴ Ζωὴ καὶ τὴν Τέχνη ὅσο λίγοι. Ἐκλεκτός, ἀνάμεσα στοὺς ἐκλεκτούς, ὁ Φιλύρας πόνεσε κι' ἔζησε ἐντατικὰ καὶ τὸ τραγοῦδι του ἀνάβλυσε ἀπὸ πηγαία καὶ εἰλικρινῆ συγκίνηση. Καθὼς ξεφυλλίζουμε τὸν πρῶτο τόμο τῶν «Ἁπάντων» του, ποὺ ἡ στοργὴ τοῦ κ. Χουρμούζιου καὶ τοῦ ἐκδότου κ. Γκοβόστη, χαρίζει στοὺς ἀνθρώπους τῆς περασμένης καὶ τῆς σημερινῆς γενεᾶς, ὁραματιζόμαστε μὲ θλίψη τὴ μορφὴ τοῦ ποιητοῦ καὶ νοιώθουμε πραγματικὰ κι' ἄδολη λύπη γιὰ τὸ χαμὸ, τὸν τόσο γρήγορο κι' ἀναπάντεχο, μιᾶς ψυχῆς ποὺ ἔσβυσε κι' ἐνὸς πνεύματος ποὺ θυθίστηκε, ἀλλοίμονο, πρόωρα, στὸ σκοτάδι. Κ' ἔτσι, καθὼς γυρνᾶμε τὶς σελίδες, ἄθελά μας ἡ μνήμη μας γυρνᾶ κι' αὐτὴ σὲ μιὰν ἐποχή, νεκρὴ πιά, ποὺ ἀνήκει στὴν ἱστορία. Στὴν ἐποχὴ τοῦ 1900 καὶ ὕστερα, ὅπου φυσιογνωμία πρωταρχική, μὲ ἀναμφισβήτητη ἐπίδραση στὴν ποίηση, στέκεται ὁ Κωστῆς Παλαμᾶς. Ὁ λυρισμὸς γυρεύει καινούργιες μορφὲς γιὰ νὰ ἐκφραστεῖ. Κι' ἂν ὁ Παλαμᾶς, ἀγγίζοντας ὅλα τὰ εἴδη τῆς ποιήσεως, ἀπὸ τὴ λυρικὴ ἴσα μὲ τὴν ἐπικὴ, δημιουργεῖ τὴν καινούργια πνευματικὴν ἀναγέννηση, ποὺ θὰ καθοδηγήσει πνευματικά, κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ τὴ γενεά του, οἱ ἄλλοι, ποὺ ἔχουν κάποιαν ἐντονώτερη προσωπικότητα, κι' ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς κι' ὁ Ρῶμος Φιλύρας, ἐλεύθεροι ἀπὸ κάθε κυριαρχία, θὰ τραβήξουν μπρὸς· πλουτίζοντας τὸ νεοελληνικὸ λυρισμὸ μ' ἕναν αἰσθηματικὸ ὑποκειμενισμὸ ποὺ ἔχει τὴν ἀφετηρία του στ' ἀναλλοίωτα ἀνθρώπινα συναισθήματα, ὅπως εἶνε ἡ φύση καὶ ὁ ἔρως.

Φυσιολατρεία κ' ἐρωτισμός, νὰ τὰ κύρια χαραχτηριστικὰ τῶν ποιητῶν τῆς γενεᾶς τοῦ 1900 καὶ ἀπὸ τὶς πηγὲς αὐτὲς θ' ἀντλήσει τὴν πονεμένη του ἔμπνευση κι' ὁ Φιλύρας. Ὅποιος τὸν γνώρισε θὰ τὸν θυμᾶται κομψό, σωστὸ δανδή, διαρκῶς ἐρωτευμένο κι' ὀνειροπόλο, μὲ πραγματικὲς καὶ φανταστικὲς περιπέτειες, ὅπου ἡ γυναῖκα παίζει τὸν πρωταρχικὸ ρόλο. Περισσότερο ἴσως ἀπὸ τὴν πνευματική, ἡ ἐρωτικὴ του ζωὴ θὰ μᾶς ἔδινε τὴν ὅλη του ψυχοσύνθεση — μιὰ ψυχοσύνθεση ἐν διαφέρουσα κι' ἀποκαλυπτικὴ γιὰ τὴν ἐξέλιξή του. Σωρὸς ἀνέκδοτα ὑπάρχουν γιὰ τὸ Φιλύρα, ὅπως καὶ γιὰ κάθε ποιητή, ὁ ἐρωτισμὸς ὅμως τοῦ τραγουδιστῆ τοῦ «Πιερρότου», ἐρωτισμὸς ποὺ ἦταν σ' αὐτὸν μιὰ δεύτερη φύση, γέννησε καὶ δημιούργησε περιστατικὰ τέτοια ποὺ θὰ ἔριχναν ἄπλετο φῶς στὴν ἰδιοσυγκρασία του, ἂν ἤθελε κανεὶς νὰ ἐξετάσει τὸν ἄνθρωπο κάτω ἀπὸ τὸ πρίσμα τῆς ψυχαναλύσεως. Ἡ προσπάθεια ὅμως τούτη δὲ μπορεῖ νὰ γίνει τώρα. Πρέπει νἄχουμε μπροστά μας καὶ τοὺς τρεις τόμους, δηλαδὴ ὅλην του τὴν ποιητικὴ παραγωγή, καὶ πρὸ πάντων τὶς μαρτυρίες τὶς ἀνέκδοτες ἀκόμα ὅλων ἐκείνων ποὺ γνώρισαν τὸ Φιλύρα ἢ ποὺ κατέχουν γι' αὐτὸν ἀδημοσίευτα ντοκουμέντα. Θὰ 'πρεπε καὶ ἡ ἀλληλογραφία του — ἂν ὑπάρχει — νὰ δημοσιευθεῖ, ἐννοῶ, τὴν ἐρωτική του ἀλληλογραφία, γιατί ὁ ἔρωτας, καὶ μόνον ἴσως αὐτός, ὑπῆρξε ἡ μεγάλη ὑπόθεση τῆς ζωῆς του. Ὁ Φιλύρας δὲ λάτρευε τὶς γυναῖκες, ἀλλὰ τὴ Γυναίκα σ' ὅ,τι μπορεῖ νὰ προσφέρει στὴν ψυχή, στὴν καρδιὰ καὶ στὶς αἰσθήσεις. Στὶς λυρικὲς ἐρωτικὲς ἐκδηλώσεις του ὑπάρχει ἕνας αἰσθηματισμὸς ἄμεσος καὶ λεπτός, μὰ κ' ἕνας ἡδονισμὸς ποὺ μόλις διαφαίνεται καὶ ποὺ ἐξηγεῖ τὴ διάθεσή του καὶ τὴν στάση του μπρὸς στὸ αἰώνιο καὶ μεγάλο τοῦτο πρόβλημα ποὺ λέγεται ζωή. Δὲν εἶνε ἡ φύση ποὺ μεταμορφώνει τὸ Φιλύρα, ποὺ τὸν ἐμπνέει καὶ τὸν λυτρώνει, εἶνε πρὸ πάντων ὁ ἔρωτας ποὺ ἔχει ὡς ἀφετηρία, ὅπως ὀρθὰ γράφει ὁ κ. Χουρμούζιος, τὸ αἴσθημά του τὸ «φυσιολατρικό». Εἶνε τὸ ἀντικείμενο ποὺ τὸν βοηθᾶ νιὰ νὰ βρεῖ καλύτερα τὸν ἑαυτό του, γιὰ ν' ἀποκαλυφθεῖ ὁ ἐσωτερικός του κόσμος, ἕνας κόσμος νεμάτος ἀγνότητα κι' ἀνησυχία, ὡμορφιὰ καὶ ἔκσταση. Μιὰ ἔκσταση ποὺ συχνὰ ἀγγίζει τὸ μεταφυσικό.

Σ' ἔκσταση ὅμως πραγματικὴ μένει κι' ὁ ἀναγνώστης ποὺ θὰ σταθεῖ προσεχτικὰ σὲ κάποια τραγούδια τῆς φιλυρικῆς ποιήσεως, τραγούδια ποὺ δὲ διστάζω νὰ τὰ ὀνομάσω μικρὰ ἀριστουργήματα, τόση γοητεία, τόση τρυφερότητα καὶ συγκίνηση, κρύβουν μέσα τους. Ποιὸς δὲν θὰ συγκινηθεῖ μπρὸς στὶς στροφὲς τοῦ ἀθάνατου, γιὰ μένα, «Πιερρότου» ; Ποιὸς ἀνάμεσα στὶς στροφὲς αὐτὲς δὲν θὰ δραματιστεῖ τὸν ἴδιο τὸν ποιητή ;

«Ἦταν εἰρωνικὸς. μὰ καὶ θλιμμένος
στὸ παλκοσένικο ἕνας μῶμος τραγικὸς,
ἦταν ὁλοφυρόμενος, ἀπεγνωσμένος,
σὰν ἐμπροστὰ σὲ θαῦμα ἐκστατικός».

Καὶ παρακάτω μὲ τὸν ὅλο μελαγχολικὴ διάθεση σαρκασμό :

«Εἶχε πρωθύστερη ἡ μορφὴ του σημασία
κι' ὅμως μᾶς ἀπτοῦσε ὅλους μαζὶ
κι' ἐνῷ ἦταν ἄνθρωπος σωστός, οὐσία
γυρεύαμε καὶ θέλαμε νὰ ζεῖ...»

Κι' ἀκόμα θά 'πρεπε νὰ ξεχωρίσει κανεὶς τὸ «Ἐαρινὸ», τὸ «Γόη», τὸ «Γυρισμὸ», τὴ «Μαντόνα», τὸ «Θάνατο τοῦ Φοσκοῦ», «Στὸ παιδάκι τῆς ἀδελφῆς μου» (ἀπὸ τὰ πιὸ ὡραῖα), καὶ τόσα, τόσα ἄλλα, ὅπου κλείνεται ὁλόκληρος ὁ Φιλύρας· Κι' ὁ πειρασμὸς μὲ παρασύρει στὸ νὰ παραθέσω ἐδῶ τὸ «Παρθενικὸ τραγοῦδι», δυὸ τετράστιχα ὅλα κι' ὅλα, ποὺ ἀξίζουν γιὰ ὁλάκαιρα ἔτη, ἀληθινὰ διαμάντια μέσα στὰ τόσα ποὺ ὁ ἄμοιρος τραγουδιστὴς προσφέρει στὸ θαυμασμό μας. Μιὰ εἰκόνα εἶνε τὸ ποίημα, μιὰ εἰκόνα πλούσια σὲ νόημα, ποὺ ξετυλίγει μπροστά μας τὴν Ψυχικὴ κατάσταση τοῦ κοριτσιοῦ τῶν δέκα τεσσάρων χρόνων. Μὰ πόση λεπτότης, πόση ἀλαφριὰ τέχνη σκάλισε τοῦτες τὶς στροφές :

«Τῶν δεκατέσσερω χρονῶν ἀντρείαν εἶχε ὁ ρυθμὸς
καὶ τὸ κορμάκι σου ἔνοιωσε καινούργια ἀνατριχίλα,
καὶ σύναυγα σοῦ διάβηκε τὶς φλέβες ὁ χυμὸς
τῆς ἄνοιξης καὶ τῆς καρδιᾶς τραγούδια...
Καὶ ροδοσκάσαν τὰ φιλιὰ στὸ κορμάκι
κι' εἶπεν ἡ Σάρκα: «σήμερα κάτι γνωστὸ πονῶ».
κι' ἀλλοίμονο τὸν ἔρωτα δὲν ἔνοιωσες ποτέ!

Ἴσως σήμερα, στὴν ἀκαταστάλαχτη κάπως γιὰ τὶς ποιητικὲς ἀντιλήψεις ἐποχή μας, ὅπου καινούργιες ρεύματα καὶ παράξενες κι' ἀκατανόητες γιὰ τοὺς πολλοὺς σχολὲς, ξανοίγουν νέους ὁρίζοντες καὶ δυνατότητες ἐκφράσεως, ἴσως ἡ παληὰ ποίηση τοῦ Φιλύρα νὰ παρουσιάζει πολλὰ ψεγάδια καὶ νὰ γεννᾶ ὡρισμένες ἐπιφυλάξεις. Μὰ γιὰ νὰ γραφεῖ ἡ συνθετικὴ μελέτη γιὰ τὸν ποιητὴ πρέπει νἄχουμε μιὰ πλήρη εἰκόνα ὅλης του τῆς παραγωγῆς καὶ ἰδίως μιὰ λεπτομερειακὴ βιογραφία· Τότε μόνο θὰ μπορέσουμε νὰ τὸν τοποθετήσουμε ὁριστικά. Μά, ὡς τόσο, θὰ εἶνε πάντα γιὰ ὅσους ἀγαποῦνε τὴν ἄδολη ποίηση ὁ τρυφερὸς, ὁ συγκινημένος τραγουδιστής, ποὺ γνώρισε τὴν πίκρα τῆς ζωῆς κι' ἄγγισε συχνὰ τὰ ὅρια τῆς μεγαλοφυΐας, ὁ τραγουδιστὴς ὅπου σὲ ὧρες ἀνίας θὰ μᾶς λυτρώνει μὲ τὴν ἐξαίσια φωνή του. Καὶ δὲ μποροῦμε, περσίνοντας τὸ πρόχειρο τοῦτο ἄρθρο, παρὰ νὰ αἰσθανθοῦμε εὐγνωμοσύνη πρὸς τοὺς κ. κ. Χουρμούζιο καὶ Γκοβόστη, ποὺ σὲ μιὰν ἐποχὴ ὁλισμοῦ ἀνέλαβαν νὰ παρουσιάσουν ὁλόκληρο τὸ Φιλύρα. τόσο καλαίσθητα καὶ τόσο κριτικά, ὥστε μαρτυρεῖ ἡ μακρὰ εἰσαγωγή, ἐργασία εὐσυνείδητη, ἐνδιαφέρουσα, τοῦ κ. Αἰμ. Χουρμούζιου ποὺ δείχνει ὅλη τὴ στοργὴ του πρὸς τὸν τραγικὸ συνθέτη τοῦ «Θεατρίνου τῆς Ζωῆς».

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ

Η ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΧΘΡΟΣ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

ΜΙΑ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Τὰ «Παρασκήνια» κοντὰ στὶς τόσες ἔρευνές τους δὲν μπορεῖ σαν, φυσικά, ν' ἀγνοήσουν τὴν Σχολὴ τῶν Καλῶν Τεχνῶν που μέσα σ' αὐτὴ μορφώνονται καὶ ἐκπαιδεύονται τὰ ταλέντα τῶν Εἰκαστικῶν Τεχνῶν τῆς αὔριον. Ἑκατὸν πενῆντα νέοι, ποὺ τοὺς ἐμπνέει ἡ ἀνησυχία τῆς δημιουργίας, ἀποτελοῦν τοὺς μαθητὲς τῆς Σχολῆς αὐτῆς, πού, ὅπως εἶνε γνωστόν, στεγάζεται στὸ Πολυτεχνειο... Βέβαια γιὰ ἕνα Ἔθνος 7 1)2 ἑκατομμυρίων οἱ 150 μαθητὰι τῆς Σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν δὲν παρουσιάζουν κανένα ἐκπληκτι ἀριθμό. Ὅμως ὅταν πάρουμε σὰν δεδομένο ὅτι οἱ συνθῆκες, ποὺ κάτω ἀπ' αὐτὲς κινοῦνται καὶ δροῦν οἱ καλλιτέχνες στὴν Ἑλλάδα, δὲν ἀποτελοῦν ἔδαφος πρόσφορο γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση καὶ ἱκανοποίηση τῶν δημιουργικῶν ἀνησυχιῶν που, πρέπει νὰ μείνουμε ἀπόλυτα

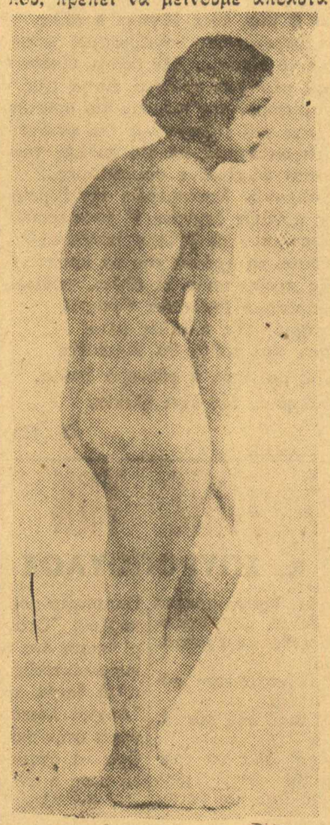

Γυμνὴ γυμνοῦ, τοῦ κ. Παύλου Παντελάκη

ἱκανοποιημένοι μὲ τὸ ὅτι μέσα στὴν ἐποχὴ τοῦ ἀγρίου ρεαλισμοῦ ποὺ περνοῦμε θρεθήκανε 150 νέοι, ποὺ τάξανε τοὺς ἑαυτούς τους ἱερεῖς στὴν ὑπηρεσία τῶν Καλῶν Τεχνῶν.

Ἡ πρώτη ἐρώτηση που μᾶς διατυπώθηκε ἀπὸ τοὺς μαθητὰς ἦταν αὐτή:

—Θὰ γράψετε γιὰ τὴ λειτουργία τῆς Σχολῆς;

Κι' ὅταν τοὺς ἐδηλώσαμε πὼς ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς ἐρευνάς μας εἶνε νὰ μάθουμε πῶς σκέπτονται καὶ ποιὰ ἰδανικὰ κατευθύνουν τοὺς μαθητὰς τῆς Σχολῆς, ὁ κ. Εὐθυμιάδης, ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ταλαντεύχους, κατὰ τὴ γενικὴ ὁμολογία, ἀπ' αὐτούς, μᾶς ἀπάντησε:

—Ρωτᾶτε μας καὶ θὰ σᾶς ἀπαντήσουμε.

Κι' ἀρχίζουν οἱ ἐρωτήσεις:

—Ὑπάρχουν νέα ταλέντα στὴν Ἑλλάδα;

Ἕνα «μάλιστα» ἀκούγεται ἀπὸ τὰ στόματα ὅλων.

—Ἐγὼ νομίζω, σπεύδει νὰ προσθέσῃ ὁ κ. Δράκος, πὼς ἐκεῖνο ποὺ ἀναγκάζει πολλοὺς ἄξιους καὶ ἱκανοὺς συναδέλφους μας νὰ μὴ ἀφοσιωθοῦν ὁλοκληρωτικὰ στὴν ἐξυπηρέτηση τῆς Τέχνης, εἶνε τὸ ἀγοραστικὸ ζήτημα τῶν πινάκων, ποὺ στὰ ἄλλα Κράτη δὲν προβάλλει τόσον ἀπειλητικό. Εἶνε ἀλήθεια πὼς στὴν Ἑλλάδα ὁ πραγματικὰ καλλιτέχνης ζωγράφος ἢ γλύπτης δὲν κατορθώνει νὰ ζήσῃ ἀπὸ τὸ ἔργο του. Μ' ὅλους λόγους δὲν ὑπάρχει κοινὸ ποὺ ν' ἀγοράζῃ ἔργα, ποὺ ἀνήκουνε στὸν τομέα τῶν εἰκαστικῶν Τεχνῶν. Ἀρκεῖ νὰ παρακολουθήσετε τὸ κοινὸ ποὺ πηγαίνει στὶς διάφορες ἐκθέσεις γιὰ νὰ δικαιώσετε ἀπόλυτα τὸν ἰσχυρισμό μου. Εἶνε διαρκῶς τὸ ἴδιο. Τριάντα ἕως σαράντα ἄνθρωποι ὅλοι κι' ὅλοι.

—Δυστυχῶς αὐτὴ εἶνε ἡ ἀλήθεια, διακόπτει ἕτερος μαθητής, ὁ κ. Πυλαρινός. Ἐὰν ὑπῆρχε τρόπος νὰ ἐξασφαλισθοῦν οἱ βιωτικὲς ἀνάγκες τῶν καλλιτεχνῶν, νὰ εἴσαστε βέβαιος πὼς θὰ βρισκώμαστε πρὸ πραγματικῶν καλλιτεχνικῶν ἀποκαλύψεων.

Μὲ τὴ γνῶμη τῶν δύο ἀνωτέρω συμφωνεῖ καὶ ἡ νεαρὰ καλλιτέχνις δνὶς Μαντουανάκη.

—Ἡ πρόοδος τοῦ καλλιτέχνου— μᾶς λέει — ἐμποδίζεται ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῆς ζωῆς. Κι' αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὅτι τὸ ἑλληνικὸν κοινὸ ἀπὸ τὴν ἄποψη αὐτὴ εἶνε ἀμόρφωτο.

Κι' εὐθὺς ἀμέσως συνεχίζει ὁ κ. Δράκος.

—Δυστυχῶς ὁ πολὺς κόσμος δὲν εἶνε σὲ θέση νὰ ξεχωρίσῃ τὸ ἔργο Τέχνης ἀπὸ τὰ κακέτεχνα ζωγραφικὰ κατασκευάσματα ποὺ ἐκτίθενται στὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς.

Η ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

Μιὰ ποὺ ἡ συνομιλία μας ἐπῆρε διαλογικὸ χαρακτῆρα ἐπεμβαίνει καὶ πάλι ὁ κ. Εὐθυμιάδης γιὰ νὰ προσθέσῃ:

—Στὴ χώρα μας — ὅπως καὶ σὲ κάθε χώρα — ὅσα ταλέντα εἶνε ἄξια νὰ ἐκδηλωθοῦν θὰ ἐκδηλωθοῦν, γιατὶ τὸ ταλέντο τίποτε δὲν εἶνε ἄξιο καὶ ἱκανὸ νὰ τὸ ἐμποδίσῃ νὰ φανῇ. Ἐκεῖνο ἐπομένως ποὺ μένει νὰ ἐξετάσουμε εἶνε τί γίνονται τὰ ταλέντα αὐτὰ μιὰ καὶ

ἀντὶ θετα μὲ τὶς πράξεις του ἀνεγνώρισε τὶς Τέχνες σὰν συντελεστὲς τῆς καθολικώτερης προόδου τοῦ τόπου μας. Ἀλλὰ καὶ οἱ καλλιτέχνες ἔχουν κάποια μερίδα τῆς εὐθύνης γιὰ τὸ σημερινὸ κατάντημα. Γιατὶ στὴ μικρὴ ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς Τέχνης, δὲν συναντᾶ κανεὶς καμμιὰ καλλιτεχνικὴ προσπάθεια, ποὺ νὰ ἐγγίζῃ τὰ ὅρια τῆς θυσίας μ' ἀντικειμενικὸ σκοπὸ τὴ μόρφωση τοῦ λαοῦ. Κλείστηκαν στὴν Ἀθήνα, σὰν νὰ εἶνε Ἑλλάδα μονάχα ἡ πρωτεύουσα, καὶ περάσανε νάρβη ἡ Ἑλλάδα στὴν Ἀθήνα κι' ὄγι νὰ πᾶνε αὐτοὶ νὰ γνωρίσουν καὶ νὰ γνωριστοῦνε ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ δίδαγμα τοῦ Μωάμεθ ποὺ μιὰ καὶ τὸ βουνὸ δὲν ἤρχονταν νὰ πάῃ σ' αὐτὸν ξεκίνησε αὐτὸς νὰ πάῃ στὸ βουνό, τὸ ἀγνοήσανε. Οἱ Ἕλληνες καλλιτέχνες πρέπει νὰ πᾶνε στὴν ἐπαρχία, νὰ ἐκθέσουν ἐκεῖ ἔργα τους, νὰ μιλήσουν καὶ στὴ μικρότερη κωμόπολη γιὰ τὴν σημασία τῆς Τέχνης σὰν συντελεστοῦ τῆς γενικῆς προόδου. Καὶ αὐτὸ νὰ γίνεται συχνά.

Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

—Ἀλλὰ κι' ἄλλος ἐχθρὸς τῶν εἰκαστικῶν Τεχνῶν, συνεχίζει ὁ ὁμιλητής μας, ἐπρόβαλε τελευταῖα. Κι' αὐτὸς εἶνε ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἡ μοντέρνα, ποὺ δὲν δημιουργεῖ χῶρο γιὰ τὰ ἔργα τῆς ζωγραφικῆς.

—Ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ μεγάλους ἐχθρούς, διακόπτει ὁ κ. Φανουράκης.

—Ἡ μοντέρνα ἀρχιτεκτονικὴ διώχνει τὰ ἔργα τῆς ζωγραφικῆς, συμπληρώνει ἡ δνὶς Βάσω Λεβανάρδου.

—Τὸ σημερινὸ Κράτος — συνεχίζει ὁ κ. Εὐθυμιάδης — ἀγοράζει ἔργα ζωγραφικῆς κι' ἔτσι ἀνακουφίζει καὶ ἐνισχύει τὸν καλλιτεχνικὸ κόσμο. Ὅμως στὸν καλλιτέχνη δὲν πρέπει νὰ δοθῇ μονάχα χρηματικὴ ἐνίσχυση, ἀλλὰ καὶ χῶρος. Ἐννοῶ τοῖχος δημόσιος. Τὰ ἔργα ποὺ ἀναρτῶνται στοὺς τοίχους τῶν Ὑπουργείων δὲν τὰ βλέπει ὁ κόσμος, ὅπως θὰ τὰ ἔβλεπε στὴν ἐκκλησία, τὰ θέατρα, τὰ δικαστήρια καὶ τὰ σχολεῖα.

—Κυρίως στὰ σχολεῖα, παρατηρεῖ ὁ κ. Μαγκανάρης. Τὸ σχολεῖο εἶνε ἐκεῖνο ποὺ πρέπει πρῶτο νὰ κάνῃ τὸ παιδὶ ν' ἀγαπήσῃ τὴν Τέχνη.

—Οἱ ἐκθέσεις — συνεχίζει ὁ κ. Εὐθυμιάδης — ποὺ γίνηκαν στὸ Ζάππειο, τῆς Χαρᾶς καὶ Ἐργασίας καὶ τῆς Ὑγιεινῆς ἦταν τὸ καλύτερο σχολεῖο γιὰ τὸ κοινό.

Κι' ἐπεμβαίνει ὁ κ. Παντελάκης γιὰ νὰ προσθέσῃ αὐτά:

—Ὅταν ὑπάρχῃ πολιτισμὸς καὶ σχετικὴ οἰκονομικὴ ἐπάρκεια μπορεῖ νὰ καλλιεργηθῇ ἡ φυσικὴ ροπὴ τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς Τέχνης. Γιατὶ ὅταν ὁ κόσμος εἶνε ἀμόρφωτος, εἶνε φυσικὸ ν' ἀπογοητεύωνται οἱ καλλιτέχνες καὶ νὰ χάνουν ἄθελά τους τὴν εὐγενικὴ αὐτὴ κλίση.

Σ' αὐτὸ ὅμως ἔχει ἀντίρρηση ὁ κ. Χιντζόγλου:

—Ὁ πραγματικὸς καλλιτέχνης— παρατηρεῖ — θὰ δημιουργήσῃ ὅπου κι' ἂν εἶνε καὶ κάτω ἀπὸ κάθε εἶδος ἀντίξοες συνθῆκες.

ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΤΟΥΣ

—Καὶ τώρα, παιδιά, τὰ ὀνειρά σας.

—Ἐγὼ θέλω νὰ πέσῃ ἕνα φωτεινὸ ἄστρο νὰ τὸ καβαλλήσω καὶ νὰ πάω νὰ ἐπισκεφθῶ ὅλες τὶς πινακοθῆκες τοῦ κόσμου. λέει ὁ κ. Εὐθυμιάδης.

—Ἐγὼ νὰ συμπληρώσω τὶς σπουδές μου στὸ ἐξωτερικό, ἀπαντᾶ ὁ κ. Παντελάκης.

Ἔργον τοῦ κ. Πάνου Εὐθυμιάδη

—Ἐγω, νὰ φτάσῃ ἡ Τέχνη τὴν κλασσικὴ τελειότητα, προσθέτει ὁ κ. Χιντζόγλου.

Ἡ τελευταία ἐρώτηση ποὺ διατυπώνουμε στοὺς νεαροὺς μύστες τῶν εἰκαστικῶν Τεχνῶν, εἶνε ποιὰ τεχνοτροπία προτιμοῦν:

—Τὸν ἐξπρεσσιονισμό, ἀπαντοῦν οἱ περισσότεροι.

—Τὸν ρεαλισμό, λέει ὁ κ. Εὐθυμιάδης, ἂν καὶ κάθε τεχνοτροπία ποὺ κλείνει μέσα της τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν συγκίνηση εἶνε καλή.

—Ὄχι κι' ὅταν εἶνε ἀκαταλαβίστικη, παρατηρεῖ ὁ κ. Δράκος.

—Ἐγὼ προτιμῶ κι' ἀκολουθῶ μία μέση ὁδὸ μεταξὺ ἰδεαλισμοῦ καὶ νατουραλισμοῦ, προσθέτει ὁ κ. Παντελάκης.

Ἐνῶ ὁ κ. Σπέντζας παρατηρεῖ:

"Ολες οἱ τεχνοτροπίες εἶνε καλὲς ἀμα ὁ καλλιτέχνης τὶς ὑπηρετεῖ συνειδητά. Πάντως — προσθέτει — ἡ τέχνη πρέπει νὰ εἶνε γιὰ τὴν τέχνη.

—Κι' ὁ πριμιτιβισμός;

—Ὁ Ματὶς κι' ἄλλοι μεγάλοι καλλιτέχνες, μᾶς ἀπαντᾶ ὁ κ. Μαγκανάρης, πάλαιψαν πολὺ μὲ τὸ χρῶμα, τὸ καλοδουλέψανε καὶ μᾶς παρουσίασαν μιὰ ὁμορφη ἀφελῆ μορφὴ τῆς Τέχνης. Ὅμως γιὰ τέτοια πράγματα δὲν πρέπει νὰ μιλᾶμε στὴν Ἑλλάδα.

—Καὶ ὁ συρρεαλισμός;

—Αὐτὸς εἶνε ἕνα μεγάλο τίποτα ἢ ἡ Τέχνη τοῦ μέλλοντος, ἀπαντᾶ ὁ κ. Εὐθυμιάδης, δίνοντας τέλος στὴ συνομιλία μας.

Κ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΡΥΘΜΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΣΕΙΡΑ ΑΡΘΡΩΝ ΤΗΣ Κας ΠΟΛΥΞΕΝΗΣ ΜΑΤΕΪΥ, ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ ΣΤΟ ΩΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΙΔΡΥΤΡΙΑΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΜΑΤΕΪΥ-ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Σχετικὰ μὲ τὴ ρυθμικὴ ἀγωγὴ δὲν θὰ εἶνε νομίζω ἄσκοπο, νὰ ἐξηγήσωμε μερικὲς ἔννοιες, ποὺ τὸ περιεχόμενό τους στὴν Ἑλλάδα εἶνε ἀκόμη λίγο ἀκαθόριστο, καὶ ποὺ γι' αὐτὸ γεννοῦν πότε-πότε σύγχυση καὶ σφαλερὴ κρίση γιὰ ὡρισμένα πράγματα.

Ἔχομε δύο ὑποδιαιρέσεις τῆς ρυθμικῆς ἀγωγῆς : τὴν καθαρῶς σωματικὴ ρυθμικὴ ἀγωγή, ποὺ ὠνομάστηκε «ρυθμικὴ γυμναστική» καὶ τὴ μουσικὴ ρυθμικὴ ἀγωγή, ποὺ σύντομα καλοῦμε «ρυθμική».

Ἂ

Τά σατυρικά Παρασκήνια

ΤΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ

— Ἔ, τί λὲς, καλὰ γλεντήσαμε τὰ «Γκρίζα νειάτα» μας! Γινόμαστε τώρα «Ξενύχτηδες;»

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

ΑΠΟ ΗΘΟΠΟΙΟΥΣ ΓΕΜΑΤΗ Η ΤΑΒΕΡΝΑ ΤΟΥ „ΕΡΓΑΤΗ"

Του μουσικοῦ θεάτρου μας ἠθοποιοὶ του ἄπειροι
οὐχ' ἧττον ὅμως κι' ἄπειροι
μετὰ τὰς παραστάσεις των καὶ δὴ κατὰ τὶς δυὸ
εἰς τοῦ «Ἐργάτη» πάντοτε τὰ κάνουν ρημαδιό.
Ἐδῶ κατὰ τὶς δυόμισυ συχνὰ κανεὶς θὰ ἴδῃ
τὸν Σταῦρον Ἰατρίδη,
ποὺ τὰ ποτήρια πάντοτε χωρὶς νισάφι ἀδειάζει
καὶ τὶς μισὲς στὸ πόστο του κενὲς τὶς ἀραδειάζει.
Ἐδῶ περνᾶ εὐχάριστα τὰ βράδυα του πολλάκις
ὁ φίλος Γιαννουκάκης
μαζὺ μὲ τὴν παρέα του
τοὐτέστιν τὴν ὡραία του
καὶ τῆς ὁποίας τ' ὄνομα κρατῶ ἐν ἀφανείᾳ
διότι εἶν' εὐνόητον, δὲν θέλει... Ἑρμηνεία.

Ὁ Μῆτσος ὁ Σιμόπουλος κι' αὐτὸς ἐδῶ συχναζει
καὶ διαρκῶς φωνάζει
κατὰ συμβούλων μερικῶν ἐν δράσει κι' ἰθυνόντων
κι' ὑπὲρ, κατὰ συνέπειαν, ἀνέργων καὶ πεινόντων.
Κι' ὁ Σταῦρος ὁ Σπυρόπουλος μὲ ψύχραιμη φωνὴ
μαζύ του συμφωνεῖ,
γι' αὐτὸ καὶ στὸν ἐκλογικὸν τὸν στῖβον θὰ κατέβῃ
ὑποστηρίζων χορευτάς, μπαλέττα, γενικῶς
καὶ δὲν θά... χωρατεύῃ
ἐφ' ὅσον εἶναι χορευτὴς καὶ ὄχι... κ ω μ ι κ ό ς.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων μυστικῶν, ἐδῶ μαθαίνεις ὅτι
θὰ δοῦμε κι' ὑποψήφιον τὸν φίλο τὸν Καντιώτη
ἀκόμα δὲ καὶ σύμβουλον, γιατὶ, λόγῳ τιμῆς,
ἐφ' ὅσον θὰ φορᾶ γυαλιά, δὲν θάναι... ἀ τ ζ α μ ῆ ς.

Ἐδῶ κι' ὁ Γιάννης ὁ Φλερὺ τὰ βράδυα κατεβαίνει
κι' αὐτὸ συχνὰ συμβαίνει,
ὁσάκις θέλει πιὸ νωρὶς λικάκι νὰ ἡσυχάσῃ
καὶ τὸν Μακέδο πίνοντας γυρεύει νὰ ξεχάσῃ.
Κι' ὁ Γιάννης ὁ Σπανόπουλος, ντιζὲρ ἐκ τῶν πιὸ
(φίνων,
ἐδῶ θὰ πιῇ μέχρι τριγὸς τὸν ρητινίτην οἶνον,
συνάμα δὲ καὶ τραγουδᾶ, μαζὺ μὲ τὸ κρασί:
«Ἐλενάκι, Ἐλενάκι, μάννα μου ἐσύ».

Μὰ τῆς ταβέρνας μας αὐτῆς τ' ἀτίμητο στολίδι
εἶν' ἡ Ἰωάννα πάντοτε μὲ τὸν Γαβριηλίδη,
ὅστις μᾶς ὑπόσχεται σὲ λίγα μόνον ἔτη
ὅλος ὁ κόσμος νὰ τὸν δῇ διάσημο συνθέτη,
μὲ τὸν ντιζὲρ τὰ πίνουνε παρέα, τὸν Χυτήρη,
ποὺ εἶναι, ὅπως πρόσεξα, πολὺ γερὸ ποτῆρι.

Σ' αὐτὸ τὸ μέρος πάντοτε τὰ βράδυα διακρίνω
καὶ τὸν λαοφιλέστατον συνθέτη μας Μαρῖνο
μαζὺ μὲ τὸν γνωστότατον τοῖς πᾶσιν Καβαρδίγκα,
ποὺ στὸ τραγοῦδι τὸ παληὸ τὸν θεῶροῦν ὡς ἄσσο
καὶ μόλις πιῇ τὰ... ἑ κ α τ ὸ τὰ ποτηράκια τίγκα
γυρίζει τὴν μαγκούρα του καὶ παίζει κόντρα μπάσο.

Τὰ «κοπελλάκια» πάντοτε προσέχει ἰδιαιτέρως,
ἂν καὶ δὲ γνώρισε τὶ πρᾶμμα εἶναι ὁ ἔρως,
κι' ἀλλάζει χρῶμα πάντοτε, φωνάζει καὶ θυμώνει
ὁσάκις βλέπει μπαίνοντα τὸν Τρύφωνα Κλοτσώνη,
γιατὶ στοῦ μπάσσου τὴ φωνὴ μεγάλως ὑπερέχει
καὶ Καβαρδίγκα συνεπῶς κανένας δὲν προσέχει.

Ἐδῶ συχνάζουν ἄπαντες οἱ καλλιτέχναι ἐν γένει
κι' ἀπὸ τὰ δύο γένη.
Ἐδῶ κι' ἡ Ἠλέκτρα πάντοτε ἡ Καλαμίδου ἤγουν
μὲ τρομεροὺς λαρυγγισμοὺς ἐπίτηδες στονάρει
ὁσάκις οἱ παρέες της δὲν ἐννοοῦν νὰ... φύγουν.
Ἐδῶ καὶ τὸν συνάδελφο θὰ δῆτε Πασπαλιάρη
καὶ στὴν ταβέρνα τὴν αὐτὴν τὴν κάθε βράδυ φοὺλ,
συχνάζει πάντα καὶ ὁ...

Γ. ΘΙΣΒΙΟΣ (ΜΟΥΛ—ΠΟΥΛ)

ΕΝΑ ΠΥΚΝΟΝ ΜΥΣΤΗΡΙΟΝ ΠΟΥ Η ΣΚΗΝΗ ΚΑΛΥΠΤΕΙ
Η ΗΛΙΚΙΑ ΔΗΛΑΔΗ ΠΟΥ ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΚΡΥΠΤΕΙ

Ζήτημα σπουδαιότατον ἀποτελεῖ συνήθως
τοῦ καθενὸς ἠθοποιοῦ ποιὰ εἶν' ἡ ἡλικία
καὶ συγκεντρώνεται σ' αὐτὸ τὸ θέμα ἡ κακία
τῶν κύκλων τῶν θεατρικῶν, καὶ ὀργιάζει ὁ μῦθος.
Μόλις δοθῇ τὸ σύνθημα — κάποιος συχνὰ τὸ δίνει —
ἀκολουθεῖ συγκέντρωσις σὲ κάποιο καμαρίνι
κι' ἀμέσως ὅλοι σπεύδουνε μὲ θαυμαστὴ ὁμόνοια
σπατάλης νὰ προσθέσουνε κι' αὐτοὶ πεντέξη χρόνια...
Πόσο νὰ εἶνε ἡ Ζαζᾶ ; Σαράντα ἡ τριάντα ;
— Ἀπ' ὅσα ἔχει πιὸ πολλὰ θὰ τῆς φορτώσουν πάντα —
Πόσο ἡ Καντιώτη, ἡ Ζωζὼ, πόσο ἡ Λαζαρίδου ;
Πόσο ἡ Μαρίκα Κρεββατᾶ καὶ πόσο ἡ Ἰατρίδου ;
Πόσα χρόνια στὴν πλάτη της νὰ ἔχῃ ἡ Μαρίκα ;
Πόσα ἡ Κυβέλη ἆρά γε ποὺ τῆς τὰ κρύβει ἡ γλύκα ;
Τὰ Καλουτάκια νάφτασαν τὰ εἴκοσι ἐννέα
— ποῦναι ἡ μαμά τους νάδινε ἀπάντηση γενναία ; —
Ἡ Δημητρίου ἆρα γε νάνε... τριάντα ἕνα ;
Καὶ ποῖο χρόνο νάκλεισε φέτος ἡ Ντὸρ ἡ Ρένα ;
Τὰ εἴκοσι νὰ τἄκλεισε Λουΐζα ἡ Ποζέλλι
ἢ νἄν' ἀκόμα δεκαεφτὰ ὡς ὁ μπαμπᾶς της θέλει ;
Ἑξῆντα ἢ περισσότερο, νἄν' ὁ Γαβριῆλίδης ;
Νἄφτασε τὰ πεντήκοντα τάχα ὁ Ἀποστολίδης ;
Τὰ βάφει ἢ ὄχι τὰ μαλλιὰ ὁ Νῖκος Μηλιάδης
ποὺ εἶνε μαῦρα σὰν κόρακας, σὰν ἔβενος, σὰν ἄδης ;
Πόσο νὰ εἶν' ὁ Κυριακὸς ; Σαρανταπέντε φτάνει ;
Ποὺ χρόνια τώρα καὶ καιροὺς τὸ παλληκάρι κάνει.
Τὴν πάτησε ὁ Σαμαρτζῆς τὴν ἐξηκονταετηρίδα
ποὺ ἔχει φρέσκο πρόσωπο, χωρὶς καμμιὰ ρυτίδα ;
Πόσο νὰ εἶνε ἆρα γε ὁ Μίμης ὁ Κοκκίνης
σαράντα τοῦ τὰ δίνεις ;
Καὶ πόσων ὁ Μαυρόπουλος ἐτῶν νἄχῃ τὸ βάρος,
ποὺ ἦτανε στὸν πόλεμο τοῦ δώδεκα φαντάρος
Ἰδοὺ τὰ ἐρωτήματα ὅπου συχνὰ προβάλλουν
καὶ σὲ δεινὰ προβλήματα τοὺς εἰδικοὺς ἐμβάλλουν.
Καὶ συζητήσεις γίνονται γύρω σ' αὐτὸ τὸ θέμα
ὅπου συχνὰ ἡ ἀλήθεια παλεύει μὲ τὸ ψέμα...
Ὁ ἕνας βάζει τὸ χαρτὶ κι' ὁ ἄλλος τὸ μολύβι
κι' εὐθὺς διαπιστώνεται τὰ χρόνια ποιὸς τὰ κρύβει.
Ἂν κρύβῃ χρόνια ἕνα-δυὸ, τοῦ βάζουν κάπου δέκα
μὰ βάζουν πιὸ πολλὰ ἐὰν πρόκειται γιὰ γυναῖκα
Κι' ἀρχίζουνε καὶ γράφουνε γραμμὴ χρονολογίες
— ὑπ' ὄψει δὲν λαμβάνονται οἱ δικαιολογίες —
Τότε ἐμφανίσθηκε ἡ μιά, τότε ἐβγῆκε ἡ ἄλλη
καὶ δός του καταστρώνονται λογαριασμοὶ μπακάλη.
— Ἡ ἄλφα βγῆκε τὸ εἴκοσι... Δὲν θἄταν εἴκοσι ἐτῶν ;
Καὶ δεκαενὴ ποὺ πέρασαν τριάντα ἐννηὰ μὲς κάνουν
Καὶ ἵνα τὸν λογαριασμὸν τὸν κάμουν πιὸ σωστὸν
βάζουν ἀκόμα ἕνανε καὶ στρογγυλὸ τὸν φτιάνουν.
Κι' ἔτσι οἱ πρωταγωνίστριες μὲ τὶς πολλές των χάρες
ἀνεξαιρέτως ἅπασαι βγαίνουνε σαραντάρες...
Τὴν ἡλικία τῶν ἄλλονῶν λεπτομερῶς τὴν ξέρουν
καὶ τὴ δική τους μοναχὰ ξεχνᾶνε ν' ἀναφέρουν,
Ὅμως πυκνὸν μυστήριον τὸ ζήτημα καλύπτει
γιατί ἑκάστη βέβαια τὰ χρόνια της τὰ κρύπτει
κι' ἂν χρόνια τῆς προσθέτουνε οἱ ἄλλοι, αὐθωρεὶ
αὐτὴ ἀπ' τὸ λογαριασμὸ διπλάσια ἀφαιρεῖ.
Καὶ ἔτσι τὸ μυστήριον τῆς ἡλικίας μένει
πάντοτε ἀδιάλυτον. Καὶ τοῦτο θὰ συμβαίνῃ
ἐπ' ἄπειρον. Κι' ἂς μαίνεται ἡ φθονερὰ κακία.
Γιατί ἡ τέχνη ἡ ἀληθινὴ δὲν ἔχει ἡλικία.

Ο ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑΚΟΣ

ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΩΝ ΤΟΥ ΕΛΑΦΡΟΥ ΜΑΣ ΘΕΑΤΡΟΥ

Τὰ ὄνειρά μας εἶναι ἕνας πλούσιος γάμος, ἕνα αὐτοκίνητο, μιὰ πολυκατοικία. Καὶ μετὰ νὰ φύγωμε ἀπὸ τὸ θέατρο.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ ΠΟΥ ΤΑ ΒΛΕΠΕΙΣ ΚΙ' ΕΥΘΥΜΕΙΣ

Τὸ θέατρον τὸ «Περοκὲ» προχθὲς ἐνοικιάστη
στὴν Ἀφεντάκη δόθηκε ὁριστικῶς, τὴν Νίνα
καὶ θἄναι τρίτος θίασος στὸ τῆς Παλλάδος Ἄστυ,
τοὐτέστιν τὴν Ἀθήνα.

Πολὺ μεγάλος θίασος σ' αὐτὸ θὰ στεγασθῇ
κι' ὅπως προβλέπουν μερικοὶ καλῶς θὰ ἐργασθῇ,
διότι θἄχῃ πρόσωπα καθ' ὅλα ζηλευτὰ
κι' εἰσέτι περισσότερον, θἄχῃ πολλὰ λεφτά.

Ὁ Γιάννης Στυλιανόπουλος αὐτὸν θὰ διευθύνῃ,
αὐτὸς θὰ δίνῃ προσταγὲς καὶ πρόστιμα θὰ βάζῃ
καὶ ἀκεραίαν πάντοτε θὰ φέρῃ τὴν εὐθύνη
γιὰ ὅσα ἔργα ὁ θίασος ἐκεῖνος θ' ἀνεβάζῃ.

Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν πὼς δὲν εὑρέθη καὶ
κατάλληλός τις συγγραφεὺς νὰ μπῇ στὸ «Περοκὲ».

Τὸ πρᾶγμα δὲν στενοχωρεῖ καθόλου τὸν Μαρτῖνο
— Καὶ νὰ πιστεύσω τεῖνω —
—Χωρὶς δηλώσεις βέβαια νὰ γίνουνε σαφεῖς —
ὅτι τὸν χρόνον σπαταλοῦν καὶ τὰ λεφτά τους ἄδικα
γιὰ νἄβρουν, τί νομίζετε; Δυὸ μόνον συγγραφεῖς
καὶ δὲν τοὺς παραγγέλνουνε ἀμέσως στὰ... τ ο υ-
(β λ ά δ ι κ α
ἀφοῦ στὸ κάτου-κάτου
ἔχει κι' αὐτὸς ὁ ἴδιος τουβλάδικα δικά του!

Μᾶς φεύγουν καθημερινῶς οἱ καλλιτέχνες ὅλοι
καὶ ἄνευ οἴκτου ἀφίνουνε τῶν Ἀθηνῶν τὴν πόλι
φεύγουν τενόροι καὶ ντιζὲζ, μαέστροι κι' ἄλλοι κι'
(ἄλλοι
κι' ἐμεῖς θὰ τοὺς κυττάζουμε στὸ μέλλον μὲ τό...
(κ υ ά λ ι.

Ἐκτὸς δὲ τῶν καλλιτεχνῶν ὁποὺ κατὰ καιροὺς
στὴν ξένην τοὺς ἐτράβηξεν αὐτὸς ὁ μέγας ροῦς
καὶ ὁ Γιαννίδης ἔφυγε καὶ πῆγε στὸ Παρίσι,
πρὸς τέρψιν κι' ἀγαλλίασιν τοῦ Γιάννη Κυπαρίσσι.
Γιατὶ κι' αὐτὸς θὰ δυνηθῇ δυὸ ἔργα νὰ συνθέσῃ,
νὰ βρῇ καὶ στὰ προγράμματα καὶ τ' ὄνομά του θέσι,
μιὰ καὶ τὸν διακρίνουνε ἐτῶν ἀπείρων πεῖραι
ἀλλὰ καὶ ραδιόφωνον ἰδιόκτητον ἐπῆρε!

Γ. ΘΙΣΒΙΟΣ

ΤΑ „ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ" ΣΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΗΘΟΠΟΙΩΝ

ΟΜΙΛΟΥΝ Η ΔΙΣ ΣΟΦΙΑ ΒΕΜΠΟ ΚΑΙ Ο κ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Κάτω στον κάμπο,
κάτω στὴν Ἐλασσόνα.
πότιζε ὁ Γιάννος,
ποτίζει κι' ἡ Παγώνα...

Γνωστὸ τὸ τραγοῦδι. Ὅλοι μας τὸ ἔχουμε σιγοτραγουδήσει. Μὰ πιὸ πολὺ γνωστὴ μᾶς εἶνε ἡ δημιουργός του. Ἡ Σοφία Βέμπο. Ἡ τραγουδήστρια μὲ τὴν ὥμορφη κορμοστασιά, μὲ τὴν παράξενη φωνή, μὲ τὸν ἰδιαίτερο, τὸν ξεχωριστὸ τύπο ποὺ δημιούργησε πάνω στὴν σκηνὴ ἀσφαλῶς καὶ δικαίως ἀπολαμβάνει τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ κοινοῦ.

Ἄγνωστη, μικρή, χωρὶς νὰ ἔχῃ καμμιὰ σχέσι μὲ τὴν ῥάμπα, μὲ μόνη τὴν ἀγάπη της γιὰ τὴν μουσική, ἀνέβηκε πάνω στὸ παλκοσένικο, τραγούδησε, χειροκροτήθηκε. Στάθηκε πλέον.

Ἀκολουθῶντας τὰ βήματα τῆς πρώτης ρωμαντζέρας τῆς σκηνῆς τῆς Σωτηρίας Ἰατρίδου, ἔφτασε πιὰ στὸ σημεῖο, ποὺ κάτω ἀπὸ τὸν δικό της τρόπο, τὸ τραγοῦδι της νὰ σημειώνῃ «σουξὲ» στὸ διεθνὲς πλέον κοινό. Αἴγυπτος, Τουρκία καὶ τώρα ἡ Κύπρος, ἑλληνικὸς καὶ ξένος κόσμος μαγεύεται ἀπὸ τὸ τραγοῦδι τῆς περίφημης καὶ παράξενης Ἑλληνίδος τραγουδίστριας.

(Τόσο καλοβαλμένη στὴ θέσι της, μὲ μιὰ ἠθοποιΐα ἑρμηνευτικὴ τοῦ τραγουδιοῦ της, κατορθώνει τὸ λίγο διάστημα τῆς ὥρας ποὺ γεμίζει τὴν σκηνὴ καὶ τὸ θέατρο νὰ τὸ κάνῃ μιὰ ὁλόκληρη παράστασι).

Ἡ Σοφία Βέμπο εἶνε ἡ κοπέλλα ποὺ τραγουδάει στὸ παλκοσένικο μὲ κέφι, ὄχι γιατὶ κάνει ἕνα ἐπάγγελμα. Φρέσκη κάθε βράδυ, ἀκούραστη, ἱκανοποιεῖ στὸ «μπιζάρισμα» ὅλο τὸ κοινό.

—Σοφία, τὴν Παγώνα.
—Σ' ἀγαπῶ!
—Θὰ περιμένω κλπ.

Κάθε ἕνας ἐπιθυμεῖ ν' ἀκούσῃ τὸ τραγοῦδι ποὺ περισσότερο τοῦ ἄρεσε.

Κι' ἡ Σοφία ἀπαντᾶ:
—Ἀγωνία.

Κι' ἀρχίζει μὲ τὸ ἴδιο κέφι τὸ τραγοῦδι ποὺ στὸ τέλος τὸ πνίγουν τὰ βροντώδη χειροκροτήματα τοῦ κοινοῦ.

Ἡ Βέμπο ὅμως ὅσο γνωστὴ κι' ἂν εἶνε ὡς τραγουδίστρια, ὅσο κι' ἂν ἔχει μπῆ σ' ὅλα τὰ «σπίτια» ὡς πλάκα γραμμοφώνου εἶνε ὅμως πολὺ ἄγνωστη σ' ὅλους μας.

Ἔφτιαξε ἕνα τύπο: Τοῦ ἀκαθόριστου κοριτσιοῦ.

Κι' ἔτσι ὅταν ξεφυλλίσουμε μιὰ μαργαριτα, ἄδικα θὰ κόψουμε τὸ τελευταῖο φυλλαράκι γιατὶ δὲν θὰ ξέρουμε ἀκόμη τί εἶν' ἡ Σοφία.

Γι' αὐτὸ προσπαθήσαμε ὅσο μπορέσαμε νὰ γνωρίσουμε στὸ κοινὸ τὴν ἀγαπημένη του τραγουδίστρια.

Μᾶς δέχετε στὸ κομψὸ διαμέρισμά της στὴν ὁδὸν Ἀραχώβης 61. Εἶνε μεσημέρι. Ἑτοίμαζε τὸ φαγητὸ τῆς οἰκογενείας της. Εἶνε σπουδαία στὸ μαγείρευμα. Δίπλα της παραστέκει ἡ χαριτωμένη ἀδελφούλα της. Αὐτὴ κεντᾷ.

Μέσα λοιπὸν σ' αὐτὸ τὸ ἐντελῶς οἰκογενειακὸ περιβάλλον ἀρχίζουν τὰ «βάσανα» τῆς Σοφίας.

—Ἔχετε ἀπογοητεύσεις ἀπὸ τὴν ζωή.

—Οὔτε εἶχα. Οὔτε ἔχω...

—Τότε πρέπει νὰ εἶσθε εὐχαριστημένη;

—Ἔχω τρομερὴ αἰσιοδοξία καὶ γι' αὐτὸ εἶμαι εὐχαριστημένη. Δὲν μετενόησα ποτὲ μου γιὰ ὅ,τι ἔκανα. Ὅ,τι σκεφθῶ καὶ ἀποφασίσω τὸ ἐκτελῶ.

—Πῶς σᾶς γεννήθηκε ἡ ἰδέα νὰ τραγουδήσετε;

—Ἐντελῶς αὐθόρμητα ἄρχισα. Τὴν αἰτία δὲν τὴν γνωρίζω. Τί σημασίαν ἔχουν ὅλα αὐτά, ἀφοῦ τώρα ἄρχισα καὶ δὲν μετενόησα. Σήμερα μάλιστα κλείνω 5 χρόνια καὶ 4 μῆνες.

—Εἴσθε προληπτική;

—Ὄχι πολύ. Ἔχω κι' ἐγὼ μερικὲς προλήψεις ὡς γυναῖκα. Πιστεύω στὰ ὄνειρα καὶ στὴν τύχη.

—Πέστε μου ἕνα ὄνειρό σας;

—Ἀλήθεια. Μικρή, πολὺ μικρή, εἶχα δῆ ἕνα ὄνειρο. Στεκόμουνα ψηλὰ σὲ ἕνα μέρος. Κάτω ἔβλεπα κόσμο, πολὺ κόσμο, καὶ κάτι ἔλεγα. Κάποια φωνὴ μοῦ ἔλεγε:

—Αὐτὴ εἶνε ἡ δουλειά σου.

Τώρα βάζω τὸ συμπέρασμα πὼς τὸ ὄνειρο ἐκεῖνο ἔγινε πραγματικότης. Εἶνε ἡ σημερινή μου κατάστασις.

—Ποία εἶνε ἡ κρυφή σας φιλοδοξία;

Ἡ Σοφία σιγᾶ. Δὲν θέλει ν' ἀπαντήσῃ. Δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ μαθευτῇ κάτι ποὺ ζηλευτὰ κρατᾷ μυστικὸ της.

Καὶ ἔτσι σᾶν σὲ ἔκστασι.

—Μ' ἀρέσει τὸ θέατρο. Νὰ τραγουδῶ στὰ γραμμόφωνα. Ταξίδια στὴν Αἴγυπτο, στὴν Πόλι. Νὰ ἔχω τὸ σουξὲ μου...

—Σᾶς ἀρέσει τὸ σινεμά;

—Πολύ. Ἔπαιξα γιὰ πρώτη φορὰ καὶ δὲν ἐνοιωσα καμμιὰ ἀπογοήτευσι. Φρονῶ ὅτι ἤμουν ἀρκετὰ καλή. Πρόκειται δὲ νὰ ξαναπαίξω.

Καὶ πότε σκέπτεσθε νὰ ἐγκαταλείψετε τὸ θέατρο;

—Λίγο πρὶν μὲ ἐγκαταλείψῃ αὐτό...

—Ποιὸ τραγοῦδι δικό σας σᾶς ἀρέσει περισσότερο;

—Ὅλα. Γιατὶ σ' ὅλα τὰ τραγούδια μου δίνω τὴν ψυχή μου. Ἄλλως τε γι' αὐτὸ ἔχω καὶ ἐπιτυχία.

—Σᾶς ἔχουν κάμει ἐρωτικὰς ἐξομολογήσεις;

—Ἐ! Γυναῖκα εἶμαι κι' ἐγώ. Κάποιοι μοῦ ἔχουν μιλήσει γι' ἀγάπη.

—Μήπως εἴσθε ἐρωτευμένη;

—.....

Καμμία ἀπάντησις. Ὑπάρχει μυστικό; Τί λέτε;

⁂

Νομίζω πὼς δὲν χρειάζεται πρόλογος. Γιατὶ οὔτε καὶ στὴν σκηνὴ δὲν τὸν προλογίζει κανείς. Μονάχα ἡ μουσικὴ ἀρχινᾶ καὶ πάνω στὸ «παλκοσένικο» ἡ δημιουργία του προκαλεῖ τὴν ἔκπληξη, τὴν κατάπληξη, τὸν θαυμασμόν. Ὅ,τι θαυμάζουμε στὸν κινηματογράφο, βλέποντας στὰ ἐντυπωσιακὰ ἔργα, στὶς «ρεβὺ» τὸν πλούσιο σκηνικὸ διάκοσμο, τὸ μπαλλέτο, τὸν ρυθμικὸ χορὸ μᾶς τἄχει προσφέρει ἄφθονα, μετημένα ἔνας σεμνὸς ἥρως τῆς σκηνῆς ποὺ μᾶς εἶνε πολὺ γνωστὸς ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια: ὁ Σταῦρος Σπυρόπουλος.

— Ποιὸς χορὸς σᾶς ἀρέσει καλλίτερα ὁ μοντέρνος ἢ ὁ κλασσικός;

— Ὡς χορευτὴς ἄρχισα ἀπὸ τὸν μοντέρνο. Αὐτὸν δίδαξα καὶ στὰ μπαλλέτα μου. Ἤδη ὅμως προχωρῶ πρὸς τὸν κλασσικὸν γιατὶ αὐτὸς εἶνε τέχνη.

— Πότε νομίζετε ὅτι θὰ φθάσετε ἐκεῖ ποὺ θέλετε ;

— Μετὰ μίαν πενταετίαν. Πρόκειται προσεχῶς νὰ φύγω γιὰ τὴν Εὐρώπη γιὰ σπουδές, μετὰ τὴν ἐπιστροφή μου θὰ βρίσκομαι στὸ καλλίτερό μου ἂν μὴ τέλειο σημεῖο.

— Σᾶς ἔχουν «προγκάρει» ;

— Ποτέ. Διότι δὲν ἔχω δημιουργήσει ἀτμόσφαιρα ἐγωιστική.

— Εἴχατε τράκ καμμιὰ φορά ;

— Τὸ 1933. Εἴχαμε κατέβη μὲ τὸν θίασο Σύλβα στὸν Πειραιᾶ. Παρτεναίρ μου ἦτο ἡ Ἥρα Μαρκοπούλου. Ὅταν βγῆκα στὴν σκηνὴ μ' ἔπιασε ἕνα φοβερὸ τράκ. Ἔχασα κυριολεκτικῶς τὰ βήματά μου. Τὸ αὐτὸ ἔπαθε καὶ ἡ Μαρκοπούλου. Ἄρχισε λοιπὸν τότε ἕνα κυνηγητὸ πάνω στὴν σκηνή. Δὲν βλέπαμε τὴν ὥρα νὰ σταματήσῃ ἡ μουσικὴ καὶ νὰ πέσῃ ἡ αὐλαία. Τὸ παράδοξο δὲ εἶνε ὅτι ἦλθε ὕστερα στὸ καμαρίνι μου ἕνας φίλος μου καὶ μὲ... συνεχάρη θερμὰ γιὰ τὸν ὡραῖο χορὸ ποὺ ποτὲ μέχρι τότε δὲν εἶχα χορέψει ἔτσι. Ἀσφαλῶς δὲ δὲν εἶχα χορέψει ἔτσι ποτέ.

— Σᾶς φτιάξανε ποτὲ καμμιὰ λαχτάρα ;

— Πέρυσι τὸ καλοκαῖρι στοῦ Σαμαρτζῆ· Ὅταν τελείωσα τὸν χορό μου πῆγα νὰ ντυθῶ καὶ βρῆκα τὰ ροῦχα μου... ραμμένα. Ἡ Ἀλίκη Βέμπο κι' ἡ Μιμόζα ξέροντας πὼς ἐγὼ εἶχα κάποιο ἐπεῖγον ραντεβοῦ μοῦ ράψανε τὰ ροῦχα γιὰ ν' ἀργοπορήσω. Μὰ κι' ἐγὼ πῆρα ἕνα ποτῆρι μὲ νερὸ καὶ τὶς κατάβρεξα. Ἔτσι ξόφλησα τὴν λαχτάρα ποὺ μοῦ φτιάξανε.

— Ἔχετε τὴν ἐντύπωση ὅτι στὸ σινεμὰ θὰ εἴχατε ἐπιτυχίαν ;

— Γιὰ τὸ σινεμὰ ἔκανα στὴν ἀρχὴ ὄνειρα. Ἔβγαλα καὶ φωτογραφίες καὶ τὶς πῆγα στὸ κ. Γαζιάδη. Ἀλλὰ ἀμέσως σχεδὸν βρέθηκα στὸ θέατρο. Ἅμα μοῦ δοθῇ ἡ εὐκαιρία θὰ δοκιμάσω καὶ στὸ σινεμὰ καὶ τότε... βλέπουμε.

— Ἔχετε ἐρωτικὲς ἐπιτυχίες ;

— Κάτι διαδίδεται.

— Ποιὰ «παρτεναίρ» βρήκατε καλλίτερη ;

— Τὴν Νίνα Παυλόφσκα. Ἡ ὁποία μάλιστα στὸν κλασσικὸν εἶνε ἄφθαστη.

— Σὲ πόσο καιρὸ σβύνει τὸ αἴσθημά σας ;

— Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν γυναῖκα. Δὲν ἀνέχουμε ὡρισμένες δοτροπίες. Ἅμα ἡ γυναῖκα μὲ πειράξει. Τελείωσε...

Ἐφ' ᾧ καὶ τελείωσε...

Ε. ΠΑΣΠΑΛΙΑΡΗΣ

ΛΟΓΙΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Οἱ ξενύχτηδες ξοδεύουν τὰ χρηματά τους, ἐνῷ οἱ δικοί μας «Ξενύχτηδες» εἰσπράττουν χρήματα.

Εὐαγγελίδης — Σακελλάριος

Τὴν καλλιτεχνική μου ζωὴ γιὰ μιὰ πολυκατοικία.

Ρίτα Δημητρίου

Ἡ Ἀθήνα ἔχει κέφια. Ἀπόδειξις οἱ εἰσπράξεις τοῦ ἔργου μου.

Δ. Γιαννουκάκης

Εἴμαστε μεγάλες καλλιτέχνιδες ἅμα τραγουδᾶμε μαζί.

Ρίτα Δημητρίου — Λουΐζα Ποζέλλι

Ὅλα τὰ κορίτσια ποὺ διαθέτουν πενῆντα δραχμὲς τὸν μῆνα εἶναι κινηματογραφικοὶ ἀστέρες.

Μαθρᾶς
Διευθυντὴς Κινηματογραφικῆς Σχολῆς

Εἶμαι πρωταγωνίστρια, καθ' ὃ διαθέτουσα 200 χιλιάδες δραχμὲς.

Νίνα Ἀφεντάκη

ΟΜΙΛΟΥΝ ΟΙ ΤΑΞΙΘΕΤΡΙΕΣ

Μὴ ξαφνιάζεσθε παρακαλῶ! Μίλησαν ὡς τώρα, γύρω ἀπὸ τὴν τέχνη, οἱ ἀκαδημαϊκοί μας, οἱ πρωταγωνίστριές μας, οἱ μπαλαρίνες, καὶ... τράβα κορδόνι!... Τὶς τόσο συμπαθητικὲς ταξιθέτριες τῶν κινηματογράφων καὶ τῶν θεάτρων, τὶς ξεχάσαμε. Κι' ὅμως, ἔχουν κι' αὐτές, «ἕνεκα», τοῦ ἐπαγγέλματός των, νὰ ποῦν χίλια — δυὸ χαριτωμένα πράγματα. Γιὰ τὸ παράξενο κοινό, γιὰ τοὺς ἠθοποιούς, γιὰ τα ἔργα·

Ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε, μέσα στὰ σκοτεινὰ γίνονται τόσα μυστήρια!.. Κι' ἀσφαλῶς, θὰ τὰ βλέπουν οἱ ταξιθέτριες. Δὲν μποροῦν νὰ μᾶς τ ἀρνηθοῦν. Τὸ πολὺ—πολύ, νὰ ρίξουν μιὰ δέσμη φωτὸς ἀπ' τὸ φαναράκι τους, ποὺ... τὸ κρατοῦν, φεῦ, κάθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐρχασίας των (!) καὶ νὰ τὰ δοῦν ὅλα!

⁂

Σ' ἕναν ἀπ' τοὺς κεντρικωτέρους κινηματογράφους μας, ἕνα μπουκέτο, ἀπὸ ὀκτὼ κορίτσια μὲ μαῦρες ποδιὲς κι' ἄσπρα γιακαδάκια—ἴδιες μαθήτριες—μὲ ὑποδέχονται· Κάθονται μπρὸς στὴν μεγαλοπρεπῆ του εἴσοδο, κρατῶντας, τὰ προγράμματα καί... τὸ φαναράκι. Ἡ ὥρα εἶναι μιάμισυ μεσημέρι, λίγο πρὶν ν' ἀρχίσῃ ἡ δουλειά· Ὁ σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεώς μου στὴν ἀρχὴ τὶς τρομάζει, ἔπειτα τὶς καθησυχάζει, καὶ τέλος, τὶς ἐνθουσιάζει.

Ἡ Πόπη, ἡ Μαίρη, ἡ Βασιλική, ἡ Καίτη κ.λ.π. ἔχουν νὰ ποῦν πολλὰ πράγματα·

—Οἱ πιὸ παράξενοι πελάτες σας κορίτσια;

—Οὔ! ἀμέτρητοι, μ' ἀπαντοῦν μαζί, γελαστές.

—Σ' ἐμένα, πετάγεται ἡ Πόπη, πέρισυ, ἔτυχε κάποιος πολὺ παράξενος πελάτης. Πάντοτε ἐρχόταν κάθε δευτέρα, π' ἀλλάζαμε πρόγραμμα, ἔξη μὲ ὀχτώ. Κι' εἶχα παρατηρήσει, ὅτι ἐμένα προτιμοῦσε, χωρὶς βέβαια νὰ τὸ δείχνῃ, γιὰ νὰ τοῦ προσφέρω κάθισμα. Ἀλλά, ἐπειδὴ τὸ μπουρμπουάρ του μοῦ τὸ δινε σοβαρὰ—σοβαρά, ὅπως ὅλοι, δὲν μποροῦσα νὰ ὑποθέσω, οὔτε κἀν, πὼς μὲ κορτάριζε. Φαινόταν, ἄλλωστε πρώτης τάξεως κύριος· Ξέχασα νὰ σᾶς πῶ τὴν ἰδιοτροπία του. Γιὰ νὰ προτιμήσῃ τὴν Α ἢ Β θέση, ἔπρεπε προηγουμένως νὰ γύριζε ὅλη τὴν αἴθουσα. Καὶ στὸ τέλος, καθόταν ἐκεῖ ποὺ στὴν ἀρχὴ τοῦ πρότεινα ἐγὼ κα